

ČD
PRO VÁS

REKLAMNÍ MAGAZÍN NÁRODNÍHO DOPRAVCE

2019 / ROČNÍK 11 / ZDARMA

OPERNÍ PĚVEC

ADAM PLACHETKA

MIKROFONY
NEMÁM RÁD

7

Rozjed'te to jako zamlada s aplikací **Vlakem na výlet**

Inspirujte se na www.cd.cz/vlakemnavylet
nebo si rovnou stáhněte aplikaci.

České dráhy
Národní dopravnice

ČD pro vás
reklamní magazín
Českých drah

www.cdprovas.cz
cdprovas@cd.cz

TIŠTĚNÝ NÁKLAD
145 000 ks

VYDAVATEL
České dráhy, a.s.

DATUM A MÍSTO VYDÁNÍ
3. července 2019, Praha

REDAKCE
ČD pro vás
Generální ředitelství ČD
nábřeží L. Svobody 1222
110 15 Praha 1

ISSN
1210-9142

ŠÉFREDAKTOR
Václav Rubeš

REDAKČNÍ RADA
Lenka Voplatková
Jiří Jeřeta
Petr Vondráček
Zuzana Čechová
Václav Rubeš
Petra Kubíčková
Johana Kvítková

GRAFIKA / DTP / PRODUKCE
SEVENART s.r.o.

INZERCE A PŘEDPLATNÉ
info@cdprovas.cz

TISK
Walstead Moraviapress s.r.o.

**PRO AUTORY
A SOUTĚŽÍČÍ:**
Informace o poskytování
a zpracování osobních
údajů a jejich ochraně
podle platné legislativy
GDPR najdete
na www.cdprovas.cz.

Editorial

Vážení čtenáři, milí spolucestující,

tak už konečně netopíme! Jak si ještě v červnovém editorialeu posteskl můj kolega... Počasí nám zatápí samo. Jako po zmáčknutí pomyslného spínače nám prázdninová cestovní horečka bouří v krvi a odbavovací nádražní haly jsou přecpané k prasknutí. Někdy mě napadá, kde se v nás všechna ta touha objevovat a neustále se přesouvat z místa na místo jako v obřím mraveništi vlastně bere? Žijeme ve 21. století, ale kočovné pudy našich předků v sobě nezapřeme. Kdo vlastně přišel s názorem, že období kočovníků je pro dnešní společnost spíše minulostí?

Když si zadáte do Googlu synonymum slova kočovník, první, co vyjde, je nomád, cestovatel, nebo dokonce (trochu pejorativní) tulák. Přesně takových nomádů, cestovatelů a tuláků je červencové číslo ČD pro vás plné. Začneme celkem nedávnou historií za velkou louží v železničním tématu. Bez nutkavé touhy po svobodě a objevování lepších zítřků by se asi kult tuláků, kterým se přezdívalo hoboos, vůbec nezrodil. A co něco z dnešní doby? Třeba cestopis ze Skotska, země pastevců. Nebýt jednoho digitálního nomáda, což je dnes dost oblíbené povolání, nebylo by ani fotek, které jsme k vyprávění použili. A umíte si představit celosvětově uznávaného operního pěvce, jakým je třeba Adam Plachetka, bez cestování z koncertu na koncert?

Takto bych mohla pokračovat dlouho a není se čemu divit. Držíte v rukou časopis národního dopravce a pravděpodobně zrovna ve chvíli, kdy někam kočujete. Máme to zkrátka stále v krvi, tu neposednost...

Tak hurá vlakem na výlet!

Johana Kvítková
zástupkyně šéfredaktora

Obsah

6
ROZHOVOR
Adam Plachetka
13
CESTOVÁNÍ PO ČR
Střední Morava

26
ZÁHADY NA DOSAH RUKY
Hrad Svojanov
30
ČD PRŮVODCE
Pojedte se bavit se 75% slevou

38
CESTOPIS
Skotsko
46
ŽELEZNICE
Hoboos

PŘÍŠTÍ ČÍSLO
VYJDE
31. 7. 2019

LETNÍ ZMĚNA JŘ 2019

Posily na Slovensko i k polskému Baltu

Letní změna jízdního řádu přinesla od 9. června v dálkové a mezinárodní dopravě několik novinek. Večerní vlak railjet na lince Praha – Břeclav je pro zvýšení komfortu cestujících nově prodloužen až do Bratislavy, odkud se brzy ráno vrací zpět. Prázdninová letoviska u polského Baltu propojil s Bohumínem noční sezonní vlak Wydmy a spojení Prahy s Popradem posílil noční vlak EuroNight Bohemia.

Od poloviny června je vlak railjet Brněnský drak z Prahy (v 19:50) do Břeclavi nově prodloužen až do Bratislavy (příjezd ve 23:43) pod novým názvem Metropolitan Slovenská strela. Opačným směrem nabízí časně ranní spojení z Bratislavy (v 5:10) do Prahy s příjezdem v 9:07. Nabídka Českých drah se rozšířila také o letní sezonní vlaky. Z Prahy do Popradu-Tater a Košic jezdí

(až do 16. září) posilový noční vlak EuroNight Bohemia, který cestujícím nabízí další komfortní noční spojení na Slovensko s lůžkovými vozy včetně přepravy automobilů a motorek. Až do 31. srpna bude v provozu také noční rychlík Wydmy z Bohumína do polských prázdninových letovisek u Baltského moře. Vlak s polskými lůžkovými vagony a českými rychlíkovými vozy 2. třídy odjíždí

z Bohumína ve 20:12 a do stanic Gdaňsk, Sopoty, Gdyně, Hel nebo Leba přijede druhý den ráno. Zpět se vrací večer před 20. hodinou a do Bohumína dorazí ráno před 8. hodinou. Další změny jízdního řádu jsou méně významné. Většinou dochází k menším úpravám v nabídce služeb u některých spojů nebo k drobným časovým posunům. Totéž platí také u regionální dopravy.

E-SHOP ČD

ODMĚNA ZA NÁKUP

Využijte exkluzivní slevu 10 % při nákupu v e-shopu Knihy Dobrovský. Nabídka platí na celý sortiment! Při nákupu stačí do pole „Mám slevový poukaz“ vložit kód, který v průběhu července získáte nákupem jízdenky na e-shopu ČD. Slevový voucher lze využít pouze na webových stránkách www.knihydobrovsky.cz a jeho platnost je omezena do 20. srpna 2019. Vyberte si na www.knihydobrovsky.cz.

10 %

MAURERŮV STŮL

JEDINEČNÁ DEGUSTACE VE VLAKU

Dopřejte si gastronomický zážitek podle výběru Pavla Maurera, zakladatele Prague Food Festivalu. Od července si můžete ve vybraných sobotních vlacích ČD na krásné železniční trase z Prahy do Drážďan zarezervovat zážitkový výlet zahrnující jednodenní zpáteční jízdenku (odjezd z Prahy v 8:32 a zpět z Drážďan v 17:10) a rezervaci k Maurerovu stolu v jídelním voze ČD Restaurant. Během cesty s romantickým výhledem na údolí Labe si pochutnáte na americké snídani a cestou zpět si dobijete energii bohatým menu, zahrnujícím slepičí vývar, vepřová líčka na černém pivě se smetanovou bramborovou kaší a restovanou červenou cibulí s medem a na závěr kynutý knedlík s jahodovým žahourem a perníkovou drobenkou. Součástí chutné večeře bude aperitiv (Bohemia Sekt Prestige) a výroční pivo JLV od pivovaru Chroust. Na vyžádání předem je možná také vegetariánská varianta hlavního chodu – bramborový koláč s batáty, jarní zeleninou a tymiánem a zelným salátem s kukuřicí. Zážitek si můžete zarezervovat na www.maureruv-vyber.cz/vlak.

OCEŇENÍ

Květnové úspěchy periodik ČD

V závěru května uspěly České dráhy a jejich tištěná periodika v dalším, již šestém ročníku soutěže Fénix Content Marketing, která oceňuje nejlepší počiny v oblasti obsahového marketingu. Časopis Železničář získal první místo v kategorii B2E a odnesl si vítězné srdce od sklárny Moser jako symbol pro všechny srdcaře v oboru. Magazín ČD pro vás obsadil dvakrát 2. místo, a to v kategoriích B2C a Nejlepší distribuce firemního obsahu. Soutěž posuzuje především efektivitu, inovativnost, kvalitu zpracování, kreativitu, odvážné klienty, schopné a profesionální agentury. Na základě hlasování odborné poroty čítající přibližně tři desítky porotců soutěž rozdala celkem jednačtyřicet cen v osmnácti kategoriích.

NOVÝ SPOJ

Výlet na Ukrajinu? Už od 842 Kč

V červnovém vydání ČD pro vás jsme na tomto místě informovali o zavedení nového přímého spoje z Košic do Mukačeva, který navazuje na přípoje z/do Prahy a Bratislavy. Na západ Ukrajiny se tedy z Česka nově dostanete pouze s jedním přestupem v Košicích a odpadá také zdlouhavé odbavení na slovensko-ukrajinském hraničním přechodu. Díky zlepšení spojení i zvyšující se oblíbenosti cestování na Ukrajinu zavedly České dráhy zcela novou nabídku. Nová Včasná jízdenka Ukrajina je k dispozici na noční lůžkové vlaky EN Slovakia a EN Bohemia a na navazující regionální rychlíky z Košic do Mukačeva. Cena Včasné jízdenky Ukrajina začíná na 842 Kč a zahrnuje rezervaci místa k sezení ve vlaku z Košic na Ukrajinu. Zpáteční jízdenku z Prahy do Mukačeva (a zpět) tedy můžete pořídit od 1 684 Kč. Při odjezdu z Prahy ve 22:15 vlakem EN Slovakia dorazíte do Mukačeva druhý den ve 14 hodin. Při cestě zpět lze vyrazit z Mukačeva ve 14:54 s příjezdem do Prahy v 6:16. Více o nové nabídce najdete na www.cd.cz.

ČD CENTRUM

Novinky pro malé cestovatele

Ve vybraných ČD Centrech v železničních stanicích po celém Česku jsou v nabídce nové produkty pro malé výletníky i obdivovatele parních mašinek, vláčků a vagonků. Krásně ilustrovaná kniha Pohádky o nezbedných mašinkách nebo obrázková edice Malý cestovatel, jejichž autorem je Radek Adamec, pomohou zkrátit čas na cestách vlakem a rozvíjet fantazii, paměť i slovní zásobu malých čtenářů. Pokud vaše ratolesti neposedí u knížky, v prodeji je nově Audio CD Veselé mašinky 2 – Pohádky z depa a kolejí, které vypráví Josef Somr. Pro malé kreativce jsou v ČD Centrech k dispozici také omalovánky Veselé mašinky a nechybí ani dětská trička a 3D magnetky s krásnými ilustracemi od Josefa Pospíchalů. Více informací získáte u obsluhy ČD Centra.

pont to go

ČERVENCOVÝ TIP Z POHODLNÝCH OBCHODŮ NA TRASE Margotka zdarma ke kávě? Proč ne!

Během července nabízí obchody PONT to go a PONT Market pro všechny zákazníky sladký dárek na cesty. Při koupi jedné osvěžující plechovky s ledovou kávou Nescafé (250 ml) dostanete zdarma tyčinku Margot a můžete tak pár korun ušetřit. Navíc jde o skvělou kombinaci pro vaše prázdninové výlety. Přejeme vám šťastnou cestu přes Pohodlné Obchody Na Trase.

WWW.PONTY.CZ

VLAKEM NA VÝLET

www.cd.cz/vlakemnavylet

Kam o prázdninách?
Procestujte Česko křížem
krážem. V červenci a srpnu
si můžete koupit výhodnou
Jízdenku na léto, se kterou
lze týden nebo čtrnáct dní
neomezeně cestovat vlaky ČD.
Tipy na turistické cíle najdete
v naší bezplatné aplikaci
Vlakem na výlet. Určitě si
vyberete.

NA DEGUSTACI

27. července 2019

FOTO: ALENA CHUMSKÁ / ANNA BEER

Ochutnejte víno na zámku Letovice!

Víno na zámku. Tak se jmenuje letovický festival, který se zaměřuje na dobré víno a kvalitní gastronomii. V sobotu 27. července se na zámku Letovice bude prezentovat přes třicet vybraných vinařů a dodavatelů vína a návštěvníkům nabídnou to nejlepší, co je možné u nás ochutnat. Společnost Rémy Cointreau si připravila prezentaci koňaku Louis XIII, který jako jediný koňak na světě nese označení Ultra Premium Cognac. Na festivalu tak budete mít jedinečnou příležitost se o tomto legendárním nápoji dozvědět více. Prezentace je spojená s degustací. Těšit se můžete i na dalšího zahraničního hosta – Annu Julii Faude z vinařství Griesel Sekt, který patří mezi nejlepší producenty šumivých vín v Německu a bude mít na festivalu v Letovicích českou premiéru.

Nejbližší železniční stanice:
Letovice

S DĚTI

26. až 28. července 2019

Kraslický filmVLáček pro celou rodinu

V prostorách nádraží Kraslice se od 26. do 28. července koná první ročník festivalu filmů s železniční tematikou s názvem Kraslický filmVLáček. „Bijáky“ můžete zhlédnout ve venkovním amfiteátru, v hlavní výpravní budově, v Muzeu Kraslické dráhy (v budově bývalé nádražní restaurace) a v kinoveze Českých drah, kde se budou promítat dětské a preventivní filmy. V něm najdete také výstavu výtvarníka Mirka Vostrého. Vstupné na hlavní večerní program stojí 50 Kč, do kinovezu ČD na dětské filmy 10 Kč (dospělí 20 Kč). Součástí festivalu je bohatý doprovodný program s atrakcemi pro celou rodinu a chybět nebude ani občerstvení. Do Kraslic se můžete svést mimořádnými autobusovými spoji z Rotavy a po trase Sokolov – Dolní Nivy – Šindelová – Přebuz – Stříbrná – Bublava – Rotava.

Nejbližší železniční stanice:
Sokolov (Kraslice)

PRO LABUŽNÍKY

po celý rok

Tip
Lukáše
Hejlíka

ZDROJ: FOTOGRAFIE LUKÁŠ HEJLÍKA

V Litoměřicích musíte do Street Buffetu

V litoměřickém Street Buffetu vám naservírují pecky světové kuchyně. Street Buffet je místo, kam můžete vyrazit na pěkná jídla jako vege nebo maso burger, kuře v podmaslích, tonkotsu ramen, burrito a další. Zkusit můžete i perlu americké kuchyně – club sandwich. Třeba v rámci víkendového brunchu. Jediné, co ještě schází k dokonalosti, je dobrá káva. Nicméně žampionový krém se slaninou a bramborovou slámou byl úžasný. Pochutnáte si i na quichi s netradiční kombinací lososa s hráškem. Mají také perfektní limonády servírované v karafách po babičkách, talíře jsou z půdy a je to prostě moc prima! Street Buffet najdete v Sovově ulici č. 5 a od litoměřického horního nádraží k němu dojdete Palackého a Palachovou ulicí asi za deset minut. Otevírací dobu zjistíte na www.streetbuffet.cz.

Nejbližší železniční stanice:
Litoměřice horní nádraží

FOTO: PETR KLAMPER

ZA ZÁBAVOU

17. až 21. července 2019

Na festival do Ostravy se svezte Colours Expresem!

Chystáte se na festival Colours of Ostrava? Pojeďte s námi Colours Expresem! Ten odjíždí z pražského hlavního nádraží ve středu 17. července v 10:45 hodin, zastaví ještě v Kolíně (odj. 11:27) a v Pardubicích hl. n. (odj. 11:55) a přes Ostravu-Svinov (odj. 14:24) a Ostravu hl. n. (odj. 14:33) přijede do stanice Ostrava střed ve 14:42 hodin. Přímou ve vlaku si můžete vyměnit vstupenku na festival za pásku na ruku. Colours Expres vás doveze i zpět, a to v neděli 21. července (odj. 2:50 nebo 11:36). Jízdenky na všechny Colours Expresy koupíte v e-shopu ČD. A na co se můžete těšit? V rámci festivalu Colours of Ostrava se během čtyř dnů uskuteční více než 350 programových bodů – koncertů, divadel, filmů, workshopů, diskuzí i výtvarna, a to na 21 otevřených i krytých scénách. K hlavním hvězdám letos patří legendární rocková skupina The Cure. Místem konání je od roku 2012 úchvatný industriální areál Dolních Vítkovic. Na festivalu najdete veškeré zázemí a servis, využít můžete slevy či vstupy zdarma na zajímavá místa v Ostravě a pro snadný pohyb po moravskoslezské metropoli bude posílena MHD. Pokud máte In Kartu, můžete si v e-shopu festivalu koupit čtyřdenní vstupenku s 10% slevou. Více na www.cd.cz/colours nebo na www.colours.cz.

Nejbližší železniční stanice:

Praha hl. n./Kolín/Pardubice hl. n./Ostrava hl. n./Ostrava střed ad.

NA FESTIVAL

19. července až 10. srpna 2019

FOTO: LIBOR SVÁČEK

Hudební skvosty v Českém Krumlově

K největším událostem kulturního léta patří tradičně Mezinárodní hudební festival Český Krumlov. Letos se na některý z 23 festivalových koncertů můžete vypravit od 19. července do 10. srpna. Nabídka je opět pestrá – od moderních gospelů přes slavné operní árie, klasickou hudbu, jazz, folk až po muzikálové a popové hity. Program najdete na www.festivalkrumlov.cz. Pokud se vydáte na koncert vlakem ČD o víkendu, získáte po předložení jízdenky ČD v infocentru na náměstí Svornosti ČESKÝ KRUMLOV CARD se vstupy do pěti krumlovských expozic zdarma. Třeba z Prahy jede v sobotu do Českého Krumlova přímý vlak – Jižní expres. Odjíždí ráno minutu po osmé hodině z pražského hlavního nádraží a do jihočeského města vás za zážitky doveze za necelé tři hodiny.

Nejbližší železniční stanice:
Český Krumlov

NA VÝSTAVU

15. až 18. srpna 2019

FOTO: VÝSTAVNÍ FLORA OLOMOUČ, A.S.

Na letní Floru Olomouc s jízdenkou Vlak+

Přijďte na letošní Floru Olomouc obdivovat krásy české krajiny! Ústřední expozice v pavilonu A vás zavede do polí, sadů, vinic a chmelnic, posedět můžete u kapličky s výhledem na rybníky a rodné širé lány. Těšit se můžete samozřejmě na bohatou záplavu květů, letní zahradnické trhy a pestrý doprovodný program, jehož součástí budou také přednášky o léčivých rostlinách a jedlých květech. Na výstavu se svezte vlakem ČD se zvýhodněnou zpáteční jízdenkou Vlak+ Flora a zpět pojedete zdarma. Aby vám tato jízdenka se slevou 50% platila i pro zpáteční cestu, nechte si ji orazítkovat ve stánku Českých drah, který najdete ve foyer pavilonu A. Jízdenku Vlak+ Flora lze koupit pro cestu odkudkoli v ČR do všech stanic a zastávek v Olomouci. Více informací o výstavě najdete na www.flora-ol.cz.

Nejbližší železniční zastávky:

Olomouc-Smetanovy sady/Olomouc-Nová Ulice

Stáhněte
si naši
aplikaci!

ROZHOVOR

TEXT: EVA FRÁNKOVÁ
FOTO: ARCHIV ADAMA PLACHETKY

ADAM PLACHETKA

OPERA už se zbavila stigmatu minulých režimů

Je to chlap jako hora, a když spustí operní árie, duní lidem v uších. Adam Plachetka patří mezi nejlepší české basbarytonisty a je po něm velký hlad v mnoha prestižních operních domech v zahraničí. Jako jeden z mála Čechů pravidelně vystupuje v Metropolitní opeře v New Yorku a Vídeň se stala jeho druhým domovem. Aktuálně se připravuje na svůj životní koncert a rád by trávil více času se svou rodinou, což mu jeho kočovný život příliš nedovoluje. O tom všem jsme si povídali na zahrádce restaurace jen pár kroků od Národního divadla.

Sešli jsme se hned po vaší zkoušce opery Dalibor. Je Národní divadlo vaše domovská základna?

Posledních 10 let jsem tady výrazně méně, než jsem býval. Zhruba v letech 2005 až 2010 to opravdu byla moje domovská scéna, i když jsem nikdy nepatřil do stálého ansámblu. Teď už se sem vracím jen párkrát do roka, ale pořád Národní divadlo vnímám jako svoji základnu, protože jsem tu kdysi začínal.

Před rozhovorem jste mi prozradil, že už jste v Praze přes dva měsíce, ale volné večery byste spočítal na prstech jedné ruky. Jste hodně vytížený?

Za dobu, co jsem v Praze, jsme stihli nazkoušet Figarovu svatbu, roli krále Vladislava v Daliborovi, natočit cédéčko písní a taky jsme dělali závěrečné koncerty s hudebním orchestrem Prague Philharmonia a mojí ženou. Jinak jsem musel také zařídit nějakou úředničinu, poskytl hodně rozhovorů a podobně, takže volného času bohužel opravdu není nazbyt.

V kolika operních domech máte aktuálně angažmá?

Vyloženě angažmá mám jen ve Státní opeře ve Vídni, všude jinde hostuji. Účinkuji v Salcburku, v New Yorku, v Národním divadle a letos jsem byl například v Paříži. Příští rok mě zase čeká Chicago. Mění se to sezonu od sezony.

Vnímáte zásadní rozdíl mezi českým a zahraničním publikem?

Na tuhle otázku je těžké odpovědět. Samozřejmě bych mohl podbízivě říci, že místní publikum je nejlepší, ale myslím, že jde vždy spíš o konkrétní akci, na kterou přijdou konkrétní lidé. Rozhodně mě ale těší, že tu na koncertech vídám hodně mladých lidí a že je tu klasika populárnější, než byla kdysi, což mi dělá radost.

UŽ V PATNÁCTI JSEM VĚDĚL, ŽE NIČÍM JINÝM NEŽ OPEROU SE NEUŽIVÍM.

Čím si to vysvětlujete?

Těžko říci. Nesleduji průřez všemi akcemi, ale myslím, že dnešní doba je opeře více nakloněná než v době po revoluci, kdy měla jakési stigma minulého režimu. Teď lidé tuto hudbu berou jako běžnou součást života, a to je fajn.

Hned po základní škole jste se dostal na konzervatoř a poté jste se začal zpěvem živit. Vyzkoušel jste si někdy i jinou práci?

Vlastně ne. Už když jsem šel na konzervatoř, tak bylo jasné, že se ničím jiným neuživím. Samozřejmě jsem dělal nějaké brigády v 15 letech, ale od 16 už jsem zpíval v opeře ve sboru. Bydlel jsem u rodičů a peníze jsem vlastně žádné moc nepotřeboval. V pátém a šestém ročníku už jsem začal zpívat sóla za honoráře a kariéra se začala pomalu rozjíždět.

Chtěli rodiče, abyste studoval i na vysoké škole?

Je pravda, že by nesli těžce, kdybych už nepokračoval ve studiu, a tak jsem nastoupil na pedagogickou fakultu v Plzni na obor hudební výchova a zpěv. Ale záhy se ukázalo, že už na to nemám čas, protože u některých předmětů se teorie brala hodně vážně a já jsem to nestíhal. Měl jsem třeba tři nové inscenace za rok, spoustu zkoušek, představení a koncertů, do toho soukromé hodiny s mým učitelem zpěvu. Ač jsem se snažil, nevycházela mi docházka, takže jsem to nakonec vzdal a přešel na HAMU. Tu jsem strašlivě dlouho dodělával, protože už jsem měl angažmá ve Vídni. Několikrát mi nevycházel termín

bakalářské zkoušky, nakonec jsem vedení ve Vídni uprosil, aby mě pustili na poslední možný pokus. V září 2013 jsem dokončil bakalářské studium, a když se mě profesori u obhajoby ptali, jestli v něm budu pokračovat, dost jsem se divil. Přece jen to všem komplikovalo život. Takže na magisterské studium už jsem nešel.

A přesto patříte k hrstce Čechů, kteří hostují v Metropolitní opeře v New Yorku. Pamatujete si ten moment, kdy vám zavolali a řekli, že o vás mají zájem?

Naprosto přesně. Zavolali mi v roce 2011 a já jsem musel odmítnout, protože mě nechťeli pustit z Vídne. Chtěli mě do role v Händelově opeře a já bych to býval rád vzal, ale ve Vídni jsem zrovna v tom termínu zpíval Figarovu svatbu. Na kontaktu s novým divadlem mi ale záleželo o něco víc, a nesl jsem to proto docela těžce.

Druhý pokus už ale vyšel, že?

Ano, v roce 2015 jsem tam debutoval rolí Masetta v Donu Giovannim, což je menší a méně technicky náročná role. Ale byl to fajn vstup, jelikož jsem s tou rolí zase neměl žádný stres. Od té doby se do Metropolitní opery vracím každý rok.

Tento operní dům patří mezi nejprestižnější na světě. Míváte tam na jevišti nějaké speciální pocity? Cítíte třeba větší zodpovědnost?

Upřímně se tam nesnažím o nic více než jinde. A myslím, že tak by k řemeslu umělci měli přistupovat. Divákům je jedno, kde zpívám, všude chtějí slyšet stejnou kvalitu.

Zažíváte někdy před vystoupením stresové situace?

Většinou jen při záskocích, když se nestihnu dostatečně připravit. Nebo v případech, kdy se necítím úplně ve formě. Ale většinou se na představení těším. Kdybych se nervoval, asi bych tuhle práci nemohl dělat. To musí být vyčerpávající.

Jak se staráte o svůj hlas?

Snažím se moc neomezovat, takže piju sem tam i alkohol, ale samozřejmě s mírou a ne večer před představením. S kouřením jsem ale už před lety přestal, to je zlovyk, který v organismu přetrvává dlouho. I jedinou cigaretu jsem při zpívání v krku cítil ještě tři dny!

Nechal jste si pojistit hlasivky?

Nenechal. Když jsem začínal s kariérou, zkoumal jsem, jaké jsou možnosti, ale z různých nabídek mi vyšlo, že se to nevyplatí. To pojištění by bylo dost specifické, tudíž i drahé, a asi by se mi nevrátilo v případě, že by se mi něco s hlasem stalo. Nemluvě o tom, že je těžké definovat, co už je pojistná událost. Například bych trpěl ztrátou hlasu,

OPERNÍ PĚVEC MUSÍ PRACOVAT S TÍM, CO SE NAUČÍ. NEMÁME ZA SEBOU TÝM TECHNIKŮ A ZVUKAŘŮ, ANI MIKROFON UPRAVUJÍCÍ HLAS.

ale pořád bych mohl mluvit, nebo i zpívat, ale ne v takové kvalitě. Ta hranice je matná. Myslím, že je lepší se sám připravit na to, že taková situace může nastat, než sypat peníze pojišťovně.

Spoustu času trávíte na cestách. Dokážete spočítat, kolik letů absolvujete za rok?

Tolik až ne. Do Ameriky létám maximálně třikrát ročně, i když tam trávím celkem tři měsíce. Intenzivnější cesty mám v rámci Evropy, kde se dopravuji rád vlakem.

Jak se vám ve Spojených státech líbí?

New York není Amerika. Je to o hodně evropštější město než ostatní. Mám to tam rád, ale žít tam nonstop by se mi nechtělo.

Proč ne? Co vás tam štvře?

Je tam všechno jinak. Vždycky se těším do Evropy, kde se dá sundat sprcha ze zdi nebo pořad nehučí větráky a klimatizace. V New Yorku je permanentní hluk, to mi vadí asi nejvíc.

Bydlíte tam v hotelu, nebo dáváte přednost soukromí?

Hotel je fajn tak do deseti dnů pobytu, pak už mám radši pronájem bytu, kde vám stále někdo neleze do pokoje a můžete mít vlastní režim, třeba snídat, až když se vám chce, a podobně.

Jak se dá skloubit život na cestách s rodinou a malými dětmi?

Je pravda, že mou roční dcerku jsem si moc neužil. Se ženou děláme, co můžeme, abychom byli spolu, ale tohle je ta jediná stránka mé profese, která mi vyloženě vadí. To, že musím být zrovna tam, kde pracuji, a mám výjezdy třeba na dva měsíce, je vůči rodině docela kruté. Uvidíme, jak dlouho to v téhle podobě vydrží. Do budoucna bych možná chtěl dělat více koncertů než opery, nebyl bych tak často mimo domov.

Manželka je také operní pěvkyně, předpokládám, že jste se poznali při práci?

Ano, ještě na konzervatoři.

Jak vnímá vaše starší dcerka, že se oba živíte zpěvem? Ví, že existují i jiné profese?

Byla dost překvapená, když se jí někdo ptal, čím by jednou chtěla být. Automaticky odpovídala, že přece pěvkyní. Když jí byly tři roky, měl jsem ji na měsíc ve Vídni, kde se mnou chodila i na zkoušky. Jednou si tak jezdila s vozičkem po bytě a najednou mi říká, že jede do práce. Zaparkovala za rohem, tam začala hrozně vriskat a pak zase přijela za mnou s tím, že už má po šichtě.

Chtěli byste, aby šla ve vašich pěveckých šlépějích?

Rozhodně ji nebudeme do ničeho nutit. Máme to nastavené tak, že je všude vítaná, takže když chce, chodí s námi na zkoušky nebo do divadla na představení. Zatím ji to baví, ale je možné, že se jí klasika jednou přejí.

Zpíváte si doma, nebo spíš šetříte hlas?

Dřív jsme zpívali hodně společně, učili jsme se nový repertoár, ale teď, jak máme děti, se snažíme pracovat hlavně v divadle a ve zkušebně. Doma neřveme více, než je nutné. Což ocení i sousedi...

Letos jste účinkoval na koncertě Leoše Mareše. Je pravda, že právě jeho show byla impulzem k tomu, že v O₂ areně v lednu vystoupíte sám?

Ano, bylo to vtipné. Víceméně jsem slezl z jeviště a při obhlídce haly jsem potkal pár lidí z managementu. Měl jsem od nich úžasnou odezvu, prý takové vystoupení vůbec nečekali, a že co kdybychom udělali samostatný koncert.

Přistoupil jste na to hned? Přece jen divadlo a desetitisícová hala, to je obrovský rozdíl.

Nejprve jsem si pomyslel, zda se nezbláznili. Ale pak jsem si řekl, že to jsou profesionálové, a jestli se do něčeho takového chtějí

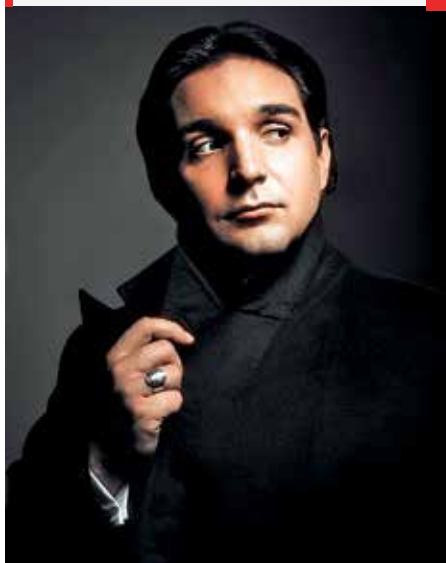
pustit, pak asi vědí, co dělají. Zároveň se celý život snažím klasickou hudbu popularizovat a přiblížit ji lidem, kteří by na ni třeba jinak nešli. A tohle mi přišlo jako skvělá příležitost, protože do té haly si troufne jít podle mého názoru široké spektrum publika. A i kdyby jen deset z nich začalo chodit na operu, tak to beru jako úspěch. Ale věřím, že jich bude víc.

Na koncertě diváci kromě vážné hudby uslyší i pop a další žánry. Prozradíte nám už teď jména některých vašich hostů?

Některá pro mé fanoušky asi příliš velkým překvapením nebudou, jiná ano. Můžu prozradit, že dirigovat bude Jan Kučera

ADAM PLACHETKA (34)

Od dětství hrál hokej a zpíval ve sboru. Na pražskou konzervatoř se dostal prý náhodou, když mu kamarád poradil, aby si podal přihlášku. Bez zvláštní přípravy ho vzali na první pokus. V únoru 2005 se poprvé objevil na komorní scéně Národního divadla jako baryton ve čtyřnotové opeře Toma Johnsona, jeho další rolí tam byl Mícha ve Smetanově Prodané nevěstě. Ve stejném roce debutoval také ve Státní opeře Praha jako Don Basilio v Lazebníku sevillském. Od sezony 2010/2011 je sólistou Vídeňské státní opery a je prvním Čechem, který do třiceti let věku vystoupil na prknech Metropolitní opery v New Yorku. Adam je laureátem řady soutěží, například Mezinárodní pěvecké soutěže Antonína Dvořáka. Věnuje se také koncertní činnosti s mnoha českými orchestry, například Pražskou komorní filharmonií nebo Symfonickým orchestrem hlavního města Prahy FOK. Má rád barokní hudbu a jeho manželkou je operní pěvkyně, sopranistka Kateřina Kněžíková, se kterou má dcery Adélku a Barborku.

a doprovázet bude Epoque Orchestra. Další jména zatím nechám jako překvapení.

Proč jste zvolili pro show název Bez mantinelů? Má to nějakou spojitost s ledovou plochou?

Název jsme vymýšleli dlouho. Přicházeli jsme nejdřív s názvy typu Plachetka a přátelé, ale to by bylo moc nudné. Chtěl jsem to trochu někam posunout, tak jsem si sedl s tužkou a začal psát různé názvy. Cílem bylo spojit titul s arenou a zároveň mu dát nějaký přesah. Líbilo se mi i Na tenkém ledě, ale to by zase mohlo působit tak, že projektu nevěříme. Takže Bez mantinelů celý projekt vystihuje a zároveň zní pozitivně.

Prý moc nemáte rád pěvecké soutěže, proč?

Nemám rád zpívání do prostoru, kde sedí porota tří znučených lidí. To nikdy nevyzní natolik spontánně jako před plným sálem. Ale je pravda, že konkurzy a předzpívání k naší profesi patří, zvlášť pokud vás nikdo nezná. Bez nich se do divadla nedostanete. Na rozdíl od herců je naše situace trochu milosrdnější v tom, že pokud máme známé jméno, už předzpívání absolvovat nemusíme. Zatímco herci, tuším, musí chodit na kamerové zkoušky téměř vždycky. Soutěže jsou nebezpečné v tom, že člověka hrozně rychle vystělí nahoru, a spousta těch lidí pak rychle skončí. Je to trochu jiná disciplína. Na soutěž se musíte perfektně naučit několik árií, aby zaujaly diváky a přesvědčily porotu. Vítězové soutěží sice zvládnou brilantně odzpívat těžké árie, ale často neumí naplňovat chvíle, kdy na jevišti nejsou hlavní a mají sekundovat ostatním, což je v naší práci také hodně důležité.

Sledujete tuzemské talentové pěvecké soutěže v televizi?

Nesleduju. Báví mě, že občas vyprodukuji zpěváka, který dělá, že zpívá klasiku, a všechny fascinuje, jak to bez studia zvládá, ale opravdu se to srovnávat nedá. Zpívání na mikrofon a do sálu bez mikrofonu je opravdu velký rozdíl.

V čem se to tak liší?

My jsme na jevišti sami za sebe, náš hlas nikdo neupravuje. Kdežto třeba popoví zpěváci mají za sebou tým lidí a techniku, která pracuje ve studiu s jejich hlasem, takže ho nikdy neslyšíte v jeho surové podobě. I přímo na koncertu je zvuk vyladěný přes mikrofon a zvukaře, takže výkon umělce je zkreslený. My musíme pracovat jen s tím, co se sami naučíme. I proto má hodně operních zpěváků

ků nedůvěru v techniku a mikrofony, protože nevíme, co od nich můžeme očekávat. Mnoho zvukařů navíc na koncertech nemá zkušenost s vážnou hudbou a pak se může ledacos pokazit. Je proto lepší spoléhat se jen na sebe než na cizí ruce.

CELÝ ŽIVOT SE SNAŽÍM KLASICKOU HUDBU PŘIBLÍŽIT I LIDEM, KTEŘÍ BY NA NI NIKDY NEŠLI.

Během léta má většina umělců napilno kvůli účinkování na hudebních festivalech. Jak jste na tom vy?

Já budu poslední červencový víkend na festivalu ve Znojmě, kde chystáme inscenaci Händelova Saula, který bude mít krásné kostýmy i obsazení. Jedu tam i s rodinou, manželka tam má též koncert. Do Znojma jezdíme řadu let a vždycky se tam moc těšíme. Loni jsme se rozhodli a začali předitelávat vinný sklípek na chaloupku, takže letos v létě už bychom tam mohli bydlet ve vlastním. Znojemský festival máme moc rádi, protože se koná v krásném kraji a také boří mantinely. Je spojený s vínem, můžete tam jezdit na kole a večer si zajít na operu. Beru to jako skvělou dovolenou. Pak se ještě chystáme na týden k moři do Řecka. Na začátku září mě čekají povinnosti spojené s vydáváním cédéčka a na podzim zase odlétám do Států.

Takže na spontánní akce asi nezbývá moc času, že?

Bohužel ne. K narozeninám jsem dostal několik poukazů na různé zážitky, ale stihl jsem jenom lodičky na Vltavě. Jinak hledáme hrozně těžko alespoň volný půlden, kdy bychom mohli někam vyrazit. Přesto doufám, že žádný z těch zážitků nepropadne. ■

Praha – Brno od 29 Kč

Uvedená cena platí pro děti,
studenty a seniory.

Mezi Prahou a Brnem
vypravujeme spoje
téměř **každou hodinu**.
Cestujte s námi
pohodlně a rychle.

www.cd.cz

České dráhy
Národní doprava

O víkendu na kolo... Do Marseille!

Marseille 4x týdně **letecky z Prahy**

až 7x týdně **Nice**
(červenec – srpen)

2x týdně **Bordeaux**

#flyfromPRG

 **Letiště
Praha**

CESTOVÁNÍ PO ČR

STŘEDNÍ MORAVA

Přestože je krajina kolem Přerovska jen mírně zvlněná, i zde můžeme na cestách vlakem obdivovat unikátní železniční most. Úctyhodných 430 m dlouhý Jezernický viadukt je takovým „2 v 1“. Ačkoliv to není na první pohled poznat, jeho starší část je postavená z cihel a druhá, mladší kopie je kamenná. Právě díky dostavbě druhé části je Jezernický viadukt s celkem 42 oblouky dvojkolejný.

PŘIJEĎTE DO PŘEROVA nejen za mamuty!

FOTO: © LEONID ANDRONOV/DREAMTIME.COM

Největší přerovskou atrakcí je Památník lovců mamutů a naučná stezka, po níž dojdete až do pravěku. Ve městě ale najdete také malebné Horní náměstí a zámek se zajímavými expozicemi nebo parky, které vás lákají k procházkám a relaxaci.

TEXT: TOMÁŠ REZEK FOTO: MIC PŘEROV

V parčíku před přerovským nádražím nejde přehlédnout parní lokomotivu z roku 1902, přezdívanou Kafemlejek, s připojeným služebním vozem ČSD. Železniční pomník připomíná, že Přerov patřil k prvním městům na našem území, kam se bylo možné dopravit po kolejích. Poprvé vystoupili cestující z vlaku v Přerově už v září roku 1841. U nádraží stojí také turistický rozcestník, který vás nasměruje na nedaleké Švédské šance, kde došlo v červnu roku 1945 k povraždění 265 karpatských Němců, Maďarů i Slováků. Na prohlídku města se dejte opačným směrem. Zelená a modrá značka vás dovedou na náбереží Bečvy. Proti proudu řeky pak dojdete až k Tyršovu mostu, odkud už uvidíte vyhlídkovou věž zámku – nejvýznamnější památku města.

Zámek s nevšedními poklady

Přerovský zámek je plný muzejních expozic. Jedna je věnována místnímu rodákovi Janu Blahoslavovi, další Janu Amosi Komenskému –

mu, který v Přerově studoval a později učil. Na skok do minulosti zavítáte při prohlídce školních tříd z doby učitele národů, z období Rakouska-Uherska, první republiky nebo 50. let minulého století. V zámku je vystaveno i 23 krojů z oblastí Hané a Záhvoří nebo třeba početná přírodovědná sbírka. V gotických sklepních prostorech zámku najdete expozici archeologických nálezů. Po Dolních Věstonicích je Přerov druhým nejvýznamnějším pravěkým nalezištěm v Česku.

V suterénní expozici nechybějí ani figuríny neandertálské ženy a chlapce nebo třeba mamutí kel, objevený v místní přerovské části Předmostí před dvanácti lety.

Do Předmostí za lovců mamutů

Na konci 19. století byl v Předmostí odkryt hromadný hrob populace lovců mamutů – včetně koster dětí a kojenců. Šlo o světově ojedinělý nález dvou desítek lidských pozůstatků pohřbených v otevřené krajině. V této lokalitě se také našlo velké množství kostí mamutů a dalších pravěkých zvířat. Od roku 2006 stojí u naleziště Památník lovců mamutů. Jde o jediné místo u nás, kde si můžete prohlédnout zakonzervované archeologické objevy na původním místě nálezů. Navíc ve stejném roce byla otevřena i naučná stezka s názvem Předmostím až do pravěku.

Trasa s devíti zastaveními je dlouhá přes osm kilometrů, kvůli stavbě dálnice je však nyní mezi 5. a 6. zastávkou dočasně přerušena. Na začátku stezky najdete informační centrum, kde vám poradí kudy kam. Po této naučné stezce se s námi můžete vydat také v rubrice Turistickou stopou.

Na toulky městskou zelení

Pokud se rádi procházíte v zeleni, pak byste se v Přerově měli vydat ještě po jedné naučné stezce – Přerovským luhem. Začíná u rozcestníku Mlýn (U labutě), k němuž dojdete od nádraží po modré a zelené turistické značce. Celá stezka je dlouhá 12 kilometrů, ale nabízí i zkrácený, červeně značený pětiloketový okruh. Po cestě se můžete kochat pohledem na panorama opevnění historického centra města se zámek a na lagunách pozorovat vodní ptáky. U zastavení č. 16 je v Moravské ornitologické stanici k vidění unikátní expozice o všech volně žijících ptácích na našem území. Stezka nakonec prochází městským parkem Michalov, v němž se nachází nejen pěkná fontána, ale i tři dětská hřiště, altán nebo zahradní restaurace, kde se odměňte něčím dobrým. ■

TIP

ŠLÁPNĚTE DO PEDÁLŮ!

Až do konce října můžete na přerovském nádraží využít služeb půjčovny kol ČD. Otevřena je každý den od 7:00 do 20:30 hodin a k dispozici jsou kola Author a koloběžky Kostka. K zapůjčení stačí předložit osobní průkaz, složit zálohu, podepsat nájemní smlouvu a zaplatit půjčovné. Například polodenní nájemné (tj. od nebo do 13 hodin) stojí 160 Kč, pokud máte In Kartu, zaplatíte jen 120 Kč. Doporučujeme si kolo předem rezervovat. Podmínky, kompletní ceník půjčovného a další informace o půjčovnách kol ČD najdete na www.cd.cz/cdbike.

Nejzajímavější místa Přerova

1 Muzeum na zámku

Přerovský zámek neslouží k bydlení už od konce 19. století. Jeho sály využívá Muzeum Komenského a prohlédnout si v něm můžete mj. jednu z nejrozsáhlejších expozic archeologie na Moravě.

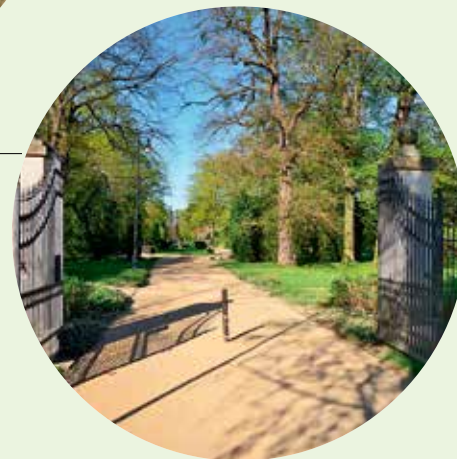
2 Památník lovců mamutů

V Česku jde o unikátní pavilon. Jen v Památníku lovců mamutů v přerovském Předmostí uvidíte zakonzervované archeologické objevy ze starší doby kamenné na místě, kde byly skutečně nalezeny.

3 Předmostím až do pravěku

Na sídlišti v Předmostí u plastiky Sonda do pravěku začíná naučná stezka, která vás provede lokalitou zapsanou do dějin světové archeologie jedinečnými nálezy pozůstatků populace lovců mamutů.

4 Znovu obnovený park

Před patnácti lety byla dokončena nákladná rekonstrukce městského parku Michalov, založeného už v roce 1904. Díky velkorysým sadovým úpravám patří park k nejkrásnějším nejen na Moravě.

ROZHLÉDNI SE PO KRAJI

Výhled s příchutí ovoce

Město Přerov mám osobně asi nejvíce spojené s osobou Ireny Pospíšilové, která byla před více než deseti lety šéfredaktorkou tohoto periodika. A pak si jej samozřejmě vybavuji i jako důležitý železniční uzel, který však při svých cestách Pendolinem do Ostravy pouze míjím...

TEXT A FOTO: MICHAL MALEK

Má jediná „osobní“ zkušenost s tímto městem byla doposud spojená s poněkud kuriózním koupáním ve zdejším městském bazénu, kam mě kdysi zahnal úmorné vedro při vlekoucí se cestě autem z jižní Moravy. Možná to tak funguje i v jiných městech, ale jen tady jsem zažil, že kromě plavčíků dohlíží na provoz koupaliště i soukromá ochranka s tonfou za pasem. Nutno však podotknout, že jde o více než deset let starou vzpomínku a dnes už může být všechno jinak.

Z podobně (mnou) neprobádaných měst si však zpravidla odvážím nevšední zážitky a mnohá překvapení. Nejinak tomu bylo

i zde. Při hledání vhodného místa k rozhledu do kraje se jako první nabízí věž přerovského zámku. Té, stejně jako malé rozhledně v Brodku u Přerova, se ale věnují kolegové na jiných stránkách magazínu a já s radostí vyklízím pole a vydávám se nad přerovskou místní část Předmostí.

Zdejší okolí je proslulé především archeologickými nálezy z dob lovců mamutů. Pro mě je ale mnohem větším objevem zdejší vinice. Samozřejmě zde není možné čekat nekonečné lány viničních tratí vinoucích se přes horizont, jak je známe z jižní Moravy, přesto má obecně na Přerovsku pěstování vína svou tradici. Na vhodně exponova-

Výška:	288 m n. m.
Výhled:	Přerov, Hostýnské vrchy
Vrchol:	naučná stezka
Nejbližší žst.:	Přerov
Výstup:	snadný

ných místech, jakým je třeba právě blízké okolí žernavské zahrádkářské kolonie, je možné pěstovat i hrozny středně pozdních

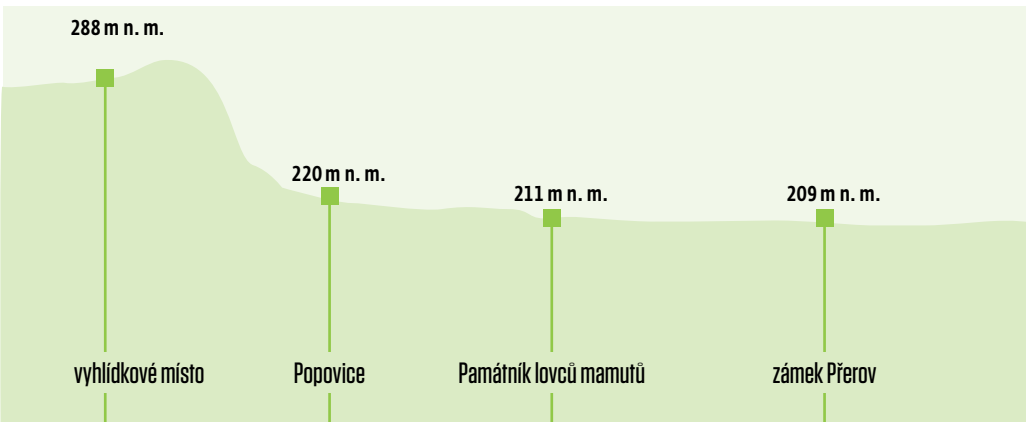
stavba dálnice D1

Hostýnské vrchy

vinohrad

VÝŠKOVÝ PROFIL

SPOJENÍ

Z Prahy
přímým rychlíkem

Z Brna
přímým rychlíkem

Z Ostravy
přímým vlakem EuroCity

odrůd. Zdejší víno s duchem pravěku, jak jej pěstitelé s odkazem na nedaleká pravěká naleziště označují, je pěstováno v bio režimu, což případní konzumenti jistě ocení. Jen při pohledu ze samotného vinohradu směrem k Přerovu, kde se nepřehlédnutelně rozprostírá chemický závod Precheza, může takové konstatování působit trochu úsměvně.

Kromě vína jsou zdejší svahy proslulé ovocnými sady. O jejich vznik se začátkem

20. století zasadil starosta Předmostí Josef Knejzlík. Tento vášnivý zahrádkář, jehož přičiněním mělo svého času Předmostí i svoji botanickou zahradu, se věnoval i redakční práci v časopisech Český rolník či Rádce z Předmostí.

Za první republiky patřily Knejzlíkovy sady k místní chloubě a rychle se u Přerovanů staly oblíbeným cílem procházek. V té době se sadu dostávalo i patřičné péče. Po únorovém převratu se bohužel pomalu začala vy-

trácet, sad ležel ladem a postupně zarůstal. Díky místnímu spolku Predmostensis se ale opět začíná jeho stav obracet k lepšímu. Spásáním, kosením a prořezáváním se sad postupně pročišťuje, roubování a pařezení pak pomáhá udržet často již přestárle stromy v kondici.

A výhled? Vylézt se tu dá na starý posed, instalovaný do koruny letité třešně. Pokud s cestou sem nebudete příliš otálet, budou právě dozrávat... ■

Přerov

Vizovická vrchovina

Precheza

TURISTICKOU STOPOU

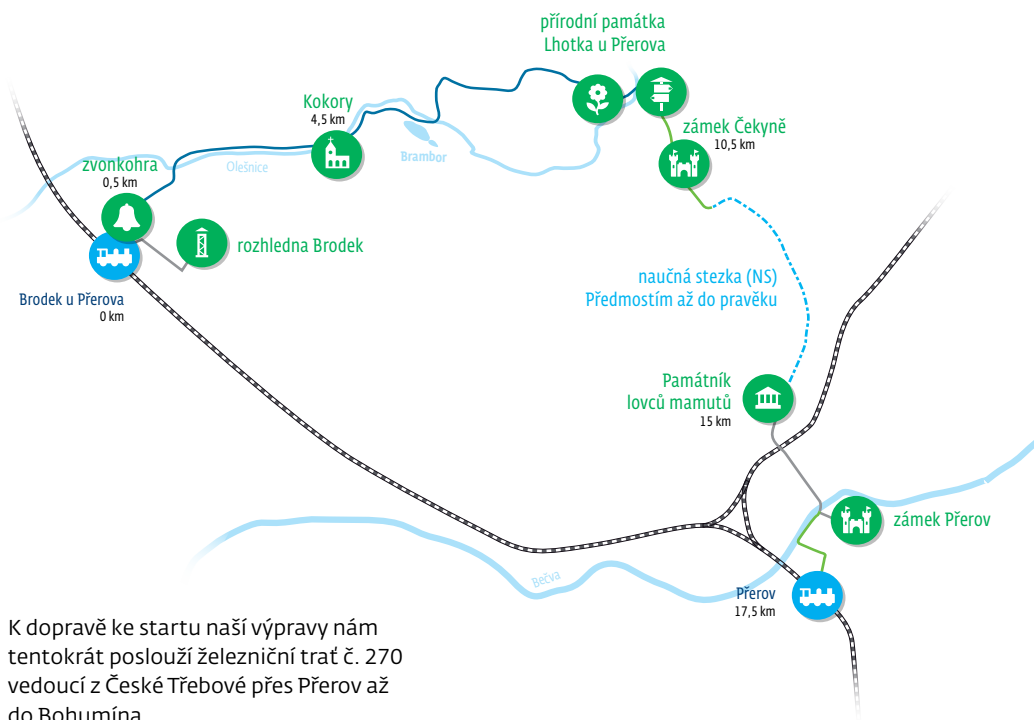

Do Přerova proti proudu řeky i času

Více než čtyřicetitisícový Přerov je významným průmyslovým a dopravním centrem. To ovšem neznamená, že si zde turista nepřijde na své. Právě naopak. O pamětihodnosti tu není nouze a samotné město i jeho okolí se může pochlubit bohatou, dávnou historií. Vydejte se s námi proti proudu říčky Olešnice z Brodku u Přerova do Přerova a přeneste se krok za krokem až do časů lovců mamutů.

TEXT A FOTO: MICHAL BAŘINKA

Toto moravské město na řece Bečvě je nerozlučně spjato s jednotou bratrskou, zejména pak se zdejším rodákem Janem Blahoslavem a Janem Amosem Komenským, který v Přerově studoval. Západně od Přerova si pozornost zaslouží renesanční zámek Tovačov, zdáli viditelný díky své 96 m vysoké Španilé věži, anebo barokní poutní chrám Očišťování Panny Marie v Dubu nad Moravou. Pokud se vydáte proti proudu řeky Bečvy na východ, dorazíte do Lipníku nad Bečvou – dalšího historického města, za jehož hradbami najdete unikátní renesanční zvonici či bývalou synagogu, která je po pražské Staronové synagoze patrně druhou nejstarší v České republice. Bohatství regionu Střední Morava spočívá v množství dochovaných nemovitých památek, ale i archeologové se tu cítí jako ryby ve vodě. Patrně nejznámější zdejší archeologickou lokalitou je Předmostí u Přerova, ke které dnes vyrazíme z Brodku u Přerova.

K dopravě ke startu naší výpravy nám tentokrát poslouží železniční trať č. 270 vedoucí z České Třebové přes Přerov až do Bohumína.

Rozhledna na okraji Brodku u Přerova

Brodecká zvonkohra

Kokorský kostel s krytým schodištěm

Zámek Čekyně

Unikátní zvonkohra

Brodek u Přerova, odkud vyrážíme, je městys ležící v údolní nivě řeky Moravy. Na zdejším Masarykově náměstí vaší pozornosti jistě neunikne kostel Narození sv. Jana Křtitele z roku 1893 a především neobvyklá zvonkohra s celkem 22 zvony. Největší z nich váží úctyhodných 220 kg, nejmenší pak 5 kg. Zvonkohra se na brodeckém náměstí poprvé rozezněla před devatenácti lety a jednou z jejích melodií se můžete potěšit i dnes, a to každý den v 18 hodin, v neděli a o svátcích pak i v pravé poledne.

Chvilka na rozhled

Ačkoli naše cesta pokračuje po modré turistické značené trase, milovníkům dalekých výhledů doporučujeme malou odbočku k rozhledně nacházející se na západním okraji Brodku u Přerova. Dřevěná věž zde vyrostla v roce 2010 a z její vyhlídkové plošiny ve výšce přibližně pět metrů nad zemí se můžete těšit pohledem na okolní nížinnou krajinu i vzdálenější Beskydy či Hostýnské vrchy. Malá zacházka nezabere více než půl hodiny. Pak se stačí vrátit zpět a napojit se na naši trasu proti proudu říčky Olešnice do obce Kokory.

S husí nohou ve znaku

Obec s neobvyklým názvem Kokory se může pochlubit pěkným barokním kostelem Nanebevzetí Panny Marie, který nahradil předchozí, románsko-gotickou svatyni. Mnohé z nás ale patrně zaujme už přístup k tomuto

chrámu – ke kostelu totiž vede 60 žulových schodů, na nichž jsou vytesána jména těch, kteří na vznik tohoto krytého schodiště přispěli. Neobvyklý není jen název této obce, nýbrž i její znak – husí noha v modrém poli. A aby těch zvláštností nebylo málo, hned za obcí leží rybník Brambor.

Za přírodou i památkami

I nadále sledujeme modré turistické značení, které nás dovede až k chráněnému území Lhotka u Přerova, rozkládajícím se na ploše kolem pěti hektarů. Lokalita byla vyhlášena přírodní památkou už v roce 1951, a to kvůli výskytu mnoha chráněných druhů teplomilných rostlin a živočichů. Dalšími památkami v blízkém okolí Lhotky, tentokrát však památkami kulturními, jsou hradiště Čekyně a především čekyňský zámek, jehož areál obchází zelená turistická značená trasa.

SPOJENÍ DO BRODKU U PŘEROVA

Z Prahy

Pendolinem, expresem i rychlíkem s přestupem v Olomouci

Z Olomouce

Přímým osobním vlakem

Z Brna

Rychlíkem s přestupem v Přerově či Nezamyslicích

Plastika Sonda do pravěku
nedaleko Památníku lovců mamutůPamátník lovců
mamutů v Přerově

Předmostím až do pravěku

Předchůdcem zámku Čekyně byla gotická tvrz, svou současnou podobu však objekt získal zejména přestavbou na přelomu 16. a 17. století. Nedaleko za zámek se k zelenému značení připojují modré značky naučné stezky Předmostím až do pravěku, které budou nadále našimi průvodci. Celková délka této naučné stezky je 8,2 kilometru. Na celkem devíti infopanelech představuje Předmostí u Přerova jako jedno z našich nejvýznamnějších archeologických nalezišť.

Památník lovců mamutů

Naučná stezka je dnes bohužel (kvůli výstavbě dálnice) mezi 5. a 6. zastavením přerušena. Vydáme se proto směrem na Čekyňský kopec, odkud můžeme spatřit například i Svatý Kopeček u Olomouce. Přes Popovice pak pokračujeme do Předmostí, až k dominantě celé naučné stezky – Památníku lovců mamutů, který návštěvníkům představuje archeologické nálezy přímo na místě jejich objevu. Od památníku je to k přerovskému vlakovému nádraží asi jen 2,5 kilometru, a pokud vám zbývá čas, výlet si můžete zpestřit ještě prohlídkou historického centra Přerova. ■

Most symbolem energie, sebevědomí a svobody

Už na školách nás učí, že na okraji průmyslového Přerova leží Předmostí. Oblast, slavná coby významné naleziště vykopávek z období paleolitu, zkrátka místo kdysi obývané lovci mamutů. Jen pár zdejších obyvatel a možná ještě stavebních fajnšmekrů ale také ví, že právě v Přerově byl postaven první železobetonový most v českých zemích, který byl na svou dobu průkopnickým dílem českého mostařství.

Prosadit jeho realizaci nebylo vůbec jednoduché a boj o jeho podobu trval několik let. Zřejmě zapůsobil až dopis inženýrů Herzána a Uhlíře, kteří v něm radním města sdělili, že jejich stavba „bude městu svou monumentálností daleko více přispívat k ozdobě než ohybná konstrukce železná.“ Se stavbou se začalo v roce 1903

a v lednu 1904 byl na mostě zahájen provoz. V roce 1932 na paměť stého výročí narození Miroslava Tyrše byl pojmenován jako Tyršův most. Nenaplnil se ale další Uhlířův slib, že jeho betonové dílo bude stavbou „věkovitou“. O jednačtyřicet let později ho v poslední den okupace během pár minut vyhodila do povětří ustupující německá vojska.

Automobilům vjezd zakázán

Spojení severní a jižní části města rozděleného řekou Bečvou pak místo zničeného mostu zajišťovala více než šedesát let lávka určená pouze pro pěší provoz. Až špatný technický stav a konec životnosti léty opotřebované, rezavé a nevzhledné lávky vedl na začátku nového milénia tehdejší přerovské zastupitele k vypsání architektonicko-urbanistické a konstrukčně-technické soutěže na zpracování návrhu nového Tyršova mostu.

Jeho podoba se ale opět nerodila lehce. Přerovská radnice vyhlásila na projekt soutěž s tím, že si lidé mohou vybrat předlohu, která se jim nejvíce líbí. Nakonec však vybrala jiný návrh, ve kterém byla použita k uchycení mostu ocelová lana. Proti němu ale kromě Přerovanů začali protestovat také ornitologové. Až další volby přinesly změnu. Starono-

PŘÍBĚHY ZAJÍMAVÝCH STAVEB

TEXT: PETRA MIŠKEJOVÁ, STANISLAV SCHNEEWEIS

vé vedení města totiž rozhodlo stavět most podle návrhu renomované české architektky, profesorky Aleny Šrámkové, jenž se nejvíce zamlouval obyvatelům Přerova a který skončil v původní soutěži na druhém místě. Jak ukázal čas, byla to dobrá volba.

Zubr jako dominanta mostu

Unikátní stavba, jež vytvořila noblesní vstup do historické části města, byla slavnostně otevřena 8. května 2012. Most je dlouhý čtyřiasmdesát metrů a široký dvanáct a půl metru a slouží nejen pěším, ale i cyklistům a opět také motoristům. Dominantu mostu tvoří bronzová socha zubra s kruhem v nozdách, jež má původ v heraldice městského erbu a je symbolem energie a sebevědomí. Ta je doplněna sochou ptáka, symbolu volnosti a svobody, a také třemi stromy. Právě těm někteří lidé prý stále nepřišli na chuť. Na druhou stranu jinak by nemohl vzniknout vtip o tom, kdy bude v Přerově dálnice. Přece až se strom na Tyršově mostě zazelená. ■

Pojď pracovat k nám!

Získej praxi a užívej si cestování

Hledáme:

**MECHANIKY,
ELEKTROMECHANIKY,
SOUSTRUŽNÍKY KOVŮ,
POSUNOVAČE**

- zdokonalíte se v oboru a máte možnost kariérního růstu
- férové jednání a ohodnocení je samozřejmostí
- získáte neomezené cestování vlakem po ČR, SR a výhodné cestování po Evropě
- užijete si zvýšenou výměru dovolené
- přispějeme vám na stravování, rekreaci a penzijní připojištění
- můžete pracovat kdekoliv v ČR
- možnost zvýhodněného ubytování v Praze
- služební oděv zdarma a další výhody

**Náborový
příspěvek
50 000 Kč!**

www.cd.cz/kariera

České dráhy
Národní dopravce

VLAKEM PO EVROPE

TEXT: ALEŠ POHOŘAL
FOTO: AUTOR, IRENA MENŠÍKOVÁ

Polská mořská nostalgie

Je rok 1989. Svět se otevírá a českými turisty doposud „oblíbené“ destinace bývalého východního bloku se začínají houfně opouštět. Výjimkou není ani polské pobřeží Baltu, ze kterého se všudypřítomná čeština v následujících letech postupně vytrácí. A jak je tomu dnes? Jako by se v mnohých z nás naráz probudila touha zažít znovu něco, co jsme prožili jako děti, a také vše ukázat našim potomkům. Polský Balt má totiž stále co nabídnout!

Otom, že je Trojměstí, které společně tvoří Gdaňsk, Gdyně a Sopoty, stále velmi oblíbenou destinací pro letní rodinnou dovolenou, svědčí také množství fotografií zaslaných čtenáři ČD pro vás do rubriky Z vašeho alba. Není divu, když u nás letní teploty atakují čtyřicítka, na severu Polska bývá příjemných 25 °C a lehký mořský větřík osvěží i při náročnější prohlídce města.

Tajemný Gdaňsk

Nejvíce strategickým místem pro ubytování je bezkonkurenčně Gdaňsk, odkud se dá pohodlně vyrazet vlakem do okolí. Jakmile sem dorazíte, měla by vaše první cesta vést do pokladen místní veřejné dopravy, kde získáte za 46 zlotých (asi 270 Kč) třídení jízdenku. Ta platí v celém Trojměstí na všechny dopravní prostředky včetně

vlaků. Takto vybaveni si pak v klidu a bez jakéhokoli stresu můžete užívat krásy celé oblasti.

Gdaňsk je malebné město plné kostelů, sýpek, vodních kanálů a opravených barevných baráček lemujících přístav, v němž kotví lodě všech možných velikostí od jachet až po trajekty. Při západu slunce jsou panoramata v okolí přístavu a vodních kanálů i útulné městské uličky velmi romantické až tajemné. Kocháte se rádi atmosférou večerního města? Pak navštivte Mariackou ulici u řeky Motlawy. Minout byste také neměli historický jeřáb (Stary Zuraw – symbol Gdaňsku), který byl postaven ve 14. století poté, co původní skončil v plamenech. Zajímavostí je, že se roztáčel šlapáním. Ti, co ho poháněli, byli zavřeni ve velkých šlapacích kolech a dokázali přý do dvacetisedmimetrové výšky zvednout

břemeno o váze až dvě tuny. Vedle dalších slavných dominant, jako je Dlouhé náměstí a gigantická věž Mariánského kostela, stojí za návštěvu i katedrála v Oliwě. Pokud budete mít na prohlídku Gdaňsku víc času, nenechte si také ujít návštěvu Muzea solidarity.

Moderní Gdyně

Když poprvé přijedete do Gdyně, jen těžko uvěříte, že ještě před osmdesáti lety tu bývala ospalá rybářská vesnička. Dnes je z ní moderní město, které tepe životem. Starobylé architektonické skvosty byste tu hledali marně. Naopak milovníci nákupů a nočního života tu však budou ve svém živlu, zvláště když nevyjde počasí, což se u Baltu může stát. Pořídíte tu nejen gastronomické speciality jako nakládané ryby, sýry či výběrné švestky v čokoládě,

ale i oblečení známých značek za ceny nižší než v Česku a mnoho designových, ručně vyráběných produktů.

Ve skrytu slavného mola

Asi nejznámějším místem v dalším z baltských letovisek – Sopotech je nejdelší dřevěné molo v Evropě měřící 511,5 metru. Cesta k němu od renovovaného nádraží přes třídu Bohaterów Monte Cassino zabere asi deset minut chůze. Pamatujeme doby, kdy na něj byl vstup zdarma, dnes se při jeho návštěvě obrátíte trpělivostí. Komerce tu vládne na každém kroku, přesto byste tento slavný polský kout neměli vynechat. Letovisko se může totiž pochlubit i mnoha dalšími zajímavostmi, které nejsou často nebo vůbec zaznamenány v průvodcích a unikají lačnému zraku turistů.

Tím prvním je hipodrom nedaleko trati, který pořádá koňské dostihy už přes 120 let. Toto starobylé místo je však spojené nejen s koňmi, ale i s papežem Janem Pavlem II., který tu sloužil jednu z největších mší při

předposlední návštěvě Polska v červnu 1999. Druhou, o něco „menší“ zajímavostí je místo nedaleko sopotského mola, kde prodávají uzené ryby. Ač je tato „dřevěnice“ umístěna v těsné blízkosti promenády, díky mnoha turistickým atrakcím ji lze s úspěchem minout. To by však byla velká škoda! Nabízejí zde desítky druhů uzených ryb. Buďte však ostražití, pokud si dáte jídlo na místě. Stačí vteřina nepozornosti a už byste se o rybu museli dělit s vsudypřítomnými racky.

Klidné místo na helské kose

Poloostrov Hel, jehož část byla ještě v dobách, kdy byla vojenským prostorem, nepřístupná turistům, je dnes návštěvníky doslova zaplaven. Hezkou a příjemnou výjimkou je však městečko Jurata. Toto místo nabízí přece jen o trochu více klidu a proslavila ho i Mezimořská ulice, která vede od zátoky středem města k otevřenému moři a je dlouhá necelý kilometr. Je už na vás, zda zamíříte právě do zátoky s drobnými vlnkami, nebo na druhou stranu na otevřené bouřící moře.

VLAKEM NA SEVER POLSKA

Do malebného baltského přístavu Gdaňsk se s národním dopravcem svezete přímým spojením jednou denně z Ostravy v 11:02 hodin. Vlak EC 104 Sobieski jede z Vídně přes Ostravu, Varšavu a Gdaňsk až do cílové stanice Gdynia a zpět. Vydáte-li se do Gdaňsku z Prahy, je třeba na vlak EC 104 přestoupit v Ostravě či v Bohumíně. Do Polska můžete pohodlně cestovat také přes noc. Každý den vyrazí ve 22:15 ze stanice Praha hl. n. do Varšavy noční spoj EuroNight, který má v celé trase řazené lůžkové vozy. Ve Varšavě pak už stačí přestoupit na libovolný spoj k Baltu. Míříte až na poloostrov Hel? Během léta je zajištěn také noční rychlík Wydmy, který odjíždí z Bohumína ve 20:12 a přes noc cestující dopraví do Gdaňsku, Sopot, Gdyně a na Hel. Zpět vlak vyrazí ve večerních hodinách a do Bohumína přijíždí v 7:55 ráno. Při využití Včasných jízdenek Evropa (od 631 Kč) představuje jednu z nejlevnějších možností, jak se dostat k Baltskému moři. Více informací najdete na www.cd.cz.

Čas na občerstvení?

Bez ochutnání polské stravy by nebyl zážitek stoprocentní. Co je tedy typicky polské? Samozřejmě bigos! Upravené zelí s mnoha druhy masa. Nebo také žurek – polévka z kvásku s klobásou. V tomto regionu se používá bílá klobása, na kterou nemusí být každý český návštěvník zvyklý. Je však vynikající! Typickým fast foodem je zapiekanka. Dlouhý rohlík zapečený se spoustou dobrot podle vlastního výběru. Když si však dáte místní klasiku, naservírují vám ho se žampiony a vejci. Ke kávě tu patří trubička plněná šlehačkou či gofry (vafle) s nejrůznějším ovocem a šlehačkou, ale také obyčejné jen s cukrem. A pokud už vaše útroby začnou „protestovat“, dejte si žaludeční vodku (Żołądkowa). Ne však její sladké varianty, ale tradiční hořkou verzi, prosím! ■

Jana Nováková
Mizející les a Lebská Sahara

V loňském roce jsme se vydali na sever Polska, kde jsme si chtěli užít i moře. První den v Sopotech bylo asi 22 °C, vyhodnotili jsme to na procházku po pláži, Poláci se koupali. Nazítří cedule na pláži hrdě hlásala: voda 21 °C, vzduch 17 °C, Poláci se přesto koupali. Když jsme přijeli do Leby, bylo ještě tak o stupeň méně a přšelo, Poláci se koupali. Další den už bylo konečně teplo, odhodlali jsme se do plavek a nedočkavě jsme vyrazili do moře, jeho teplota se ale rovnala teplotě vody ochlazovacího bazénku v sauně... Zkrátka pro otužilce. Krása místních pláží je však výjimečná. Na fotce je jedna z písč-ných dun nedaleko Leby, která už pohltila pobřežní vesnici a teď ukrazuje z lesa.

Z VAŠEHO ALBA

Roman Bernatík
Poprvé u moře

Naše první dovolená s rodiči u moře. Polsko – Balt – Hel. Bylo poměrně chladno a větrno, častokrát jsme se koupali ve svetrech, tedy spíše brouzdali po pláži. Ale stále moc rádi vzpomínáme. Benzin byl na talony (kupony), my jeli starým wart-burgem, který se nám porouchal na cestě tam v půli cesty, ale šikovní polští soukromí automechanici závadu odstranili. Druhá závada se objevila pár kilometrů od domova a známí nás odtáhli domů. Od našeho baltského dobrodružství uběhlo dlouhých a neuvěřitelných 35 let.

Jiří Veverka
Tržiště v Gdaňsku

Snímek je z roku 1978. Velkým lákadlem pro cesty do Polska byla tehdy návštěva tržiště, kde se dalo koupit zboží u nás nedostupné – domácí výroby, ale častěji propašované ze západu. Poláci to s výjezdem ke kapitalistům měli přece jen jednodušší než my a také toho patřičně využívali.

Staňte se spoluvůrci této rubriky!

Fotografie korespondující s danou destinací v rubrice Vlakem po Evropě doplněné několikařádkovým popisem (datum a okolnosti pořízení – zejména zajímavosti zdokumentovaného místa, zobrazení aktéři, „historky z natáčení“ atd.) pošlete elektronicky (naskenované) přes webové rozhraní www.cdprovas.cz (záložka soutěže/ Vlakem po Evropě). Každý uveřejněný snímek bude honorován částkou 600 Kč.

Pro nejbližší čísla magazínu vyhlášíme následující témata:

č. 8/2019: Budapešť
 uzávěrka zaslání 17. července

č. 9/2019: Košice a Slovenský kras
 uzávěrka zaslání 21. srpna

FESTIVAL BANÁT

2019

20.-25. 8.

VLAKEM
BUSEM
LODÍ

LETOS VYSTOUPÍ
VOSTO5!!!
(SNAD NE Z VLAKU)

12:PIET
1FLSOAP

ACUTE DOSE • AMIGOOS
AUDIO ATTACHE • AVOKADUO

BYL PES • DAVID STYPKA & BANDJEEZ • DINGO • FALAFELLAS
HELEMESE • HRTL • KONĚ A PRASE • LISTOLET • MARKET • MUCHA
MUSICA BALKANIKA + PŘEMA • MYLUJU VENDULU • NEŘVI MI DO UCHA
NEVER SOL • NYLON JAIL • PIO SQUAD & LIVE BAND • PRAGO UNION
PŘETLAK VĚKU • LUCIE REDLOVÁ • ŠPUNKVANĚ • ŠVIHADLO
TERNE ČHAVE • VASILŮV RUBÁŠ • VIAH • BÁRA ZMEKOVÁ • ZRNÍ

DIVADLA A DALŠÍ PROGRAM: VOSTO5, KUPÉ V BANÁTU, IMPÉČKO OSTRAVA, ONE WORLD ROMANIA, NA KLICE, KLIKA, NEOCHOTNÍCI
GERNICKÁ NOC • SRBSKÁ PAPRIKAŠJÁDA • FOLKLÓRNÍ VYSTOUPENÍ ČESKÝCH VESNÍČEK Z RUMUNSKA A SRBSKA, PROGRAMEM PROVÁZÍ JIRKA ŘEHÁK A STAND-UP COMEDY

OSOBNOSTI: ZIBURA LADISLAV, GRUDL DAVID, LUKAČEVIČ JAN, SEDLÁČEK TOMÁŠ, HORÁK JAKUB, MAREŠOVÁ ANNA,
VOSKA MICHAL, KÁRA HONZA, RUBEŠ JANEK, ŠEBEK TOMÁŠ, LÉKAŘI BEZ HRANIC A HONZA DĚDEK

DOPRAVA VLAKEM + VSTUPENKA + KEMP - 4 999 Kč • KAPACITA OMEZENÁ
DOPRAVA FESTIVALOVÝM VLAKEM ČD V DOPROVODU SVÝCH OBLÍBENÝCH KAPEL • UBYTOVÁNÍ U KRAJANŮ NEBO V KEMPU
ODJEZD V ÚTERÝ VEČER Z ČR, NÁVRAT DO ČR V NEDELI V NOCI

VÝLETY NA DUNAJSKOU SOUTĚSKU, TRESCOVAT A PO ČESKÝCH VESNÍČÍCH
TRADIČNÍ BANÁTSKÁ JÍDLA A SKVĚLÉ PÁLENKY • KRAJANSKÉ RESTAURACE • PŮJČOVNA KOLOBĚŽEK

VLAKEM ČD ZA ČESKÝMI KRAJANY DO BANÁTU? S APLIKACÍ VLAKEM NA VÝLET MŮŽETE JET I NA SPOUSTU MÍST PO ČR, STAČÍ SI VYBRAT :)

ČD České dráhy
Národní doprava

Hrad Svojanov: české eldorádo paranormálních jevů

Na první pohled romantické sídlo s okouzlejícím výhledem na malebné pahorky nad údolím řeky Křetinky. Stačí však jen nahlédnout za jeho zdi. Opuštěnými chodbami plují podivné stíny. V komnatách se zjevují přízračné postavy a z okolních lesů zaznívá dětský pláč. Zůstat tu v noci sám? To dokáže jen ten nejodvážnější. Ani za bílého dne se tu totiž nezbavíte pocitu, že vás kdosi neviditelný vytrvale sleduje...

Co ve skutečnosti stojí za řadou nevy-světlených záhad na hradu Svojanov? Zcela jistě za to může jeho místy až děsivá historie, protkaná podivnými událostmi a řadou tragédií. První stavby tu začal okolo roku 1225 budovat královský purkrabí Svěslav z Bořitova. Poté co Přemysl Otakar II. o čtyřicet let později založil nedaleko odtud královské věnné město Políčku, sloužil Svojanov jako mohutná strážní pevnost. Její posádka chránila obchodní stezku spojující Brno s Litomyšlí a zároveň

střežila historickou zemskou hranici mezi Moravou a Čechami. Nedobytnost hradu zajišťovaly místy až osm metrů silné hradby a u nás poněkud neobvyklá břitová věž na půdorysu kapky, která je ostrým břitem obrácená proti přístupové cestě. Svojanov je navíc jediným hradem v Česku, v jehož architektuře se mísí gotika s empírem, tedy středověk s 19. stoletím. Více než architektonické zvláštnosti ale mnohé návštěvníky lákají spíš tajemné jevy a paranormální úkazy.

ZÁHADY NA DOSAH RUKY

S ARNOŠTEM
VAŠÍČKEM

Brzká pomsta

V nejhlubším patře sklepení se zjevuje průsvitná postava paní Kateřiny. Podle historiky neprokázaných zvěstí její manžel Bohuslav Záruba z Hustiřan padnul v době třicetileté války při obléhání hradu švédskými vojsky. Sličná vdova nezůstala na správu majetku sama. Nebožtíkův bratr Karel Záruba jí nabídnul pomocnou ruku a záhy začal usilovat i o tu její. Vypadalo to na brzký sňatek. Dítě už bylo na cestě. Pak ale do ženichova zorného pole vstoupila jiná, urozenější i bohatší dáma. Obě si vzít nemohl a Svojanova se vzdát nechtěl. Matku čekatelku tedy zavřel do sklepení a služebnictvu k ní zakázal přístup. Jak dlouho Kateřina trpěla, není známo. Pravděpodobně nezemřela hladem,

ale hrůzou. Karel ji našel s rozcuchanými vlasy a šíleným výrazem ve tváři. Mrtvolu nechal zazdít, ale přízraku nebožky se nezavil. Zjevoval se mu prý noc co noc, až brzy sám propadnul šílenství a Kateřinu nakonec přežil jen krátce.

Krvavé otisky

Do počátku 19. století se ze Svojanova stala ruina. Tehdejší majitel Jiří Heisler se rozhodl pobožené budovy opravit a dostavět v empírovém a později i klasicistním stylu. Při rekonstrukci interiéru spadlo na jeho dceru Kateřinu dřevěné lešení. Děvčátku se sice podařilo vyprostit z trosek, ale v nedalekém panském pokoji nakonec svým zraněním podlehl. Ještě předtím otisklo své zkrvavené dlaně na stěnu. Říká se, že přízračná postava malé Kateřiny stále bloudí hradem, jako by hledala své rodiče. Je to jen báchor-ka? Kastelán Miloš Dempír je přesvědčený, že ne. „Několikrát jsme vyzpovídali, že hradem prochází stín dětské postavy. Potvrzují to i záběry kamer, které jsme nechali běžet přes noc. Stěnu, na níž Kateřinka otiskla své ruce, jsme museli zakrýt skříni. Krvavě rudé otisky se tu objevovaly i po několikátém přemalování.“

Zazděný obr

Podobně tajemný úkaz se vytrvale opakuje i na jiném místě hradu. V prostorách hradního paláce byla nalezena kostra obrovského muže. Podle dávného zvyku ho zazdili zaživa, aby hradu předal svou sílu. Jak podotýká kastelán, něco na tom zřejmě bylo, když Svojanov přečkal dalších osm století... Pozdější majitelé páni z Boskovic však přišli na to, že zazdíváním urostlých poddaných přicházejí o zdatnou pracovní sílu, a tak sáhli po pro ně „méně bolestivém“ řešení. Když hrad rozšiřovali o vnější hradební obvod se sedmi baštami, do nových hradeb nechali

Pokoj, v němž se děvčátko smrtelně zranilo, působí dodnes velmi stísněným dojmem.

zazdít třináct dětí. Třináct dětských koster bylo nalezeno před několika lety, když se do hradeb proráželo okno pro byt kastelána.

Ohnivý býk

Pravděpodobně nejznámější postavou svojanovských legend je správce Rašín. Sloužil pánům z Boskovic a proslul svou krutostí. Zvlášť nelítostný byl k dělníkům, kteří stavěli goticko-renesanční dům zbrojnošů. Jeden ze stavebníků prý správce proklel. Podle legendy tak Rašín musí noc co noc vstát ze své rodové hrobky v nedaleké Rohozné, usednout na ohnivého býka, potupně tvář k jeho zadku, držet oháňku jako uzdu a takto jet na Svojanov. Tam projede celým hradem a vrací se zpět. Podle pověstí se jakýsi vysloužilý voják pokusil zjistit, co by správce z prokletí vysvobodilo. Rašín mu sdělil, že jediným způsobem, jak ho zachránit, by bylo celý dům zbrojnošů rozebrat a kámen po ka-

meni vrátit na místo, odkud byl vyjmut. To se nikdy nemůže podařit, a Rašín je tedy prý odsouzen jezdit takto navěky.

Tuto strašidelnou historku většina z nás bere jen jako moralitu o potrestaném zlu. Později se ale ukázalo, že u domu zbrojnošů se skutečně objevují jakási tajemná světla. Mohl jejich pohyb vyvolávat dojem letícího ohně a stát u zrodu pověsti o ohnivém býku? Svědkem jednoho z těchto podivných úkazů byl i sám kastelán a jeho tým. „Šli jsme s kolegy okolo domu zbrojnošů, když jsme si všimli, že zpod horních vchodových dveří vychází velmi silné a jasné světlo. V oknech stejné místnosti ale byla naprostá tma. Nikdy se nám nepodařilo zjistit, co bylo zdrojem této záře.“

Oživlý portrét

I když jsem všechna svědectví zaměstnanců a návštěvníků hradu bral vážně, přece jen jsem si přál získat hmatatelný a nezpochybnitelný důkaz, že Svojanov je skutečně místem, kde se dějí nevidané věci. Kastelán Miloš Dempír mi jeden promptně naservíroval. „V přípravně visí portrét stařeny, který sám od sebe změnil svou podobu. Dobře si vzpomínám, za jakých okolností jsem se o té šokující proměně dozvěděl. Byl jsem zrovna v Moravské Třebové, když mi volala kolegyně, jestli vím, jaké má ta stará žena oči. Řekl jsem, že takové zvláštní, jako by vůbec nevnímaly malíře, upřeně pozorují cosi vedle něj. Dozvěděl jsem se, že teď už jsou vidět jen víčka. Vrátil jsem se na hrad a přesvědčil se, že stařena na obraze své oči opravdu zavřela, a má je zavřené dodnes. Zůstala nám jen stará fotografie původní podoby portrétu. Nedovedeme si vysvětlit, jakým způsobem se to mohlo stát. Ženiny oči nikdo nemohl přemalovat. Rám nejvíce žádnou známku porušení, obraz spočívá pod sklem a ze zadu je přelepený tak, jak byl.“ ■

Na stěně, do níž byl obr zazděn, se stále objevují tmavé skvrny, které nápadně připomínají velkou sedící postavu s rozpaženými rukama.

Dodnes se nepodařilo vysvětlit, jak je možné, že se oči vyobrazené stařeny samy zavřely.

Nová generace jízdenek zjednodušuje cestování

Flexi jízdenka

S tou vám vlak neujede. Stačí si zvolit datum a do půlnoci můžete odjet kterýmkoli vlakem. U jízdenek z e-shopu si zvolíte i čas odjezdu.

Flexi zvýhodněná jízdenka

Čím dříve si ji koupíte, tím víc ušetříte. A k tomu můžete využít kterýkoli vlak za stejných podmínek jako s Flexi jízdenkou.

Vázaná jízdenka

Jízdenka za nejnižší možnou cenu. Čím dříve ji koupíte, tím více ušetříte. Jen je nutné dodržet podmínku předepsaného vlaku, ke kterému se jízdenka váže.

Navíc můžete při nákupu on-line vrátit jízdenku do 15 min před odjezdem vlaku.

Pojed'te s námi
www.cd.cz

 České dráhy
Národní dopravce

Nová aplikace

Pojed'te se bavit se slevou 75%

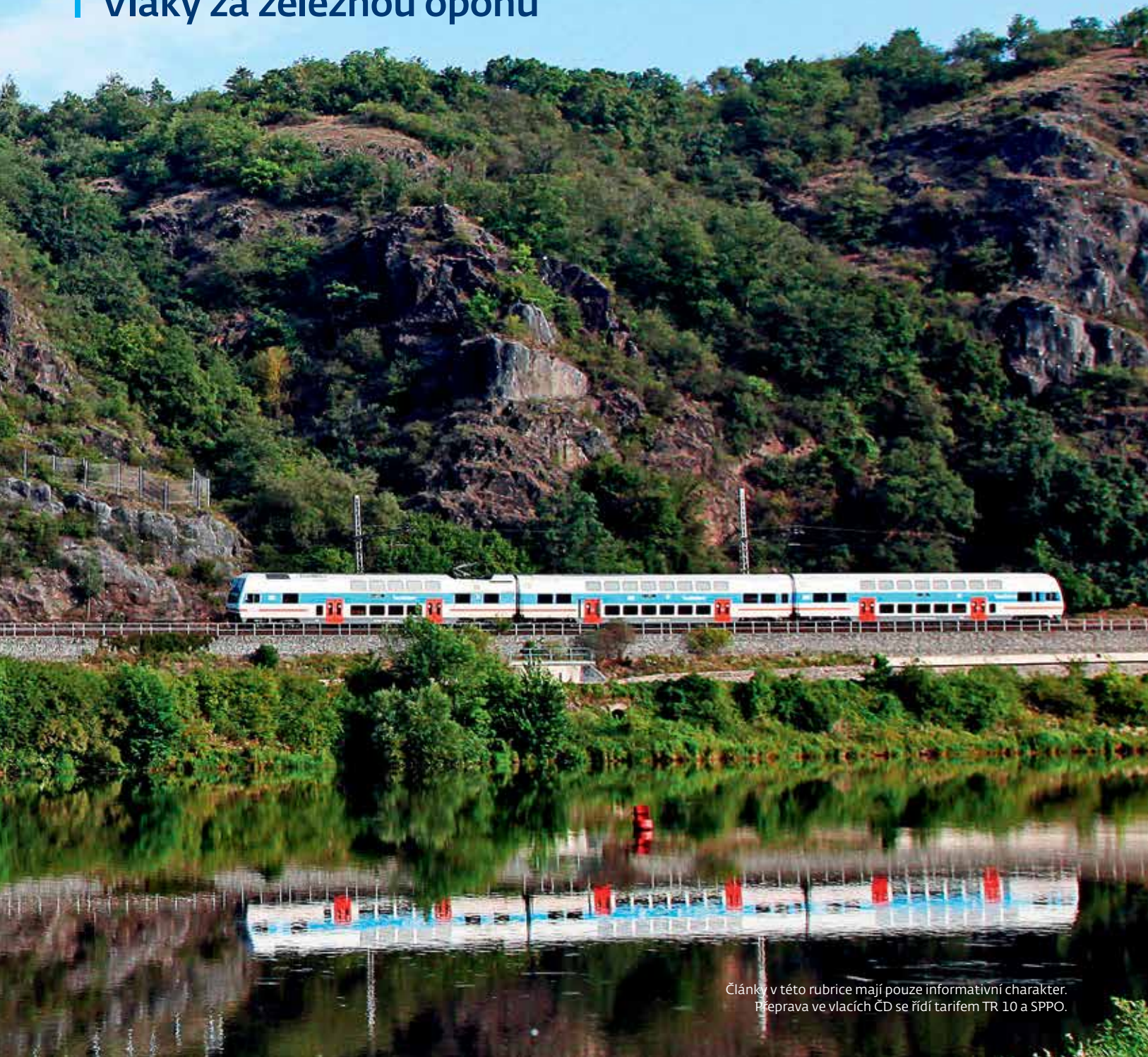
Můžete potkat ve vlaku

Ondřej Chybík a Michal Krištof

Cesta za svobodou

Vlaky za železnou oponu

ČD
PRŮVODCE

Články v této rubrice mají pouze informativní charakter.
Přeprava ve vlacích ČD se řídí tarifem TR 10 a SPPO.

Jste neposední?

Pojed'te se bavit se slevou 75 %

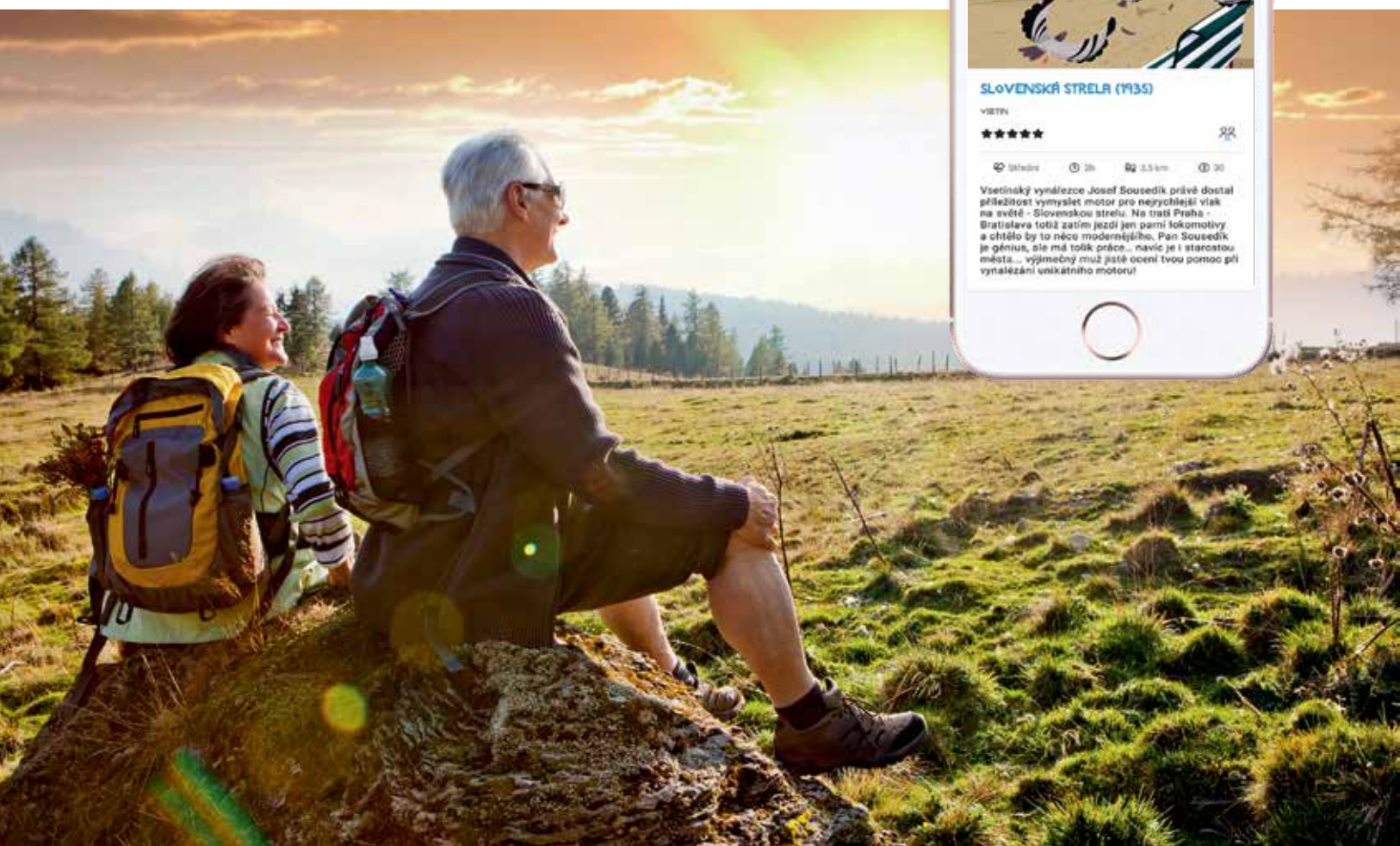
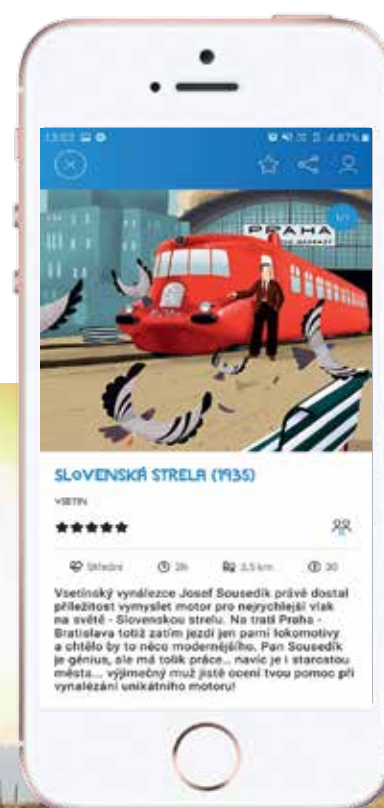
Vzpomínáte na chvíle, kdy jste zamlada prochodili Česko křížem krážem? Rádi byste vaše oblíbená místa ukázali vnoučatům? Nebo naopak patříte mezi rozlítané studenty a nenecháte si ujít žádnou letní zábavu? Inspirujte se novou aplikací Vlaken na výlet. Nezáleží na tom, zda chcete jet třeba na Karlštejn s vnoučaty nebo s partou na festival, ze stovek tipů si vybere každý.

Léto! Školy i školky jsou většinou zavřené a dvouměsíční dovolenou si skoro nikdo z rodičů nemůže dovolit. Jak ale zabavit děti... A už je to tu: „Babi, dědo, nechcete vzít Toníka někam na výlet?“ Proč ne, kam ale vyrazit? Nemusíte si už lámat hlavu, zda jet na hrad, k vodě, na hory, do divadla nebo jen na dobrý oběd. Stačí si zdarma stáhnout do mobilu aplikaci Vlaken na výlet, se kterou máte celou trasu vždy po ruce. Ukáže vám, kudy se vydat,

a pobaví vás během vybraných zastávek. Pokud přece jen nejste příznivci mobilních aplikací, nevadí. Stejně výlety najdete i na webových stránkách Českých drah. Vyberte si, který vám sedne nejvíc, sedněte do vlaku a rozjeďte se jako zamlada.

Výlety za pár kaček

Každý známe tu chvíli, kdy občas přemýšlíme, na kolik nás takové prázdninové radovánky vyjdou. Vysokých nákladů se však

bát nemusíte. Od září 2018 mohou všichni senioři nad 65 let i žáci a studenti do 26 let cestovat vlaky po celém Česku se 75% slevou. Dítě do 6 let navíc za přepravu neplatí. Cestování vlaky do neprobádaných koutů naší země nebylo nikdy tak levné jako dnes. Při využití aplikace Vlakem na výlet navíc můžete sbírat ČD Body jako odměnu za absolvování výletů. Princip jejich využití je stejný jako při sbírání ČD Bodů při nákupu jízdenky v e-shopu ČD nebo v mobilní aplikaci Můj vlak. Jednoduše je můžete proměnit za výhodu podle vašeho vlastního výběru, třeba za jízdenku na výlet zdarma!

S To-tem do minulosti

Mobilní aplikace nabízí mnoho kategorií výletů jak pro děti, tak pro mladistvé a dospělé výletníky. Kromě tipů na nespočet kulturních a sportovních akcí obsahuje také stovky nápadů na výlety do přírody, návštěvu dobrých restaurací a kaváren a mnoho dalších.

Samostatnou kategorií jsou hravé výlety pro děti i pro dospělé. Hravé výlety pro děti jsou zábavné pátrací hry, se kterými cestujete v čase. Tyto trasy vedou mnoha malebnými místy po celém Česku a obsahují pěkné obrázky a audionahrávky, v nichž průvodce To-to, modrý plyšový mimozemšťan, vypráví příběh o určité historické postavě, která potřebuje pomoci. (Hlas mu zapůjčila herečka Valérie Zawadská.) Díky těmto nahrávkám se děti mohou dozvědět mnoho zajímavého

o minulosti navštíveného místa. Na jednotlivých zastaveních je potřeba vyřešit nějaký úkol, vyluštit třeba hádanku nebo něco najít. To-to vám vždy pomůže. Je to on, přesněji ono, co umí cestovat v čase a má přehled, kdo je kdo a co má kde řešit. Předkládá vám jednotlivé úkoly a radí, co přesně udělat. Tento modrý průvodce však necestuje časem jen tak pro nic za nic. Hledá padoucha Timora Temnonoše, který v lidech probouzí slabost a strach. Pomozte To-tovi padoucha v minulosti najít a zabránit mu ovládnout naši budoucnost.

Vyzkoušejte vaše vědomosti

I dospělí si občas můžou hrát. Vzpomínáte rádi na dobu, kdy jste trávili prázdniny na táborech a překonávali překážky na bojovkách? Hravé výlety pro dospělé vás vrátí ve vzpomínkách zpět. Obsahují totiž mnoho tipů na zajímavé stezky kolem hradů, údolím řek i na vrcholky hor, které pro vás mají po cestě

připravenou řadu zastávek se soutěžními otázkami, za něž navíc získáváte ČD Body. Odměna je i za každou správně zodpovězenou otázku. Kromě interaktivních výletů s otázkami můžete na portálu Vlakem na výlet čerpat inspiraci na návštěvu zajímavých výstav, muzejních expozic, divadelních představení, ale také degustaci vína či piva a mnoho gurmánských zážitků, které vám na míru připravil známý herec a autor Gastromapy Lukáš Hejlík. Kategorie Labužníci nabízí podle nároků kaž-

Několik stovek nápadů, jak si užít volný čas, nabízí mobilní aplikace Vlakem na výlet nebo webové stránky www.cd.cz/vlakemnavylet. Pár tipů také vždy najdete v rubrice Vlakem na výlet na 4. a 5. straně magazínu ČD pro vás. Mobilní aplikaci si stáhněte v Google Play či v App Store.

KATEGORIE VÝLETŮ

Hravé výlety,
Hravé výlety pro děti

Vše, Rodina, Parta, Labužníci,
Vlakofanda, Turisté, Cyklisté

Výběr podle krajů
či podle mapy

Výběr podle data

dého cestovatele tipy na podniky v blízkosti nádraží (Hned za rohem) i do vzdálenějších míst (Kousek popojdi).

Rozjedte to na festivalu

Aplikace nezapomíná ani na žáky a studenty, kteří mohou také cestovat se 75% slevou. Tipů pro vás máme habaděj. Trávíte rádi prázdniny u vody, na festácích, na pivu nebo třeba na skejtu? Stáhněte si do mobilu apku Vlakem na výlet, která vám ukáže, kde to stojí za to a kudy se tam od nádraží vydat. Vyhledá vám i nejvýhodnější vlakové spojení do cíle. Tak šupito presto na vlak, zážitky už volají. ■

VÍCE NA WWW.CD.CZ/VLAKEMNAVYLET

Jeseníky? YES! YES!

Legenda o Jeseníkách vyprávějí, že bohové na ně při vzniku světa trošku pozapomněli. Proto přikázali samotnému ďáblu, aby zdejší kraj vytvořil on. Pekelník tu rozesel hromady balvanů a skal, do kterých ukryl špetku ze svého bohatství. Ať už je na pověstech něco pravdy či nikoli, mnohé z těchto míst dnes nabízí nejen jedinečné výhledy, ale i bohaté sportovní vyžití.

**TŘI KRAJE,
JEDNA TURISTICKÁ DESTINACE**

Srdečně vás zveme do Jeseníků, kraje překrásné přírody, rozmanitých kulturních památek a nepopsatelných příběhů. Hor, do kterých se rychle zamilujete. Obří skály pod Šerákem, blízký Keprník, Vozka nebo okolí bájemí opředěných Petrových kamenů nad Ovčárnou bezesporu nabízí nevšední výhledy až za hranice Pradědovy říše. Vedle mrazových srubů na hlavním hřebenu Hrubého Jeseníku však existují další, méně známá vyhlídková místa, která těmto dominantám hravě konkurují.

Krajina, která léčí

Jeseníky a Rychlebské hory jsou bezesporu ideálním místem pro milovníky horské přírody a pohybu na čerstvém vzduchu. Pradědova říše a sousední hraniční pohoří ukrývají mnohé poklady. Jsou totiž doslova poseté jedinečnými stavbami, v nichž jsou často vepsány příběhy tamních obyvatel. Celé oblasti se také často přezdívala hory plné lázní.

Právem! Vždyť pod jejich vrcholky jen na našem území vzkvétá lázeňská tradice v celkem pěti lázeňských místech a při objevování jesenických krás by byl hřích je vynechat.

Po okolí na kole

Na území Jeseníků se nachází několik dálkových cyklostezek protínajících celý horský masiv. Na své si zde přijdou hlavně ti, kteří kromě hltání počtu kilometrů v horské krajině milují krásné výhledy a ryzí přírodu těšící jejich duši. Na stezky navazují také okruhy YEScyklo, na kterých mohou všichni cyklisté potkat mnoho zajímavých míst zpestřujících jejich dvoukoloový zážitek. V celých Jeseníkách vzniklo na starých loveckých chodnících a stezkách také více než deset trailových oblastí a bikeparků jako stvořených pro vyznavače adrenalinu a rychlosti. ■

VÍCE NA WWW.JESENIKY.CZ

Destinační agentury a kraje, na jejichž území se Jeseníky rozkládají, zahájily aktivity ke společné propagaci tohoto krásného turistického regionu. Všechny tři kraje spolupracují na mnoha zajímavých projektech, jako je například zcela nový (společný) turistický portál Jeseniky.cz, zelená linka pro Jeseníky nebo právě odstartované zasíťování Jeseníků elektronabíječkami na elektro kola. Jeseníky budou mít společné logo, komunikaci, tištěné materiály, elektronické nástroje i webové prezentace. Už tedy není třeba rozlišovat, na jakém krajském území se právě v Jeseníkách nacházíte, a složitě vyhledávat informace na několika serverech. Už nebudete muset pátrat po sezonních novinkách ve dvou veletržních expozicích. Před návštěvou Jeseníků si zkrátka vše potřebné jednoduše a rychle zjistíte.

Festival, který přijede za vámi

Putovní LétoFest, který během prázdnin zamíří do osmi českých měst, je tu. Festivalová pódia nabídnou návštěvníkům kromě kvalitní české i slovenské hudby a špičkového zvuku také pohodlné zázemí vždy přímo v centru města. Držitele In Karty navíc vyjde vstupné na dvoudenní festival levněji.

LétoFest, který v Česku jako první nabídl neokoukaný model městského putovního festivalu, vstupuje do třetího ročníku. I letos nabídne příjemnou alternativu k velkým festivalům, aniž by posluchači museli jezdit daleko za muzikou a následně trávit veškerý čas na jednom místě ohraničeném pódii a stanovým městečkem.

Okolo Česka

Festival zavítá postupně do osmi českých měst – Pardubic (12.–13. července), Českých Budějovic (19.–20. července),

Olomouce (2.–3. srpna), Ostravy (9.–10. srpna), Brna (16.–17. srpna), Plzně (23.–24. srpna), Karlových Varů (30.–31. srpna) a Liberce (6.–7. září) a přiveze ty nejpopulárnější české a slovenské kapely. Během dvou dnů se vždy představí Tomáš Klus, Mig 21, Wanastowi Wjacy, Divokej Bill, Iné Kafe, Horkýže Slíže, IMT Smile, Pražský výběr, Marek Ztracený, Xindl X, UDG a další. Pohodovou festivalovou náladu zajistí také zajímavý doprovodný program, kvalitní občerstvení, výstupy známých českých youtuberů nebo koncerty

lokálních kapel. Sobotní odpoledne budou vždy věnována i dětem, které se mohou těšit na indiánskou stezku, horolezeckou stěnu, různé hry a tvoření i plno dárků.

Třetí ročník LétoFestu přinese také mnohé novinky, které návštěvníkům zkusí poskytnout. Například budou moci využít bezkontaktní platbu pomocí čipu v náramku, který zároveň poslouží jako stylový doplněk. Jeho hlavní výhodou bude pohodlí, rychlost, bezpečnost a jednoduchost. ■

Vstupné
na každý z LétoFestů
vyjde v předprodeji v síti
Ticket LIVE na 950 Kč, na místě
stojí lístek 1 050 Kč. Držitelé
In Karty však mohou využít
(na www.ticketlive.cz/inkarta)
zvýhodněnou nabídku
v podobě vstupného
za 770 Kč.

SOUTĚŽ O VSTUPENKY

Odpovězte správně na soutěžní otázku
a vyhrajte dvě vstupenky na LétoFest.

**Ve kterém městě se uskuteční poslední
letošní LétoFest?**

- A v Pardubicích**
- B v Liberci**
- C v Ostravě**

Odpověď zadejte do příslušného
formuláře na www.cdprovas.cz nejpozději
do 17. července 2019.

VÍCE NA WWW.LETOFEST.CZ

INZERCE

VLAKEM NA CYKLOVÝLET

...nejenom **po Praze** můžete
jezdit s Čistou stopou!

**VLAKEM BEZ KOLON A BEZ
STRESU, PROSTĚ V POHODĚ!**

inspirujte se v našem
cyklokatalogu

Ke stažení na www.cistoustopou.cz

**tipy na rodinné
i trailové
cyklovýlety**

ČISTOU
STOPOU
PRAHOU

PRAHA
PRAHA
PRAHA

MŮŽETE POTKAT VE VLAKU

Kvalitní architektura je znamením zdravé společnosti

Tito mladí architekti, jeden Čech, druhý Slovák, se poznali během studií na VUT v Brně. Po krátkém období „školní rivality“ a několika stážích v zahraničí se rozhodli spojit síly a založili architektonické studio, které se během necelých deseti let existence rozrostlo v tým čítající přes 50 architektů. Co je žene dopředu a jak podle nich svět vnímá práci českých architektů?

TEXT: JOHANA KVÍTKOVÁ, FOTO: JAN CHALOUPKA

Chtěli jste být architektky už od dětství? Pocházíte z rodiny architektů?

M: Já ne, rodiče nejsou z oboru. Studium architektury jsem si vybral, protože je to multidisciplinární obor a neuměl jsem si představit po gymnáziu zvolit úzkoprofilové studium. Na architektuře je krásné, že člověk spojí historii, ekonomii, ekologii, fyziku, sociologii a mnoho dalších věcí do jednoho projektu. Proto se můj zájem o všeobecný rozhled našel v architektuře.

O: Já jsem z rodiny stavařů, táta učí pozemní stavitelství a byl děkanem na brněnském VUT. Ta škola mě hrozně ovlivnila. Chodil jsem jako dítě k němu do kanceláře kvůli internetu, tenkrát ještě nikde nebyl. Časem ale začal být internet v mých očích velká nuda v porovnání s životem na chodbách fakulty. Sledoval jsem studenty, to byly nesmírně zajímavé osobnosti. Měli dlouhé vlasy, nosili saka a kouřili. Ta atmosféra mi přišla hrozně svobodná a veselá.

Specializujete se spíše na veřejné stavby. Proč?

O: Ano, rodinné domy jsou podle nás hodně složité a náročná disciplína. Baval jsem se s jedním architektem, který je projektuje, a zeptal se ho, jestli mu nevádí, že ta stavba pak nemá takový význam jako třeba stavba radnice. A on mi řekl, že to není vůbec pravda. Když vytvoří nový prostor, v němž se rodina stane takovou kulturní smečkou,

vnímající jednoduchost, čistotu a kvalitu... Vyrůstají tam pak jejich děti a takový prostor je pak navždy zakódovaný v jejich DNA. A to samé platí i u veřejných staveb. Lidé si začínají uvědomovat, že nechtějí chodit po škaradých ulicích a nefunkčních náměstích. Architektura je důležitou součástí vyspělosti naší společnosti a my jsme na dobré cestě k uzdravení.

Do světa vás „vystřelil“ hlavně projekt českého modulárního pavilonu na Expu 2015 v Miláně. Jak jste se za čtyři roky dokázali rozrůst na tak velký tým, který se zabývá giganty typu pražské letiště nebo sídlo Lesů ČR?

O: Jezdíme vlakem! (smích) Ale beze srandy! Samozřejmě někdy musíme kombinovat vlak a auto, ale vlak je svým způsobem naší pátou kancelář. Jezdíme jím hlavně proto, že nemáme čas. Ušetříme tak mnoho hodin týdně. Takže ano, možná i právě proto jsme toho za těch pár let tolik zvládli.

M: I naši kolegové, klienti a známí vnímají cestování vlaky jako lepší. Celkově jej hodnotím jako bezpečnější a časově spolehlivější oproti zácpám a nehodám na dálnicích. Dnešní D1? To je peklo!

Jste z Brna, jak hodnotíte jeho vývoj? Připravujete některé projekty právě pro Brno?

O: Za posledních sedm let Brno zažilo neuvěřitelnou renesanci. Pamatuji si ho jako město, které se o víkendu vyprázdnilo,

protože tam nebylo co dělat. Dnes je velmi autentické, není tam nic orientované jen pro turisty, ale naopak hlavně pro jeho obyvatele a studenty. Cesta jeho proměny je správně nastartovaná a samozřejmě budeme rádi, když se budeme moci zapojit.

M: Naše práce se odvíjí na dvou rovinách. Děláme návrhy na základě poptávky veřejného nebo soukromého sektoru, tak jako každý architekt, a pak občas sami iniciujeme transformaci určitého místa, u kterého cítíme nějaký problém. Proto jsme třeba rozjeli rekonstrukci nádraží na Zvonaře a přesvědčili majitele o nutnosti jeho přestavby, která by měla být do konce příštího roku hotová. Také spolupracujeme na proměně některých brownfieldů (urbanizované, často opuštěné

ONDŘEJ CHYBÍK (34) A MICHAL KŘIŠTOF (33)

Ateliér CHYBÍK+KŘIŠTOF ARCHITECTS & URBAN DESIGNERS má na svém kontě mnoho uznávaných projektů, jako je úspěšný český (modulární) pavilon na Expu 2015 v Miláně, bytový komplex Waltrovka v Praze, návrh vlnatství Lahofer u Znojma, rekonstrukce autobusového nádraží na brněnské Zvonařce či projekt nového sídla Lesů ČR (dřevostavba Lesy v Lese). V roce 2017 jejich tým získal Grand Prix architektů za showroom Galerie nábytku pro společnost MY DVA a letos v červnu také mezinárodní ocenění Design Vanguard pro mladé architektky.

území, které pozbylo svou původní funkci, např. areály bývalých fabrik apod.), ty jsou pro nás velké téma.

**Vyhráli jste prý zakázku na projekt do-
stavby Terminálu 2 Letiště Václava Havla,
je to tak?**

O: Ano, pracujeme na tomto projektu jako jeden ze členů multidisciplinárního týmu, který vedou letištní konzultanti z Německa. Teď intenzivně kreslíme dokonce přímo na letišti, kde jsme si vytvořili provizorní pracoviště. Je to takový experiment, vše si hned na místě prohlédnout, tak trochu tam „žít“. Je to zajímavé i v kontextu dalších projektů, na kterých souběžně pracujeme. V jednu chvíli řešíte, jak budou vypadat šroubky

na konstrukci vinného baru ve Znojmě, které mají dva centimetry, a o chvíli později se zabýváte kilometr dlouhou fasádou pro pražské letiště.

**V červnu jste získali mezinárodní ocenění
Design Vanguard pro mladé architektky. Co
to pro vás znamená?**

M: Víte, mít vlastní ateliér byl náš sen. S tím jsme ho i zakládali – vytvářet projekty po celém světě od New Yorku po Jokohamu. Naše spolupráce by neměla smysl, kdybychom chtěli mít jen ten „poklidný život“ a navrhovat si jen tak na pohodu něco menšího v naší zemi. Jako architekti můžete dělat odkudkoli, můžete létat po planetě, stačí jen mluvit anglicky a mít diplom. Myslíme si, že takové

ocenění nám může maličko dopomoci k realizaci našeho snu, pomalu krok za krokem.

O: Moc si toho vážíme! Redaktorka magazínu Architectural Record, který ocenění uděluje, byla hrozně zvědavá, co se u nás v tom „Československu“ vlastně děje. Že o nás a naši architektuře nikdy nepsali. A to je asi nejvíc super. Jasně, je to ocenění pro ateliér, ale taky je to ocenění pro naši školu, pro generaci architektů před námi, kteří třeba neměli takové možnosti a na které se snažíme navazovat. To je asi smyslem tohoto ocenění. Najednou začnou architekti z celého světa vnímat, že i u nás v Česku se něco děje, a zjistí, že Brno je město, a ne židle z vily Tugendhat, která se pod tímto názvem prodává po celém světě. ■

Lupičské bijáky na Křivoklátě

Sedmý ročník Noir Film Festivalu, přehlídky temných detektivek, thrillerů a melodramat, letos opět chystá pestrý program složený z několika sekcí nahlízejících na fenomén filmu noir z různých perspektiv. Pravidelní návštěvníci této unikátní akce i nově příchozí jsou od 22. do 25. srpna 2019 vítáni v již tradičních prostorách středověkého hradu Křivoklát.

Vstupenky i festivalové pasy je možné zakoupit či rezervovat na e-mailové adrese vstupenky@noirfilmfestival.cz.

Návštěvníci i hosté festivalu si mohou promítání a další program vychutnat jak v historických interiérech hradu včetně spilky starého hradního pivovaru nebo komnaty Václava IV., tak i během večerních projekcí pod otevřeným nebem na Horním nádvoří nebo v unikátním gotickém Královském sále, jedné z nejvýznamnějších a nejstarších prostor hradu.

Čtyřicet čtyři promítání, koncert přední české pianistky a skladatelky filmové hudby Beaty Hlavenkové a výstava plakátů k filmu

Rebecca (1940) režiséra Alfreda Hitchcocka, který festival uvede na jeho počest v sobotu večer. To jsou jen některá připravovaná lákadla sedmého pokračování festivalu, nad jehož předchozími ročníky převzali patronát mnozí známí umělci, jako je Hana Maciuchová, Ivana Chýlková, Jaromír Hanzlík nebo Jan Hřebejk.

Z díla Fritze Langa

Protože motiv zločinu je stěžejním aspektem filmu noir, budou jednu z programových

sekcí tvořit snímky tematizující loupež – její plánování, průběh a fatální důsledky. Mnohé ze snímků dosud nebyly v České republice uvedeny, a mají tak na festivalu svou kino-premiéru. Ve výběru nebude chybět ani jeden z klíčových titulů subžánru „heist filmů“ – Zabíjení (The Killing, 1956) od Stanleyho Kubricka, který později inspiroval Quentina Tarantina při realizaci jeho průlomového filmu Gauněři.

Letošní ročník Noir Film Festivalu přiveze divákům filmové klenoty od Fritze Langa, mistra noirových snímků. Ve výběru se objeví např. jeho filmová adaptace špionážního románu Grahama Greena Ministerstvo strachu (Ministry of Fear, 1944) a temná studie charakterů Vosidlech noci (Clash by Night, 1952) s hvězdným obsazením Barbary Stanwyck, Roberta Ryana a Marilyn Monroe. Neměnnou součástí festivalu budou rovněž speciální pocty hereckým ikonám filmu noir. Letos jimi bude populární duo Veronica Lake a Alan Ladd, kteří se na začátku 40. let společně objevili hned v několika výrazných titulech. ■

VÍCE NA WWW.NOIRFILMFESTIVAL.CZ

INZERCE

BOLT TOWER
UNIKÁTNÍ VÝHLED
A KAVÁRNA V OSTRAVĚ

  Dolní Vítkovice
dolnivitkovice.cz

FOTO: ANTONÍN ERICH NOVÝ

Vlaky za železnou oponu

Před 30 lety odjely do západního Německa z nádraží v Libni a z Prahy hlavního nádraží vlaky s přibližně 10 000 východoněmeckými občany. Všechny odvezly za svobodou. Byli jste svědky těchto událostí z roku 1989 nebo se vám je podařilo zachytit na fotografiích? Kontaktujte německé velvyslanectví nebo zasílejte fotografie prostřednictvím formuláře na www.cdprovas.cz.

„Když jsem přelezl plot velvyslanectví, K poprvé v životě jsem se cítil svobodný. Německé velvyslanectví od té doby považuji za místo, kde jsem se znovu narodil,“ říká Jens Hase o svém útěku z NDR do Spolkové republiky Německo v září roku 1989. Tak jako on to učinilo dalších přibližně 10 000 východoněmeckých občanů. „K pražskému velvyslanectví v roce 1989 jsem se dostal úplně náhodou, když mi dvě kamarádky říkaly: ‚Už jsi viděl, co se děje u německé ambasády?‘ Šel jsem se tam podívat. Měl jsem na jedné straně strach z Němců, na druhé straně z policie,“ říká dnes fotograf a aktivní pamětník událostí Josef

Ptáček. „Pak mě požádal jeden z diplomatů, zda bych mohl nafotit pasové fotografie pro uprchlíky, až dorazí pasy z Německa, a vzal mě dovnitř. Během několika dní se zahrada zaplnila 3 000 osobami. Nikdo ale nevěděl, jak celá situace vyústí.“ Nakonec to vyřešila diplomatická jednání a tehdejší spolkový ministr zahraničí (Hans Dietrich Genscher), který 30. září 1989 čekajícím Němcům z balkonu Lobkovického paláce ohlásil, že další den mohou konečně odjet vlaky z Prahy přes NDR do západního Německa.

Posílejte vzpomínky i fotografie

Německé velvyslanectví hledá pamětníky těchto událostí, aby se podařilo zjistit a ukázat, jak tuto část pohnuté historie, která vedla ke znovusjednocení Německa a Evropy, vnímají Češi. První vlašťovky už jsou na světě. Existují svědectví od jednotlivých občanů, kteří tehdy aktivně nosili východoněmeckým občanům deky, jídlo a pití. Jistě ale i další občané mohou sdělit, co tenkrát zažili. Všichni pamětníci mohou využít formulář na www.prag.diplo.de/rok1989 nebo formulář redakce ČD pro vás na www.cdprovas.cz/souteze.

ÜBER PRAG IN DIE FREIHEIT

Vor 30 Jahren, im Sommer und Herbst 1989, haben Tausende DDR-Bürger über die Botschaft der Bundesrepublik Deutschland in Prag den Weg in die Freiheit gesucht und gefunden. Am 30. September 1989 konnte der damalige Bundesaußenminister Hans-Dietrich Genscher vom Balkon der Botschaft mit dem berühmtesten Halbsatz der Geschichte mitteilen, dass „heute Ihre Ausreise...“ genehmigt wurde. Zum Jahrestag des Ereignisses lädt die deutsche Botschaft in Prag am 28. September 2019 zu einem „Fest der Freiheit“ vor allem ehemalige Botschaftsflüchtlinge in das Lobkowitz-Palais auf der Prager Kleinseite ein. Bereits zuvor können sich Zeitzeugen bei der Botschaft melden und ihre persönlichen Geschichten erzählen. Besuchen Sie das Fest der Freiheit am 28. September in der Deutschen Botschaft Prag. Aktuelle Informationen dazu finden Sie auf www.prag.diplo.de/rok1989.

PŘIJEDTE NA FESTIVAL

Dne 28. září 2019 se koná od 14 do 19 hodin v sídle německého velvyslanectví (na adrese Vlašská 19, Praha 1) festival Cesta za svobodou. Přijďte a oslavte s námi 30. výročí událostí, které připomenou výstavy, rozhovory s pamětníky, přednášky, ale i hudba, divadlo a filmy. Více na www.prag.diplo.de/rok1989.

CES TOPIS

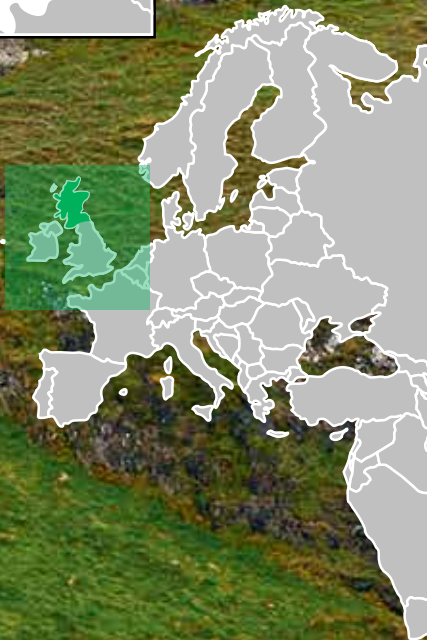
TEXT: VERONIKA ZAVŘELOVÁ
FOTO: MATOUŠ VÍNS

SKOTSKO

Ve skotské KOSTCE

„Tohle není jenom kus obyčejné země, tohle je Skotsko!“ mohli jsme si hrdě říct spolu s postavou kultovních románů zdejšího spisovatele Irvina Welshe – svérázným seržantem Brucem Robertsonem. Stále šedivé a deštivé počasí, suchý humor, nesrozumitelná angličtina a whisky k tomu? Skotsko toho nabízí mnohem víc, než se na první pohled může zdát.

Do Skotska nejedeme poprvé. Prozatím jsme se sem ale vždycky vypravili v zimních měsících a předjaří ve vidině objevování historických skvostů známých z knih i filmů o Harrym Potterovi. Očekávali jsme méně turistů a zároveň spoustu času na objevování nedotčených pláží, které pro nás mají o něco větší kouzlo bez davů. Skotsko však ani během léta nebývá atakováno čtyřicítkami a suchem, na které si u nás v Česku začínáme pomalu zvykat. A protože nás představa dovolené na pláži nikdy tolik nelákala, výlet za chladnějším počasím je pro nás přirozenou volbou. Spojení hor a vodních ploch v podobě dlouhých úzkých jezer nebo rozbouřeného mořského pobřeží je totiž přesně náš šálek čaje. A i když stále s jistotou nevíme, zda brexit nabyde své reálné podoby letos, nebo se o několik měsíců či let protáhne, naopak si můžeme být jistí tím, že malebné, divoké i hrdé Skotsko vždy zůstane na svém místě.

V srdci hlavního města

Do Edinburghu, výchozího bodu naší výpravy, z Prahy dorazíme letecky za necelé dvě hodiny. Po přistání a přetočení časomíry o hodinu zpět to byla vlastně jen pomyslná hodinka letu. Hlavní město Skotska čítající necelý půlmilion obyvatel je sympaticky „malé“, a to platí i pro jeho letiště. Rychle vyzvedáváme kufry a už míříme vstříc našemu dalšímu dobrodružství. Není nic jednoduššího než se dopravit z letiště do centra. Vede jím totiž jediná linka tramvaje fungující v obou směrech a nabízí jednoduchou orientaci v prostoru, při které odpadá složité přemýšlení nad tím, do jakého dopravního prostředku sednout, kolik přestupů stihnout a jakým směrem se vydat, jako je tomu třeba v dopravních bludištích typu Londýn. Za půlhodinku jízdy vystupujeme v samém historickém centru, na Princes Street.

Celé město se rozprostírá ve výrazně členitém terénu, v údolí lemovaném kopci, přímořským pobřežím a vodou. Jeho historické jádro je malebné a vše se nachází v docházkové vzdálenosti. Při procházce uličkami v centru je však třeba se připravit na výšlap. Vyrážíme na procházku značeným turistickým okruhem. Edinburgh se ale dá poznat i z úplně jiného pohledu, stačí ignorovat průvodce a zvolit si svou vlastní trasu. Celé hlavní město je totiž plné autentických míst a útulných uliček s typickými kamennými domy.

Považujeme za naši povinnost tu navštívit alespoň slavnou galerii – National Gallery of Scotland v budově Královské skotské akademie u hlavního nádraží, kde máme celou skotskou výtvarnou scénu jako na dlani. Nad galerií se do výšky tyčí Edinburský hrad.

Edinburský hrad

CELÉ MĚSTO SE ROZPROSTÍRÁ VE VÝRAZNĚ ČLENITÉM TERÉNU, V ÚDOLÍ LEMOVANÉM KOPCI, PŘÍMOŘSKÝM POBŘEŽÍM A VODOU.

Pod kopcem se zhluboka nadechneme před výšlapem po hodně strmém terénu a po úzkých příkrých schodech, které nás dovedou na jednu z hlavních historických ulic Royal Mile až k hradu. Zvláště v letních měsících jde o velmi rušnou a nejvíce turisticky vytiženou část města. Hrad tu stojí už 900 let a je jedním z nejpevnějších opevnění v celém britském království. Jeho funkce se v průběhu staletí různě měnily – od královského paláce po vězení nebo zbrojnici ukrývající válečný arzenál.

Bez whisky a kiltu by to nešlo

Cesta na kopec by nebyla kompletní bez obhlídky tradičních prodejců suvenýrů, mezi něž patří také whisky a tartan. Historii zlatavé tekutiny se tu věnuje celé muzeum s možnostmi prohlídek lákajících na degustaci ve sklepích s největší sbírkou skotské whisky na světě. Průvodci nám slibují, že po jejím absolvování se z nás stanou odborníci. Nevím, možná na tom něco je, ale spíše za předpokladu, že bychom tu strávili celou dovolenou. Nechci si ale představovat, jak bychom pak vypadali. Bohatě stačí ochutnávkou několika málo druhů. Nicméně železné zásoby na cestu nakupujeme v místním obchodě, který se chlubí nejrozsáhlejším sortimentem whisky v celém Skotsku.

Další dlouholetou tradici tu má výroba barevných látek kostkovaných vzorů nazývaných tartan a z nich šitých oděvů. Každý si jistě hned vybaví kilt – národní poklad Skotů v podobě mužské zavinovací skládané suknice. Látky jsou však využívány i na mnoho dalších druhů oblečení, a to i pro ženy. V našem příbuzenstvu tušíme skotské předky, a proto si několik jmen vyhledáme v rozsáhlém souboru rodů a klanů, které se v novodobé skotské historii odlišovaly právě vzory na kiltech. K dispozici nám jsou čtyři patra plná nejrozmanitějších produktů i doplňků do šatníku pro všechny konfekční velikosti i věkové kategorie.

Nezávislost a pýcha

Čas při utrácení plyne nějak rychleji. Zavelíme konečně k odchodu a scházíme dolů z kopce Královskou mílí. Každý si toto místo spojuje s pouličními výstupy umělců. Nepředstavujte si však podobný druh „umělců“ převlečených za pandu nebo krtečka, které potkáváte třeba na pražském Staroměstském náměstí. Některé akrobatické kousky kejkliřů jsou opravdu umělecké dílo a i poslech místních dudáků v kiltech navodí tu správnou skotskou atmosféru jako vystřiženou z filmu Statečné srdce. Přijde vám to jako kýč? Ano, je, ale na dovolené se opouští snadno.

Dorazíme ke Skotskému parlamentu (Scottish Parliament), jednomu z příkladů skotské pýchy. Nezávisle na Westminsteru funguje už od roku 1999 a aktuálně zasedá v krásné moderní budově z roku 2004, kterou si může každý návštěvník po celý týden (kromě neděle) zdarma prohlédnout. V souvislosti se skotskou nezávislostí je také nutné zmínit, že Skotsko má dva oficiální jazyky – samozřejmě angličtinu a skotskou gaelštinu.

Pocta královské rodině

V dalších dnech zamíříme na opačnou stranu města do čtvrti Leith a pobřeží Firth of Forth až k přístavu. Není nijak ošklivo, takže se rozhodneme pro svižnou procházku, ale je

SKOTSKO VE FILMU A V LITERATUŘE

Pitoreskní i dramatické přírodní úkazy jsou vítanou a vyhledávanou kulisou pro filmové štáby. Pokud vás v nejbližší době cesta do Skotska nečeká, můžete si krásu přiblížit pomocí filmů nebo literatury.

FILMY:

Statečné srdce
Trainspotting
Prolomit vlny
Královna Alžběta
Harry Potter
Jeden den
Seriál Downton Abbey (skotská část)

LITERATURA:

Sir Walter Scott: Ivanhoe
Muriel Spark: Nejlepší léta slečny Jean Brodieové
Irvine Welsh: Trainspotting, Lepidlo, Barevný svět, Špína
James Robertson: Skotské duchařské historky
Ztráty a nálezy (povídky současných skotských spisovatelek – např. Ali Smith)

možné využít i městský autobus až k Ocean Terminal. Zpočátku jsme trochu zmatení několikapatrovým nákupním a zábavním centrem, které zakrývá náš cíl výpravy – luxusní jachtu královské rodiny The Royal Yacht Britannia. Tato ohromná zaoceánská loď, která byla dokončena v roce 1954, si svůj hrdý

Typická krajina skotské vysočiny

název opravdu zaslouží. Královská rodina ji sice už dávno nevyužívá, ale dnes jachta slouží jako muzeum, což z ní dělá jednu z nejlépe hodnocených turistických atrakcí v zemi. Audioprůvodce, kterého při vstupu každý vyfasujeme, mají dokonce i v češtině!

Návštěvu oblasti zakončujeme v nedalekém parku a prohlídkou královské botanické zahrady s deseti skleníky. Slouží jako vědecká zahrada za účelem pěstování léčivých rostlin a kromě ohromné sbírky exemplářů se může pochlubit také jednou raritou – nejvíce páchnoucí květinou na světě s názvem zmijovec titánský. Jeho květ, který způsobuje tak nepříjemný zápach, naštěstí vykvétá jen velmi zřídka...

Před odjezdem z Edinburghu ještě vyrážíme do centra k mostu Jiřího IV. do národního muzea (National Museum of Scotland). V celé Velké Británii je velmi překvapující fakt, že do mnoha kulturních budov, jako jsou například muzea, je často vstupné zdarma (resp. dobrovolné). Celou historii země máme jako na dlani, ovšem v moderním kontextu, takže strach z nezáživných výkladů nás rychle přejde. Zábavnou formou se dozvídáme, čím Skotsko přispělo světu a také mnoho informací o velkých migračních vlnách (zejména do Kanady).

Cesta z města

Městského ruchu už jsme si užili dosyta, vyrážíme vstříc venkovu. Ideálním výchozím bodem je centrální vlakové nádraží Waverley Station. Ano, správně vám možná připomíná skotského rodáka Sira Waltera Scotta, jehož povzbudivé životní citáty lemuji zdejší prostory. Při nákupu jízdenek se rozhodneme být spontánní, a tak si prstem na mapě ukazujeme, kam by naše srdce ráčilo. Ideální

nám přijdou trasy do půl hodiny cesty vlakem po nedalekém pobřeží. Jedna taková nás zavede do městečka North Berwick, kde trať končí. Konečně máme zas ten pocit, že jsme na „konci světa“, a strávíme příjemné odpoledne procházkou po místní písčité pláži a u šálku dobrého anglického čaje v malebných uličkách s květinovou výzdobou.

Pro průzkum severního Skotska, tedy části kolem města Inverness, všeobecně známé pod názvem Highlands (vysočina), je nejlepší překonat respekt z jízdy vlevo a půjčit si auto. Cesta z Edinburghu zabere zhruba tři hodiny. Nová role řidiče s volantem v pravé části automobilu je problematická v tom, že se často trochu zapomenete. Hlavně při vyjíždění z parkoviště a zařazení se do správného pruhu či na kruhových objezdech. Mimochodem, Skotsko nemá křižovatky, pouze kruhové objezdy.

Svízná cesta mezi horami nás přivede do našeho cíle, který využijeme jako základnu dalšího objevování. Asi neexistuje turista, který by neslyšel o Nessie – jezerní příšeře z jezera Loch Ness, nad kterým se tyčí Urquhart Castle. Hrad založený ve 13. století, který sehrál důležitou roli ve válkách o skotskou nezávislost. Patří k největším hradům z tohoto období a je z něj skvělý výhled do krajiny a na jezero. Zdejší vodní plochy jsou proslulé štíhlým protáhlým tvarem. Celý reliéf trochu připomíná norské fjordy.

Na divoký sever

V celé oblasti Highlandu se dá navštívit nespočet palíren whisky. Každá taková instituce profesionálně se věnující národnímu tekutému skotskému zlatu vás přivítá prohlídkou celého výrobního procesu, ale také doprovodnými možnostmi jako například

ZDEJŠÍ VODNÍ PLOCHY JSOU PROSLULÉ ŠTÍHLÝM PROTÁHLÝM TVAREM. CELÝ RELIÉF TROCHU PŘIPOMÍNÁ NORSKÉ FJORDY.

seznámení se s historií regionu. Nabízí ale také ostatní pochutiny obsahující whisky, jako jsou karamelové bonbony, zmrzlina, čaj a káva, mýdla nebo parfémy. Jednu z těchto palíren – Tomatin Distillery – navštívíme i my. Proslulé jsou ale také zdejší výroby ginu, které zůstávají možná trochu v pozadí preferovanější whisky, ale rozhodně stojí za ochutnání i třeba úvahu o tom, co všichni mohou nabídnout místní byliny a jak se dají chutně využít.

Ke skvostům neprobádaného severu Skotska patří malebná městečka na pobřeží Severního moře jako třeba rybářská osada

Nairn a město Lossiemouth. Zdejší klimatické podmínky a vrtochy počasí tu byly a jsou zásadním elementem při hledání obživy místních obyvatel. Nejčastějším řemeslem je proto rybolov, zpracování ryb a jejich následný prodej. Divokou atmosféru severních pobřeží dokresluje také pobřežní výběžky lemované majáky na útesech. Se zdejšími živly není radno žertovat a silný vítr a voda tříštící se o skaliska dávají jasně znát, kdo v kraji vládne.

Mnoho zdejších měst leží na trase světoznámé North Coast 500 (tak trochu skotská verze slavné americké Route 66), která tvoří trasu dlouhou pět set mil po severním pobřeží Skotska. Terén je neobyčejně členitý a pro slabší povahy může být proto cestování náročnější. Dechberoucí výhledy ale za trochu nepohodlí stojí. Projíždíme městečkem Dornoch, které proslulo posledním čarodějnickým upálením v roce 1727 a které možná znáte z románů Rosamunde Pilcher. Dnes je spíše víkendovým cílem lákavým golfisty na rozsáhlá hřiště.

VLAK+ LETIŠTĚ PRAHA

Jak se dostanete z pražského hlavního nádraží na Letiště Václava Havla Praha? S jízdenkou Vlak+ letiště Praha vás České dráhy odvezou pohodlně až k terminálům a po návratu ze zahraničí i zpět domů, a to za zvýhodněnou cenu (sleva 25 % ze zpáteční jízdenky). Stačí si z kterékoliv stanice v ČR zakoupit zpáteční jízdenku 2. třídy Vlak+ letiště Praha do cílové stanice Praha letiště/Airport a ve stanici Praha hl. n. přestoupit na autobusovou linku Airport Express (AE). Nízkopodlažní autobusy odjíždí každou čtvrt hodinu od Fantovy budovy, kam vás nasměrují navigační panely přímo z nástupiště. Až do konce srpna je frekvence odjezdů autobusů desetiminutová (ve špičce od 8:00 do 13:30). Ve směru na letiště lze tento spoj využít od 5:30 do 22:00 hodin, v opačném směru pak od 5:30 do 21:00. Za zhruba 30 minut (podle hustoty provozu) se ocitnete přímo na ruzyňském letišti před terminály T1 a T2. Pro zpáteční cestu je nutné si nechat na letišti jízdenku orazítkovat podle platných pokynů. Více na www.cd.cz.

Malebný vodní hrad Eilean Donan Castle

Další den zatoužíme po nefalšované skotské víkendové kratochvíli a vyrážíme na Brodie Castle. Toto původně soukromé sídlo Iana Brodieho z roku 1730 je dnes přístupné veřejnosti a hraje důležitou roli v zachování a zvelebování přírodních krás a zdrojů v zemi. Prohlédnout si můžeme samotný dům i zahrady a rozsáhlý park, kde si nabereme párkrát do bot, protože nepočítáme s typickou vlastností skotské přírody – promáčenou půdou.

Odpočinek v pubu

Že na toulkách pořádně vyhládne, je jasné. Není chytré odbývat se řetězci rychlého občerstvení a nedat šanci poctivé skotské hospodě „pub“ (odvozeno od public

house). Její specifikum je skutečná inkluze všech hostů, velmi vstřícné ceny a svižný a milý personál. Ve zdejších pubech si host objednává jídlo sám přímo na baru, ihned zaplatí (nefunguje zde spropitné), nahlásí číslo stolu a obsluha po velmi krátké době jídlo přinese. Fish and chips jsou známe po celé Británii a neprohloupíte s touto volbou ani tady, ale určitě dejte šanci místním specialitám, jakou je skotské národní jídlo haggis (ovčí vnitřnosti – játra, srdce, rozemleté ovesné vločky, cibule – vaří se v ovčím žaludku), ale také oblíbené pokrmy indické kuchyně (curry, tikka masala). Většina pubů je velmi sympatická také díky stylovým interiéřům. Hospody jsou často velkoryse řešené ve starých, již původnímu byznysu nesloužících budovách, jako jsou pošty a banky.

Naše putování zakončujeme v jižní části země – The Scottish Borders, které tvoří přirozenou hranici mezi Skotskem a Anglií. Ráz zdejší krajiny se zcela odlišuje od toho na severu. Prostor je otevřenější a úzká údolí

vysočiny už tu nepotkáte. Kouzlo tomuto místu dodává mnoho pozůstatků kamenných hradeb (skutečných hranic), mostků a viaduktů se stády ovcí volně rozprostřených na mírně kopcovitých lukách. Na tomto místě není těžké si představit putování romantických básníků a ostatních mistrů slova a dramatu, jako byl třeba Sir Walter Scott. Ostatně dobře vědomi tohoto kulturního dědictví jsou si místní obyvatelé, kteří sami sebe hrdě označují jako Borderers. ■

CO JEŠTĚ STOJÍ ZA NÁVŠTĚVU?

Nejvyšší hora Skotska (i celé Velké Británie) Ben Nevis (1 344 m)

Města: Glasgow, Aberdeen

Ostrovní oblasti: Ostrov Skye, Orkneje, Shetlandy – ostrovy proslulé svým chovem ovcí a zpracováním vlny, možnost domluvit si návštěvu ovčí farmy

ČD Bike

Služby pro cyklisty

- » půjčovny kol ve všech krajích ČR (ve vybraných stanicích k dispozici i elektrokola a koloběžky)
- » přeprava a úschova vypůjčených kol zdarma*
- » možnost výletů cyklovlaky ČD
- » výhodná přeprava vlastních kol, a to i do zahraničí
- » v prodeji celodenní jízdenka pro přepravu kola po celé ČR za 99 Kč

* Platí na vybraných tratích
a v určených stanicích.

www.cd.cz/cdbike

České dráhy
Národní dopravce

ŽELEZ NICE

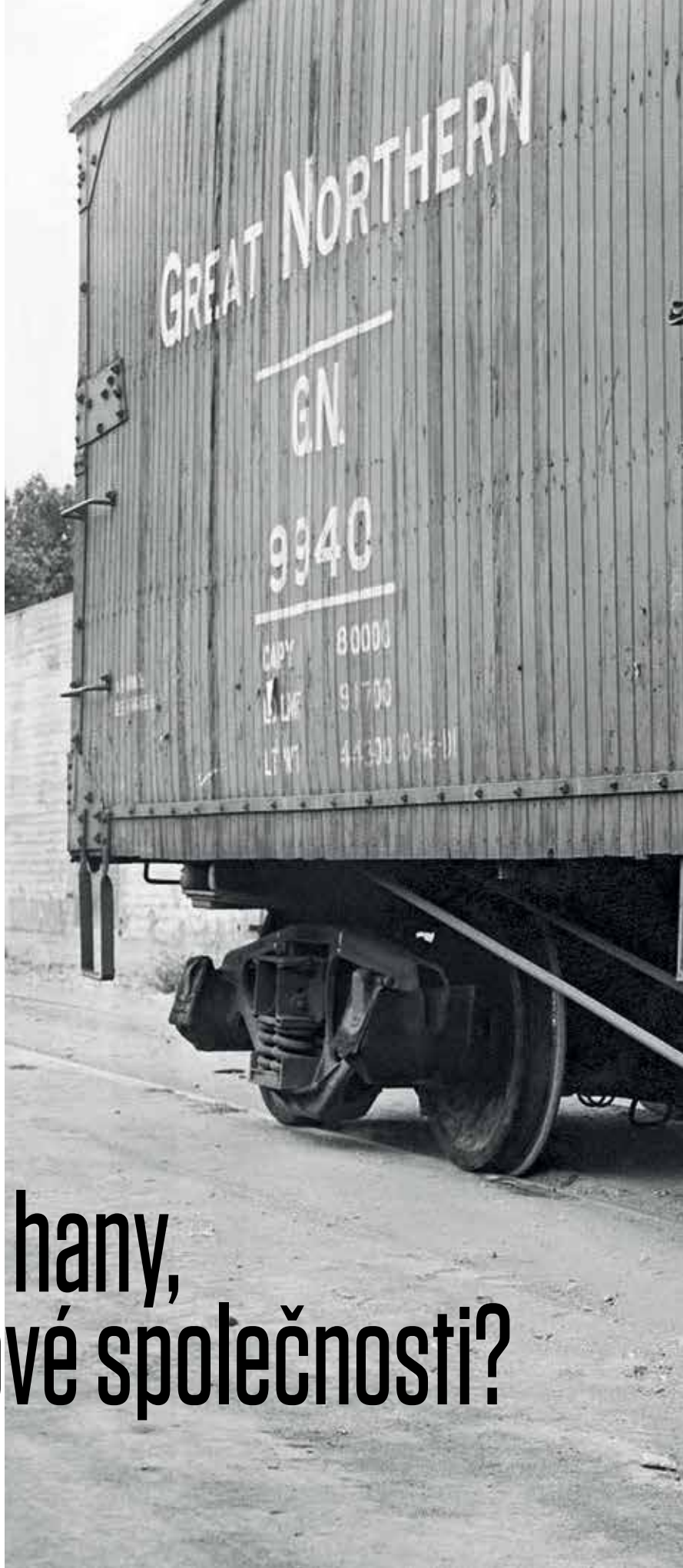
TEXT: RICHARD SPITZER
FOTO: ARCHIV RADIA DIXIE

HOBOS

Cestovali napříč Amerikou na střeších vagonů mezi uhlím a ti nejodvážnější se zavěsili na podvozky těsně nad ubíhající koleje. Často neměli žádný domov ani peníze. Hledali práci a možná i kousek svobody, stíhání mnoha železničářů i muži zákona. Říkalo se jim hoboes a jejich fenomén žije dodnes, i když podobnému životnímu stylu by se v dnešní době chtěl poddat už jen opravdový dobrodruh.

TULÁCI

bez bázně a hany,
nebo vyvrhelové společnosti?

V americké historii patří nezanedbatelné místo cestujícím dělníkům, kteří putovali krajem ve snaze najít práci. Cestovali načerno na všech možných místech v nákladních vlacích. V angličtině se jim říká hobo, v množném čísle hoboes, česky bychom je nejspíše nazvali tuláky. Jejich největší rozmach byl zaznamenán v době velkých hospodářských krizí – ve druhé polovině 19. století a ve třicátých letech 20. století. Neměli to rozhodně jednoduché a lidé na ně pohlíželi různě. Jedni je vnímali jako špinavé vandráky, před kterými je třeba mít se na pozoru, druhí zase viděli v jejich způsobu života romantiku spojenou se svobodným životem plným dobrodružného cestování a spaní pod hvězdami. Pravda je však někde uprostřed.

Kde se vzali...

Úplné počátky hoboes musíme hledat už v 60. letech 19. století, po skončení občanské války. Během tohoto konfliktu byla spousta měst zničena a po válce neměla řada vojáků kde žít a samozřejmě také pracovat. Z armády však byli na tento kočovný způsob života zvyklí, a tak si začali podobným způsobem hledat práci. Někteří z nich pracovali na první transkontinentální železnici, jiní pomáhali obnovit válkou zničené železniční tratě.

V roce 1870 vypukla ve Státech 2. průmyslová revoluce, která je spojována s elektrifikací a se vznikem montážních linek. S narůstajícími výhodami nových výrobních postupů a strojů továrny měnily zaměstnaneckou politiku a začaly redukovat pracovní síly. Méně zkušení dělníci byli propuštěni. V té době daly železnice čerstvě nezaměstnaným příležitost začít novou práci na novém místě.

Nezaměstnanost dosáhla vrcholu v roce 1873. Mluvíme o první celosvětové hospodářské krizi. Spojené státy zažily burzovní paniku, která vyústila do těžké hospodářské deprese trvající celých šest let. Do pěti let zbankrotovalo 89 železničních společností a o práci přišly 4 miliony lidí, z toho odhadem půl milionu železničních dělníků.

Ještě před občanskou válkou měla řada měst centra, kde bylo o občany bez domova postaráno. Počínaje rokem 1873 ale byli tito lidé donuceni přesouvat se za prací. S vidinou lepších zítřků naskakovali na nákladní vlaky, které je odvezly do jiných měst. Doufali, že tam ještě seženou nějaký „džob“. Města byla zaplavována cizinci, kteří často klepali na zadní dveře usedlostí. Na dveře, kde pracovaly měkko srdcaté ženy v domácnosti...

Proč hobo?

Termín pochází zhruba z roku 1890 a postupně se ustálil v anglickém jazyce. Jeho původ je však nejasný a má řadu výkladů. Když chtěli nezaměstnaní muži cestovat za prací a naskakovali do jedoucího nákladního vlaku, vybírali si k tomu většinou krytý nákladní vůz (někdy se mu říká „dobyččák“), v angličtině označovaný jako boxcar. Podle jedné z verzí mohlo tedy označení hobo vzniknout z výrazu hopping boxcar, což znamená naskočení do dobytčáku.

Výkladů je ale víc. Říká se, že když se vojáci vraceli z občanské války, říkali lidem, že jdou domů. Anglicky (ve volném překladu) homeward bound, zkráceně hobo. Migrující farmářští dělníci byli často známí jako hoe boys (něco jako kopáči), výraz hobo tedy může mít původ i zde.

Cizinec není našinec

Hoboes byli často házeni do jednoho pytle s povaleči a mnohé noviny leckdy podsouvaly čtenářům myšlenku, že jsou jejich města zaplavována vagabundy. Některé články šly až tak daleko, že dokonce radily ženám, aby nechávaly na verandách otrávené maso. Potulka byla tehdy zakázaná a města či vesnice, které by chtěly přichozím pomoci, by porušily zákon.

Cizinci byli považováni za neužitečné otrapy, kteří buď skončí brzo „pod drnem“, nebo budou v lepším případě zatčeni či vyhoštěni z města. Tehdejší místní obyvatelé si ale neuvědomovali, že jejich pomoc (především na západě USA) při stavbě železnice, vodovodních cest, silnic, mostů nebo domů přispívala k rozvoji ekonomiky.

Vlastní znaky a žargon

Při dlouhém cestování měli hoboes nedostatek potravin, a tak často žebrali o jídlo na místních farmách. Když byl farmář štědrý, udělali si u jeho farmy značku, která upozorňovala případné další „kolegy“, že i oni zde mají šanci něco vyžebrot. Vytvořili si tak víceméně vlastní znakové písmo. Běžný člověk by však značky nenašel, jen zasvěcení věděli, kde je hledat.

Kromě farem umisťovali tyto značky třeba také na železniční mosty nebo uvítací cedule ve městech. Díky nim každý hobo věděl, co zde může čekat. Zdali může vejít do určitého města a bez obav zaklepat na ty či ony dveře. Například povzbudivé značky ho informovaly, že je zde žena s dobrým srdcem, doktor, jídlo za práci, chléb, případně možnost přespání ve stodole. Varovné značky naopak upozorňovaly na zlého psa, majitele vlastního zbraň, policistu a podobně.

Kromě značek měli hoboes svůj vlastní bohatý žargon. Některé výrazy z něj se později ustálily v běžné mluvě. Například main drag znamenal rušnou ulici ve městě a volný překlad tohoto termínu (hlavní tah) se používá dodnes i u nás. Známý je také graveyard shift (směna na hřbitově), což znamená práci dlouho do noci. Samostatnou a zábavnou kapitolou je gastronomický hobo slang. Máslo pro ně bylo mazadlem na nápravy, ne-

dovařené fazole kulkami, kečup červeným olovem. Smaženým vajíčkům na toastu říkali Adam a Eva na voru a například tlustému ze slaniny prasečí vesta.

Rasismus na denním pořádku

Koncem 19. století měla většina států místa, která hoboos podporovala. Byly tu laciné jídelny, hotely a noclehárny, obchody s oděvy, knihovny, charitativní spolky, zaměstnanecké agentury, holičství, smíšené zboží a řada salonů. Také tu bylo dostupné jídlo a informace o pracovních možnostech. Jedinec, který si vydělal slušnější peníze, si zde pak mohl dopřát parní lázeň, zahrát si v herně nebo navštívit laciné divadlo či nevěstinec, aby o tom pak mohl nadšeně vyprávět chudším kumpánům.

V noclehárnách se platilo za noc 10 až 25 centů a odhadovalo se, že třicet dolarů stačí k bydlení na celou zimu. Noclehárny ale byly většinou špinavé, zamořené krysami a infekcemi. Některé neměly ani postele, jen zem posypanou pilinami.

Volba způsobu života s nestálým zaměstnáním byla v počátcích dvacátého století výsadou bílých mužů, a tak se ani hoboemii nevyhnul rasismus. Slang hoboos ukazuje, že pro ně nebyli podezřelí jen lidé s jinou barvou kůže, ale také imigranti s cizím přízvukem. Irům proto přezdívali flannel mouths (mluvkové, chvastouni), Francouzům zase žabožrouti (to se ostatně používá dodnes). Indiánům na západě nebo černochům z tropických krajů říkali honáci opic. Podobně směšné přezdívky měli pro Poláky a další Slovan, případně pro Švédy a Asiaty.

Imigranti a dělníci s jinou barvou kůže se nemohli účastnit aktivit v hobo centrech a dost často také museli žít v odděleném táboře. V prvních dvou desetiletích minulého století se sice už bílí hoboos dokázali v tábořících a na železnici sžít s Mexičany a Afroameričany, ale mimo tyto oblasti stále ještě dávali najevo svůj pocit nadřazenosti. Černoši, kteří se pokoušeli cestovat ilegálně na nákladním vlaku, se museli bát fyzického napadení už jen z rasových důvodů a bílí hoboos odmítali pracovat v „šachovnicových partách“ (kde byli přítomni i muži černé pleti).

Drsný život i humor

Až do doby první hospodářské krize železnice tolerovaly dělníky, kteří se volně vozili na nákladních vlacích, protože dovoz čerstvých sil na jednotlivá pracoviště považovaly za přínos. Volnému cestování však deprese učinila přítrž. Železnice pak najímaly strážce

vlaku (tzv. bulls), kteří dohlíželi na to, aby bylo v nákladních vozech přepravováno pouze zboží, za které si zákazníci zaplatili. Hoboos už proto nemohli jen tak přijít na stanici nebo seřadiště a vyhoupnout se na nákladní vůz. Většina z nich tak musela číhat na svou příležitost v úkrytu u trati, mimo seřadiště. Obvykle pak běželi podél jedoucího vlaku a ve vhodné chvíli naskočili.

Naskakování na jedoucí vlak bylo sice vzrušující, ale i přes dnešní romantické představy to byl velice nebezpečný způsob

cestování. Mnoho hoboos přišlo při naskakování na vlak o nohy, nebo dokonce o život. Nicméně i tady se projevil jejich černý humor – pokud někdo seděl v otevřených dveřích s nohama venku, mohlo se klidně stát, že mu při stoupání nebo klesání těžké posuvné dveře usekly nohy. Takovému smolaři pak říkali „polovičák“. Když někdo vypadl z vlaku v plné rychlosti, dostal přezdívku „chytač štěrku“, a pokud se někdo dokonce zabil pádem pod vlak, byl pro ně „traťové mazadlo“.

O život přišly tisíce z nich

Ideální bylo, pokud byl v soupravě zapojen prázdný „dobyčák“ s otevřenými dveřmi. Do něho se dalo za tmy ještě relativně snadno naskočit a nerušeně v něm cestovat až do svítání. Když takové vozy v soupravě nebyly, naskýtal se několik dalších variant. Někteří cestovali na naloženém vagonu, jiní si našli místo mezi vozy nad spřáhly, na jednom ze dvou žebříků. U osobního vlaku se dalo jet na střeše vagonu nebo na přední plošince zavazadlového vozu. Nejriskantnější bylo cestování na podvozku vagonu (vzpínadlech).

Jízda na plošince zavazadlového vozu byla ještě relativně bezpečná, protože díky uvnitř vyskládaným zavazadlům posádka vozu na černého pasažéra neviděla. Pokud však byl přistižen agresivnějším železničářem,

mohl dostat hadicí, případně rovnou spršku uhlí nebo horkého popela. Jízda v jakémkoli naloženém voze byla nebezpečná, protože posunující se náklad mohl pasažéra kdykoliv rozmačkat. Svezení na střeše osobního vagonu také nebyl žádný med. Nejen kvůli rozmarům počasí, ale i proto, že pokud se člověk dobře nedržel, mohl v ostřejším oblouku snadno spadnout. Nešlo ležet na zádech – bylo třeba neustále sledovat trať, neblíží-li se vlak k místu, kde by čekali strážci.

Někteří volili cestu v chladičím voze, u kterého zas hrozilo nebezpečí zamčení. Stávalo se, že někteří strážci slyšeli, že je někdo uvnitř, zvenčí ho zamkli a nechali v ledové pasti umrznout. Zkušenější mazáci proto s sebou vozili kus dřeva, který měl zabránit dověření dveří, a tedy i zamčení zvenčí. Suvěrně nejnebezpečnější byla jízda na vzpínadlech a pro každého opravdového hobo představovala jakýsi rituál zasvěcení. Vyžadovala pevné nervy, zkušenost a odhodlání.

Není přesně známo, kolik lidí při tomto způsobu cestování zemřelo. Podle údajů z knihy vydané v roce 1913 přišlo mezi roky 1901 a 1903 o život 25 tisíc černých pasažérů a dalších 25 tisíc bylo zraněno. Z toho

údajně polovinu až tři čtvrtiny představovali hoboos. Jiná studie uvádí, že přišlo o život kolem šesti a půl tisíce hoboos. Přesto to řadu z nich nezastavilo.

Pokud už se někomu podařilo naskočit, musel samozřejmě před cílovou stanicí vlak zase za jízdy opustit. Jinak riskoval setkání se strážci. Právě ti měli na zraněních a ztrátách na životech hoboos podíl. Setkání s nimi obvykle znamenalo zatčení, případně surovou bitku, nebo dokonce smrt. Chyceného černého pasažéra neváhali donutit vyskočit z vlaku v plné rychlosti. Ti nejbrutálnější pak leckdy ještě utíkajícího zastřelili. Jindy zase chyceného jedince obrali o všechno a vysadili ho někde uprostřed pustiny, v noci a v mrazu. V lepším případě čekalo chyceného jedince zatčení.

Některým hoboos se občas podařilo podplatit posádku vlaku, aby je svezla. Úplatek většinou představoval 10 centů na každých 100 mil nebo 20 centů za cestu přes noc. Existoval hobo s přezdívkou A-1, který se proslavil tím, že ujel pět set tisíc mil za pouhých sedm dolarů a šedesát jedna centů. Jistá studie z konce devatenáctého století odhaduje, že se každou noc v roce přepravovalo ve vlacích zhruba deset tisíc černých pasažérů.

Další krize odstartovala druhou vlnu

Ve dvacátých letech minulého století se pracovní příležitosti pro hoboos začaly ztenčovat. Nekvalifikované dělníky na farmách a pilách začaly nahrazovat stroje, většina infrastruktury už byla vystavěna a na západě země stačili na farmářskou práci místní dělníci.

Další rozmach hoboos zaznamenala třicátá léta minulého století. V době hospodářské krize přišlo mnoho lidí o všechno, a tak byli nuceni přijmout způsob života hoboos a zkusit hledat práci jinde. Šlo o zhruba dva mili-

ony mužů, některé prameny uvádí dokonce dvojnásobný počet. Jestli v tomto způsobu života byla do té doby jistá romantika, nyní se nadobro vytratila. Touhu po svobodě a dobrodružství nahradila zoufalost a hlad.

Až do této krize byste ženy mezi hoboos téměř nenašli, teď však už byly bez práce i ony. Pro vlastní bezpečnost se ovšem oblékaly jako muži nebo cestovaly za prací s mužskými hoboos. Díky poválečnému růstu ekonomiky a sociálních jistot kult hoboos během čtyřicátých let upadal. Jejich počty se snižovaly a kolem roku 1984 už jich bylo asi „jen“ kolem dvaceti tisíc.

Zakázané ovoce

Když dnes lidé cestují za prací, používají k tomu jiný způsob dopravy. Pocit svobody spojený s jistým adrenalinem při přesouvání se nákladním vlakem po severoamerickém kontinentu (a nejen tam) je však pro spoustu lidí stále lákavý. Existují různé návody, jak naskočit správně do nákladního vlaku, včetně výčtu vhodných míst, například tam, kde se mění posádka lokomotivy. Veřejně přístupné pochopitelně nejsou. Černým pasažérům dnes ještě pomáhají moderní vymoženosti jako online mapy, GPS navigace, chytré telefony a podobně. Ovšem stále je to nelegální.

Je jasné, že mezi hoboos byli i dobrodruzi, které lákalo nebezpečí výměnou za svobodu a kamarádství. Nicméně to byli v podstatě hrdí lidé, kteří železnici využívali především k cestě za prací ve snaze zajistit si lepší život. Prožili leckdy přes pětadvacet let trmácením se z místa na místo, od uhelných dolů přes farmy až po pily. Jejich oblečení, postoj a výrazy ve tvářích zachycené na doprovodných snímcích k tomuto článku nepotřebují další komentář. Velmi výmluvně dokreslují fakt, jak se železničním tulákům v tehdejší kruté realitě žilo. ■

Další články Richarda Spitzera s tematikou americké železnice naleznete na webu RadioDixie.cz.

ODRAZ V KULTUŘE

Téma hoboos bylo zpracováno v mnoha filmech. Objevilo se například v dramatu z roku 1933 *Wild Boys of the Road*, dobrodružné komedii z roku 1941 *Sullivanovy cesty* nebo v rodinné komedii z roku 1978 *The Billion Dollar Hobo*. Patrně nejznámější zpracování pochází z roku 1973. Tehdy natočil režisér Robert Aldrich (*Tucet špinavců*) drama *Vládce severní dráhy*, ve kterém se představili Lee Marvin jako hobo No. 1 a Ernest Borgnine jako fanatický strážce. Romantické téma se promítlo do mnoha trampských písní, mimo jiné například do *Jack Straw* od *Grateful Dead*, *I Am a Lonesome Hobo* v podání *Boba Dylana* nebo, dokonce i z našich luhů a hájů, do *Dál šíny zvoní* od *Hop Trop*. V šedesátých letech u nás vznikla kapela okolo bratří Ryvolových, která se jmenovala *Hoboos*. Mezi významné hoboos patřili také někteří spisovatelé – *Jack London*, *Louis L'Amour* nebo *Ernest Hemingway*, stejně tak muzikanti jako *T-Bone Slim*, *Utah Phillips* nebo *Seasick Steve*.

www.tonak.cz

Největší výběr
letních klobouků

KINO

SRÁŽKA S LÁSKOU

V KINECH
OD
4. ČERVENCE

Ne každé prázdniny bývá pravidlem, že se v kinech objeví slušná letní komedie, ale letos to vypadá, že jich bude hned několik. Po hitu Yesterday, který měl premiéru na sklonku června, se do kin vydává Srážka s láskou – romantika na pozadí nejvyšší politiky. Ona – Charlotte Fieldová – je jednou z nejlivnějších žen současného světa, chytrá, rafinovaná, vůdčí osobnost, která má ve svém životě vše pod kontrolou. On – Fred Flarsky – je schopný novinář, hipster a potíživista, který se nejlépe cítí zarostlý vousy, v šustákovce, kapsáčích a tenis-kách. Jediná věc, která je do této chvíle spojovala, je fakt, že ona mu kdysi dělala chůvu a byla jeho první platonickou láskou. Narazí na sebe po letech, kdy se Charlotte připravuje na kandidaturu na prezidentku USA a ke zděšení svých poradců si jako autora projevů najme právě Freda. Ten do jejího uhlazeného světa vtrhne jako uragán a o skandály rázem není nouze. A když jejich vzájemné jiskření přeroste v milostný poměr, začnou se teprve dít věci...
USA, 125 MIN. / REŽIE – JONATHAN LEVINE / HRAJÍ – CHARLIZE THERON, SETH ROGEN, ALEXANDER SKARSGÅRD, ANDY SERKIS, O'SHEA JACKSON JR., JUNE DIANE RAPHAEL, RANDALL PARK, RAVI PATEL

DIVADLO

ZIMNÍ POHÁDKA

Velká část divadelních prázdnin patří už tradičně Shakespearovským slavnostem, jejichž letošní novinkou je herecky výrazně obsazená Zimní pohádka. Drobnou zajímavostí je fakt, že její děj legendární dramatik zasadil z části do Čech, kterým však zároveň přisoudil mořské pobřeží či u nás nepoužívaná jména osob. Děj se ale začíná odvíjet na Sicílii, kde král Leontes se svojí ženou Hermionou hostí českého vladaře Polixena. Po čase se ocitne v podezření, že si začal s Hermionou románek, a tak Leontes přemluví dvořana Camilla, aby Polixena zabil. Ten mu však nakonec vše prozradí a prchne s ním do Čech, zatímco Leontes dává uvěznit těhotnou ženu Hermionu a dceru, která se jí posléze narodí, chce nechat zabít... Tak je rozehrán příběh, v němž se nenávidět střídá s láskou, zavržení s odpuštěním a ve kterém není rozhodně vše, jak to na první pohled vypadá.

REŽIE – PAVEL KHEK / HRAJÍ – MARTIN HOFMANN, MICHAL ISTENÍK, PETRA ŠPALKOVÁ, VERONIKA ARICHTEVA A DALŠÍ / LETNÍ MÍČOVNA PRAŽSKÉHO HRADU, 1.–19. ČERVENCE (KROMĚ 7.) / ŠPILBERK, BRNO 21.–24. ČERVENCE / SLEZSKOOSTRAVSKÝ HRAD, OSTRAVA 26.–28. ČERVENCE

VÝSTAVA

1989: PÁD ŽELEZNÉ OPONY

Je tomu třicet let, kdy ve střední Evropě padla železná opona a nejen naše země se stala svobodnou. Na výstavě na Pražském hradě se k událostem roku 1989 vrací na sedmdesát českých a slovenských fotografů spolu s pětadvaceti autory z Polska, Maďarska, Rumunska, Bulharska a bývalé NDR. Jejich fotografie sestavují dramatický příběh konce komunismu v takzvaném socialistickém bloku. Sledují klíčové události v časové chronologii od ledna do prosince a podávají autentickou výpověď o tom, jak to před třiceti lety probíhalo. Mezi tvůrci unikátního výstavního souboru jsou jména předních českých a slovenských fotografů, jako je Jindřich Šreit, Pavel Štecha, Viktor Kolář, Jan Šilpoch, Jaroslav Kučera, Herbert Slavík, Karol Kállay a řada dalších, stejně jako autorů z ostatních zemí, jako je András Bankuti, Péter Korniss, Tamás Szigeti, Cvetan Tomcev, Krzysztof Miller, Chris Niedenthal a další.

LETOHRÁDEK KRÁLOVNY ANNY, KRÁLOVSKÁ ZAHRADA, PRAŽSKÝ HRAD

KUL
TURNÍ TIPY
A RECENZE
JANA KÁBRTA

FILM NA DOMA

ZELENÁ KNIHA

Jestli je letos nějaký film povinnost zhlédnout, pak tento. Na Oscarech vyhrál titul Film roku, bral i sošky za scénář a za mužský herecký výkon ve vedlejší roli (Mahershala Ali) a ve stejných kategoriích bodoval i na Zlatých glóbech. Důležitější ovšem je, že je to pravděpodobně nejdělejší a nejvtipnější film, který k nám letos z Hollywoodu dorazil. Někdejší hvězda Pána prstenů Viggo Mortensen si v něm zahrál bývalého vyhazovače a podvodníka Tonyho „Pyska“ Vallelongu, jehož si slavný černošský klavírista Dr. Don Shirley najme coby řidiče a bodyguarda na turné po divokých státech amerického Jihu šedesátých let. A tahle cesta dvou zcela odlišných povah (horkokrevného a ne zrovna vzdělaného Tonyho a kultivovaného génia jemných mravů v podobě Dona Shirleyho), při níž je čeká řada nástrah, je působivým výletem do dávno zašlých časů.

**USA, 130 MIN. / REŽIE – PETER FARRELLY
HRAJÍ – VIGGO MORTENSEN, MAHERSALA ALI**

OTEVŘENO
DENNĚ
10–18 HODIN,
DO
30. LISTOPADU

50%

RECENZE

Uzly a pomeranče si diváky nenajdou

Dobu, kdy vstoupit do kin, si filmová novinka Uzly a pomeranče vybrala optimálně – atmosférou s létem souzní. Přesto se multiplexy jejím domovem nestanou, charakterem patří spíše do filmové rodiny ČT2.

Poněklikáté vychází režisér Ivan Pokorný z knihy Ivy Pekárkové, příběhu s řadou dějových linek, z nichž vyčnívá mladičký vztah dospívající Hany a Darka a jeho sen o koních.

Darek je kluk, který se přes mladý věk musí umět postarat o sebe a svou retardovanou sestru Emu. Matka zemřela, otec přišel o práci a mezi sklenkami alkoholu těžko hledá cestu k novému příjmu. Až se stádem koní na louce za domem vzplane nová nadě-

je pro trochu lepší život v drsném příhraničním kraji, až se jednoho dne stane definitivní tečkou za Darkovým dětstvím.

A své malé příběhy tu mají i ostatní – nová, dosud utajovaná macecha, empatický soused s protézou, nejlepší Darkův kamarád, který zradil, vietnamský nápadník Hany, táta a jeho vztah k dětem, jeho podnikání s dávným kamarádem...

Přes široké rozkročení film na řadě míst ztrácí tempo, které namísto emocí nahra-

zuje rozvláčnost. Filmová řeč vůbec u Pokorného, jehož styl práce je spíše televizní, moc nefunguje. Genius loci tu a tam navodí, ale v zásadních momentech, kterým je třeba Darkovo závěrečné prozření, smysl pro dramatické finále ztrácí a veškeré emoce ždíme z hlavního

představitele. Což o to, Tomáš Dalecký je nesporný herecký talent, ovšem zkušenosti na takovou nálož nemá.

Jeho přirozenost nejlépe vyvstane v dialogích se sousedem v podání Leoše Nohy nebo s otcem (Stanislav Majer). Škoda že jeho lásku nehraje někdo výraznější než německá herečka Emilie Neumeister – charisma mladičkého vztahu mohlo být mnohem silnější. Dojmu z hereckého výkonu nepřidává ani odpudivé provedení dabingu.

Dechberoucí je výkon Hany Bartoňové, představitelky Emy, dívky s lehkým Downovým syndromem, a milým překvapením vtípné a přirozené herectví bez manýr debutující Ewy Farne.

Velké plátno ocení nádherné záběry luk, strání, lesů, koní či západů slunce, jenže to na úspěch u diváků nestačí. Škoda že v mnohém zajímavý námět obestřela průměrnost, rozvleklost, nedostatečná dramaturgie.

Svého diváka si novinka bude těžko hledat i s ohledem na to, že na žádného konkrétního necílí – styl dnešních teenagerů nenaplní, starší zase odradí tempem i jistou naivitou. ■

KNIHA

VŠICHNI MAJÍ PRAVDU

Paolo Sorrentino patří mezi nejslavnější scenáristy a režiséry současnosti, získal Oscara za film Velká nádhera a stojí i za filmovým hitem Mladí nebo populárním seriálem Mladý papež. Tato kniha je jeho románovou prvotinou, v níž oslavuje Neapol svého dětství. Hrdinou je popový zpěvák Tony Pagoda, který se ve svých čtyřiačtyřiceti cítí v nejlepších letech a jehož těžišťem vyprávění se stává jedna nekonečná a kokainem posněžená neapolská neděle roku 1980. Ve vzpomínkách se ale vrací i do minulosti, do poválečné bídě nebo na počátek ekonomického zázraku, konkrétně do časů, kdy ho tížilo panictví a kdy netušil, že svědomí člověka může tížit mnohem víc. A následně se rozepisuje o stovkách erotických dobrodružství i o nezářné budoucnosti.

DYBBUK, 282 Kč

FESTIVAL

COLOURS OF OSTRAVA

Deset let snažení stálo za to – letošní program hudební přehlídky v Ostravě nabídne kapelu The Cure. Kapela, jejíž nezaměnitelný frontman Robert Smith oslavil v dubnu šedesáté narozeniny a která byla nedávno uvedena do Rokenrolové síně slávy, slibuje na Colours dvouačtyřhodinové vystoupení. Zpěvák také na letošní rok slíbil fanouškům nové album, které bude „temné a neskutečně intenzivní a stane se požítkem pro všechny fanoušky“. Podobně splněný sen organizátorů představuje tuzemská premiéra jedné z nejzajímavějších současných indie popových formací Florence + The Machine v čele s vynikající a charismatickou zpěvačkou Florence Welch. A desítky dalších, celkově na 130 kapel z 37 zemí světa!

AREÁL DOLNÍCH VÍTKOVIC, OSTRAVA / 17.–20. ČERVENCE

TV TIP

DOBYVATELÉ ZTRACENÉ ARCHY

I přes neuvěřitelných osmatřicet let od premiéry jde pořád o jedno z největších dobrodružství, které kdy bylo natočeno, a též potvrzuje, že filmy režiséra Stevena Spielberga nestárnou. Příběh sympatického archeologa, který se umí ohánět bičem a je pověřen vládou USA, aby našel Archu úmluvy s mystickou silou dřív, než by ji mohli pro své nekalé účely použít nacisté, vymyslel společně s kolegou Georgem Lucasem během pobytu na Havajských ostrovech v roce 1977. Spielberg chtěl původně točit další bondovku, ale protože nezískal práva, vrhl se na Indianu Jonese. V jeho kůži se proslavil Harrison Ford, který nejenže byl obsazen teprve tři týdny před natáčením, ale také až poté, co roli odmítli Nick Nolte, Steve Martin, Chevy Chase a Jack Nicholson.

PRIMA, SOBOTA 13. ČERVENCE, 20:15

CO SE DĚJE NA SÍTÍCH

Fanoušky sbírají v Černobyli

S obrovským ohlasem se setkala minisérie televize HBO Černobyl. Těší se velkému zájmu diváků, vyhrívá se na vlně opojných recenzí a také pěkně pobláznila ty, kteří se zabývají lovem co největšího počtu fanoušků na sociálních sítích. Ti v množství více než malém zamířili do zakázané zóny kolem někdejší elektrárny, aby si zde pořizovali, nutno přiznat, že povětšinou stupidní, fotografie. To nadzvedlo i tvůrce zmíněného seriálu Craiga Mazina, který tyto lidi požádal, aby měli k místu tragédie trochu respektu.

Online hvězdou v 91 letech

Namísto influencerů se jim říká granfluenceri – starším lidem, které sledují na sítích miliony lidí. Jejich ikonou je Helen Ruth Elam van Winkle z Kentucky, která si říká Baddie (Potvora). Před pěti lety ji vnučka vyfotila v ustrůzených riflích a ze dne na den ji proslavila. Začala sama na Instagramu publikovat příspěvky, které fanoušky zaujaly nejen zřeštěnými outfity, ale také jízlivostí nebo vtipným a chytrým nadhledem. „Jsem Instagramu nevýslovně vděčná – dal mi nový život,“ komentuje to Baddie.

NOVINKA

Je jedním z nejlépe placených fotbalistů světa, ale ani tak, nebo právě proto, se mu nevyhýbají problémy. Jeden z nich zasela a sklízí sociální síť Instagram.

Neymar a past z Instagramu

Neznámá Brazílka hvězdného fotbalistu a krajana Neymara obvinila, že ji před měsícem a půl znásilnil v pařížském hotelu. Kvůli prožitému traumatu a strachu se prý odvážila na policii až mnohem později.

Brazílský útočník nejprve prostřednictvím svých zástupců a později v dlouhém videu na Instagramu obvinění odmítl s tím, že se stal pouze obětí vydírání a snahy vydělat na jeho pověsti peníze.

Brazílský tisk přišel s rekonstrukcí případu. Fotbalista se s kráskou seznámil právě na Instagramu, přes svého známého jí zařídil letenky z Brazílie do Paříže a ubytoval ji v jednom z tamních luxusních hotelů. Tam se také v jeden květnový večer setkali. Po krátkém flirtování se měl Neymar opít, být hrubý a ženu sexuálně napadnout. Ta o dva dny později odletěla domů.

Do kauzy – a opět na Instagramu – se zapojila i rodina. Neymarův otec prohlásil, že jde o past na jeho syna, také sám Ney-

mar si ve zmíněném videu postěžoval, jak celá záležitost celou rodinu poznamenala. Také v něm zveřejnil celou konverzaci s údajnou obětí, kterou vedl přes WhatsApp, včetně několika intimních fotografií, které v rámci ní obdržel.

To se jako příliš chytré neukázalo, neboť se kvůli tomu začalo o případ zajímat policejní oddělení počítačové kriminality ze Sao Paula.

„Byl jsem obviněn ze znásilnění. Přitom každý, kdo mě zná a ví, jaký jsem, ví, že bych něco takového nikdy neudělal. Je to přesně naopak, než říkají,“ uvedl Neymar. Jeho zaměstnavatel, tedy fotbalový klub Paris St. Germain, případ nijak nekomentoval, nicméně trenér brazilského výběru Tite zbavil Neymara funkce kapitána.

Případ se tedy pomalu z Instagramu přesouvá do reálného světa. Neymar prozatím na síť nezanevřel a obrázky s komentáři ji zásobuje dál. Aby ne, s necelými 121 miliony sledujícími jde především o skvělý byznys.

SOUTĚŽ O KNIHU TLUSTÁ TAK AKORÁT

Přečtěte si humorný román od spisovatelky Michaly Jendrukové s návodem, jak se nezbláznit z nadváhy a přijmout sama sebe. Stačí správně odpovědět na soutěžní otázku a s trochou štěstí vyhrajete jeden ze tří výtisků.

Který slavný režisér získal Oscara za film Velká nádhra?

- A Quentin Tarantino
- B Luis Buñuel
- C Paolo Sorrentino

Odpověď zadejte do příslušného formuláře na www.cdprovas.cz do 17. července 2019.

TO NEJ Z INSTAGRAMU

Fotbalista Cristiano Ronaldo si pořídil nové auto. Za sporták McLaren Senna dal 22 milionů korun a prý ho má na denní ježdění.

Instagram zveřejnil žebříček nejfotografovanějších míst světa. Na prvním místě je Times Square v New Yorku.

S touto fotkou oznámila herečka Tereza Voříšková svým fanouškům, že s přítelem Matyášem Rambou čekají miminko.

Časopisy ČD pro vás a FotoVideo vyhláší **fotosoutěž JÁ A VLAK**

Léto je tu a s ním i více možností a lepší podmínky pro lovy beze zbraně. Chystáte se obohatit svou fotogalerii? Pak si nenechte ujít tuto výzvu!

Canon

FotoVideo
ČASOPIS

Soutěž je otevřená všem – amatérům i profesionálům, mladým a začínajícím, i těm, kteří už nějaký ten vlak viděli. Vždyť vlak a koleje nejedete doslova na každém kroku. Zkuste si tedy vzít na příští cestu s sebou své fotografické náčiní a zachyťte nám a pošlete své železniční příběhy.

Jak na to?

Posílejte maximálně 5 fotografií v digitálním formátu JPEG od jednoho autora, a to výhradně a pouze na e-mailovou adresu: vyhraj@atemi.cz. V předmětu e-mailu obsahujícího soutěžní fotogra-

fie musí být uvedeno: „Já a vlak“. Do e-mailu uveďte svou úplnou poštovní adresu a případně i vaše telefonní spojení pro naše zpětné kontakty. Fotografie musí nést v popisu plné jméno autora. Dále je nutné v e-mailu, kterým budete posílat soutěžní fotografie, u každé fotografie uvést větu: „Souhlasím s podmínkami soutěže „Já a vlak“ a mám u této fotografie vypořádána práva třetích osob.“

Uzávěrka soutěže: 8. 9. 2019 (včetně).

Výsledky soutěže najdete v listopadových vydáních časopisu ČD pro vás a FotoVideo.

O co soutěžíte?

Hlavní cenou pro vítěze je fotoaparát Canon PowerShot G9X Mark II

Druhý až pátý v pořadí obdrží Kilometrickou banku pro cestování vlaky ČD a papírové předplatné časopisu FotoVideo s dárkem v hodnotě cca 1 000 Kč podle vlastního výběru.

Plné znění podmínek soutěže najdete na internetových stránkách:

www.ifotovideo.cz

CO SE DĚJE

Finále Czech Bowl hostí Ostrava

Všechny míčové kolektivní sporty už znají mistry republiky pro rok 2019. Jako poslední přijde na řadu americký fotbal. Czech Bowl nebolí finále Paddock ligy se uskuteční 20. července od 18:30 hodin na Městském stadionu v Ostravě-Vítkovicích, postoupí do něj vítězové ze semifinálových klání Prague Lions – Vysočina Gladiators (5. července v Praze-Hostivaři) a Aquaponik Ostrava Steelers – Pardubice Stallions (6. července v Ostravě-Mariánských Horách). „Po odchodu Prague Black Panthers do rakouské ligy se šance na titul pro ostatní týmy rapidně zvýšily. Vždyť Black Panthers vyhrávali titul nepřetržitě od roku 2013. Největšími letošními favority jsou Prague Lions a Ostrava Steelers,“ říká Radim Kroulík z České asociace amerického fotbalu.

FOTO: LIBOR VOČADLO

UDÁLOST

Plavci vstupují do olympijské kvalifikace

S přáními a sny pokořit limity a vybojovat umístění, která znamenají kvalifikaci na olympijské hry 2020 v japonském Tokiu, cestují čeští reprezentanti v plaveckých sportech na mistrovství světa, které se koná od 12. do 28. července v jihokorejském Kwangdžu. Pozornost se upírá na devět bazénových plavců, z nichž znakařka Simona Kubová (Baumrtová) a Jan Micka (1 500 metrů, na snímku) mají finálové ambice. O Tokio budou usilovat také akvabely a dva dálkoví plavci. V neolympijské disciplíně – skoku z 27 metrů – se pokusí navázat na stříbro z Budapešti 2017 Michal Navrátil.

FOTO: MARTIN SIDORJÁK

FOTO: ALEXANDR KLIMENT

V horách je každý výškový metr znát

„Tour de France je největší cyklistický závod na světě,“ říká přední český závodník Roman Kreuziger, který ho letos absolvuje podeváté. Třiatřicetiletý rodák z Moravské Třebové, závodící od letoška za nový tým Dimension Data for Qhubeka, neprožil úspěšnou jarní část sezony, v níž i nepříjemně spadl. A tak si od 6. do 28. července hodlá spravit chuť ve 21 etapách a na 3 460 kilometrech utrpení i radosti jménem Tour de France.

Když jste se podíval na profil Tour de France 2019, jímala vás hrůza, nebo radost?

Profil etap není výjimečný, je to taková standardní tour. Hodně namáhavé budou hory, ale ty jsou stejně každý rok. (smích) Strach z tohoto ročníku rozhodně nemám, spíš mě to motivuje.

Jedete svou devátou Tour, s jakými ambicemi a očekáváním? Individuálně i týmově...

Jaro se nám s týmem Dimension Data moc nepovedlo, takže Tour je dobrá příležitost, jak si spravit chuť. Na Tour jsem byl čtyřikrát v Top 10, takže cítím zodpovědnost. Je to největší cyklistický závod na světě, moc se na něj těším. Vloni jsem jel Giro d'Italia a Tour mi chyběla. Těším se i na české fanoušky, u silnice jich bývá spousta a je radost vidět naše vlajky.

Jak vaši psychiku, zdraví a výkonnost poznamenal nepříjemný pád na začátku této sezony?

Bylo to nepříjemné, ale psychicky mě to nijak nepoznamenalo. Už mám něco za sebou a pády k cyklistice patří. Po fyzické stránce mě to samozřejmě zbrzdilo, na druhou stranu jsem si odpočinul. Věřím, že Tour absolvuji úplně fit.

Co se vám osobně honí hlavou, když stoupáte na dvoutisícový vrchol?

Záleží samozřejmě na tempu. Ale od 1 800 metrů výš je každý metr znát. Člověk se musí koncentrovat, držet se skupiny. Protože jet

do kopce sám je velmi namáhavé, fyzicky i psychicky.

Letos je to sto let od zavedení žlutého dresu pro nejlepšího jezdce Tour de France. Získá ho někdy český cyklista? Anebo je to nemožné?

Nemožné není nic. Je reálné, že nějaký český závodník do žlutého během závodu „skočí“, ale že by ho dovezl až do Paříže, není příliš pravděpodobné. Uvidíme, třeba se v budoucnu objeví nějaký výjimečný talent a povede se to. Zatím ho ale nevidím.

Stiháte se během Tour věnovat i projektu Grupeto, vaší akademii nebo pomáhat stájové aktivitě Qhubeka a získávat kola pro africké děti?

Grupeto spojuje cyklistické amatéry a profíky a dobře se to rozvíjí. Stejně tak mám radost z akademie našich talentů. Ale já se soustřeďuji hlavně na závodění. O Grupeto se stará moje žena Míša se svým týmem, akademii má na starosti bývalý závodník Petr Kubias. Qhubeka běží celoročně a jsem moc rád, že můžu být součástí.

Francie je vyhlášená vlaková velmoc. Přejíždí se někdy mezi etapami vlaky? A je to příjemnější než autobusy nebo letadly?

Vlakem jezdíme jen před poslední etapou. Je to moc příjemné cestování. Čtyři hodiny ve vlaku utečou jako voda. Ostatní dny jezdíme týmovým autobusem, na delší vzdálenosti létáme.

Mark Twain (1835–1910)
americký spisovatel:
**Není drsnější způsob jak poznat, ...
(dokončení v tajence).**

Tajenka z minulého čísla:
**Když někdo stráví přespříliš času
cestováním, nakonec se stane cizincem
ve vlastní zemi.**

SOUTĚŽ

Pošlete nám vylouštěnou tajenku a můžete vyhrát dárkový poukaz do privátní sauny či privátního whirlpoolu na 50 minut pro dvě osoby v hodnotě 1 070 Kč.

Správnou odpověď zadejte do formuláře na www.cdprovas.cz do 17. července 2019.

POMŮCKA: ATALA, LODEN, NYE, VNT	KOPNUTÍ	SPZ OPAVY	4. ČÁST TAJENKY	ŠESTEREČ- NÝ NEROST	ZMIZELÁ PRYČ	?	ZÁHADA (KNIŽNĚ)	ŠPANĚLSKÁ HLAVNÍ TRÍDA	POSILÁNÍ	STŘEŽENÍ	?	PŘÍBUZNOST (ODB.)	KRAJNÍ MEZ	ZKRACOVATÍ	OCHRANA PC SYSTÉMŮ (HOVOR.)	AMERICKÝ POLITOLOG
ČINIT						NATOM MÍSTĚ (ZASTAR.)					UHLOVODÍK S NECYKL. ŘETĚZCEM					
ZPĚVOHRA						LATINSKÝ PTAK					ZLEDOVATĚ- LÉ SNĚHY VLNĚNÉ SUKNO					
TRÁVNÍK (KNIŽNĚ)						1. ČÁST TAJENKY 2. ČÁST TAJENKY										
?	TURECKÝ NÁKLADNÍ ČLUN	TRAMPSKÝ PŘÍSTŘEŠEK NĚMECKYTEDY					NEPROLÉ- VATÍ (SLZY) ZÁZRAK									JUDSKÝ KRÁL
LENÍK				KOVOVÉ PRVKY SPĚCH (OBEČNĚ)					PŘISADY							
JMÉNO PSÍKA					CHAPLINŮV FILM NEREZAVĚ- JÍCÍ OCEL				ZNAČKA NÁTĚRO- VÝCH HMOT				VZÁČNÝ JEHLIČNAN			
TURKOVA									STARÉ VZTAŽNÉ ZÁJMENO				IRSKÁ REPUBL. ARMÁDA (ZKR.)			
PŘENOCO- VÁNÍ							PĚLÁŠIT	CHATEAU- BRIANDOVA NOVELA								
?	MALÝ PROSTOR ZADOMEM	MĚSÍC JUPITERA JSOUCNOST (FILOZ.)														
ODVÁŽLIVÝ ZOUFALEC																
SÉROLOGICKÁ METODA (ZKR.)				BEDRA POUPATA KAPAROVNÍKU												
EDÉM					ŘÍMSKÝ 549 DRNKACÍ HUD.NÁSTROJ											
SOUPĚŘENÍ																
ÚSEKY						PATŘÍČÍ BIBLICKÉMU PRAOTCI	ČÁST OBCE OPOULANY NA NYMBURSKU	DVOU- SLABIČNÉ METRICKÉ STOPY								
VODOPÁD (GEOGR.)																
?	HLAVNÍ MĚSTO VIETNAMU	SLAVY SLÁMY	RADIO- LOKÁTOR OBCHODNÍ SRÁŽKA						?	VĚHLAS	LOSOSOVITÁ RYBA	ŘÍMSKÝ 2001	?	SLADKO- VODNÍ RYBY	SLOVENSKÁ OBJEMOVÁ JEDNOTKA	ŽENSKÉ JMÉNO
POHOŘÍ					SOUHLAS RUČ				SOCIAL. SVAZ MLÁDEŽE (ZKR.)				PAMLSEK ZNAČKA ÚSTNÍ VODY			
ZNAČKA ČISTIČHO PRAŠKU				PROJEV VESELÍ MUŽSKÉ JMÉNO					NEROST HNĚDEL ŠÍCÍ VLÁKNO							
3. ČÁST TAJENKY																
OBEC NA JIHLAVSKU							SWINGOVÝ TANEC						PEVNÉ PRUŽNÉ ŽELEZO			
SOBĚSLAVSKÁ NÁBYTKÁŘSKÁ FIRMA							PLYNNÝ NASYSENÝ UHLOVODÍK					BÝVALÉ ITALSKÉ PLATIDLO				

Užijte si relax v soukromí

V Infinít na zámku v Praze si můžete užít relaxaci v tak trochu jiném duchu, ale s pravou Infinít péčí v privátních zónách s whirlpool, saunou či masáží. Nabídku pobytů a zážitkových balíčků najdete na www.infinitt.cz.

VYKOLEJENÁ JULIE

Letní vaudeville

FEJE
TONTEXT: JULIE KOVAŘÍKOVÁ
ILUSTRACE: DIGISHOCK

Letní počasí přímo vybízí k pořádání nejrůznějších akcí pod širákem a jedna taková, s krycím názvem Setkání rodáků, se měla odehrát v rodném městečku mého muže. K účasti mě lákala jednak spolužačka ze základky, která se shodou okolností provdala za spolužáka mého manžela, a jednak moje tchyně. S manželem jsme usoudili, že zabijeme dvě mouchy jednou ranou – uděláme babičce radost a setkáme se s přáteli.

V den D jsme s vyparáděnou a natěšenou babičkou v čele vyrazili, cestou nabrali spolužáky Janu s Petrem a za slabou půlhodinku jsme stinnou lesní pěšinou došli na místo. Hudba hrála, pivo pěnilo, masíčko a klobásky se opékaly a voněly – prostě idyla! Babička poletovala od stolu ke stolu a zdravila se se svými vrstevníky a známými. Chlapci se nám někam zaběhli a my s Janou jsme zaujaly strategickou pozici nedaleko vyzdobeného pódia. Klapaly jsme zobáky ostošest (dlouho jsme se neviděly, naposledy minulý týden) a ani jsme moc nesledovaly průběh oficiální části programu. Pak ovšem naši pozornost upoutala ryčná hudba. Zazněla Internacionála a na pódiu přiskotačil šik křepkých důchodkyň s pečlivě secvičenou kulturní vložkou. Pestré pásmo seniorky zahájily oděně do stylizovaných pionýrských krojů i s šátky, odrecitovaly několik dobových básní plných revolučního nadšení a optimismu a zapěly cosi budovatelského. Pak předvedly za úpění přetížených umělých kyčelních kloubů stěžejní část spartakiádní sestavy mladších žákyň z roku 1975 a své expozé zakončily půvabně svižným cheerleadingem (česky roztleskáváním).

Odpoledne rychle uběhlo, jídlo zmizelo, pivo došlo, kapela zabalila nástroje, byl čas navrátit se k domácímu krbu. No jo, to se lehce řekne, ale kde je pánská část výpravy? Tchyni, která se disciplinovaně zdržovala na dohled, se zanedlouho podařilo objevit pánský koutek nedaleko opuštěného grilu. Můj manžel zde vesele klábosil s několika kamarády z dětství a Petr zlehka podímoval, podpíraje zpola sesutou pyramidu silně promaštěných papírů a krabic, pravděpodobně od masa a klobás. Jana protočila oči a jala se šetrně lomcovat unaveným živitelem rodiny. Poruši-

la při tom křehkou rovnováhu a poněkud ledabyle navršená hora obalů se zhroutila a částečně zaspala jak nebohý pilíř, tak původkyni lokálních otřesů. Když Jana sebe i manžela vyprostila ze škatulí a obrala z obou přilepené mastné papíry, ukázalo se, že Petr, jemuž se na tváři usídlil výraz šťastného idiota, má silně naváto. Toporně vstal a kráčel stylem „země vzduch“ (každou chvíli sebou praštil o zem) směr domov.

Můj manžel se statečně držel vytyčené trasy a tchyně, jindy distingovaná postarší dáma s bo-lavým kolenem, bujně poskakovala jako hříbátko

a zjevně si užívala všeobecného veselí. Jenže pak jsme vyšli z lesa na silnici a žhavé sluneční paprsky dokonaly dílo zkázy. Můj Romeo začal v chůzi klimbat, babi se řetala jak Šemík u žlabu a Petr zahájil taneční krok a vklopýtal do škarpy s kopřivami. Znáám svou spolužačku už dlouho, ale takhle vztekou ji nepamatuju. Nekompromisně rafla chotě za ruku a vlekla ho za polohlasného spílání za sebou k domovskému plotu, který už byl naštěstí na dohled. Připadala jsem si jako Žibusík z Knoflíkové války – Kdybych to byl(a) věděl(a), tak jsem sem nechodil(a)! ■

PŘIBALTE NA DOVOLENOU!

Preventan® Akut

K DOSTÁNÍ V KAŽDÉ LÉKÁRNĚ!

Nemáte zahrádku? VYDEJTE SE NA TRH!

RECEPT

RYCHLÉ
SEZONNÍ MENU

TEXT A FOTO: EVA NEVAŘILOVÁ

Slyšeli jste už teorii, že vyspělá společnost se vyznačuje mimo jiné tím, jaký vztah chová ke své kuchyni, respektive jak přistupuje k výběru surovin, ze kterých pokrmy připravuje? Jednoduše jde o to, zda umíme dostatečně využívat veškeré své rostlinné a živočišné zdroje. S určitou dávkou nadsázky se dá konstatovat, že během nákupů se z nás stávají lovci a sběrači a během vaření se vracíme k homo sapiens. Všechny tyto lidské i zvířecí choutky hravě uspokojíme třeba na zahrádce nebo v tržnici.

My lidé se jako vyspělý živočišný druh neřídíme jen zdravým selským rozumem, často také podléháme nejrůznějším módním trendům. Některé z nich jdou ruku v ruce s přirozeným společenským vývojem, a jsou tedy nejen moderní, ale dávají smysl. Jak již správně tušíte, ostatní fenomény naší doby mohou být i pouhou marketingovou pastí políčenou na chudáka zákazníka, který důvěřuje značkám jako selský, farmářský anebo natural. Abychom ale zůstali spravedliví, podívejme se na věc tak trochu z nadhledu. Jedinou zbraní, jak nepodlehnout „potravinářským šmejdům“, je se neustále řídit vlastní intuicí, a pokud je to jen trochu možné, snažit se zjišťovat, co jíme, odkud to pochází, jaké to má složení a kdo nám to „naservíroval“.

Ptejte se a nasávejte atmosféru!

Velkým fenoménem současnosti jsou farmářské trhy. Ty jsou alternativou klasických kamenných obchodů s potravinami a zároveň jsou i odpovědí na otázku, zda je vůbec možné vybírat z nabídky čerstvých surovin. U správného farmářského stánku bychom se měli dozvědět nejen to, že jde o sezonní potravinu, ale také odkud je a kdo ji vypěstoval. Trhy už dávno nejsou jen módní záležitost, staly se součástí naší kultury. Inspiraci můžeme hledat na barcelonské La Boqueria nebo v londýnské čtvrti Chinatown. Návštěva těchto dvou míst kromě dobrého nákupu nabízí také jedinečný zážitek, který je díky speciálnímu mixu chutí, vůní a genia loci samotného trhu jednoduše neopakovatelný a nepřenositelný. To se zkrátka musí zažít! Snad se i my dočkáme takového kulturního zážitku, který si v mnoha českých městech můžeme dopřát zatím pouze v sobotu nebo během svátků a festivalů.

Než se však tento sen stane skutečností, můžeme hledat zdroje surovin například v zahrádkářských koloniích. Protože se nejrůznější inzertní portály neustále plní poptávkami po koupi zahrádky, domnívám se, že typický český fenomén zahrádkaření je zpět. Není divu, vždyť vařit z čerstvých a vlastnoručně vypěstovaných surovin se ničemu nevyrovná. Pokud nevlastníte zahrádku, zajedte k babičce, tetičce anebo k sousedům. V červenci si můžeme pochutnávat třeba na jahodách, borůvkách, angreštu, rybíz, ředkvičkách, salátech, rajčatech, fazolkách, hrášku nebo třešních. Kromě toho si nezapomeňte naskladnit brambory, cibuli a česnek. Pozor, výhonky česneku nevyhazujeme, hodí se jako příloha třeba ke grilovanému masu. Stačí je očistit, pokrájet na asi 2,5 cm dlouhé kousky a krátce povařit v osolené vodě. V letních měsících se výborně daří také bylinkám. Nejenže dokreslují chuť jídla, ale také ozdobí každý stůl.

Sedlácký salát

Jde o jeden z vydatnějších salátů, který se hodí v teplém počasí také jako hlavní chod k obědu nebo k večeři.

Ingredience:

- | mix hlávkového salátu a špenátu (můžeme nahradit klidně mangoldem)
- | 4 brambory | cherry rajčata
- | 1 cibule (jarní, červená anebo šalotka)
- | fazolky | slanina | 1 bílý jogurt
- | 3 stroužky česneku | bazalka
- | 1 lžička oblíbené hořčice
- | citron | sůl, pepř, olivový olej

Krémové rizoto s hráškem a parmazánem

Rizoto dělá rýže a silný vývar. To, jaké bude, už záleží jen na nás. Nikdy však neuděláme chybu, když sáhne po něčem čerstvém a místním, v červenci například po zeleném hrášku.

Ingredience pro 4 osoby:

- | 400 g rýže arborio | olivový olej
- | 1,5 l vývaru (kuřecího, slepičího či zeleninového)
- | 2 šalotky | 150 g parmazánu
- | 50 g másla | sůl, pepř | hrášek

Ovesné sušenky (s ovocem)

V červenci doporučuji do sušenek přimíchat borůvky. Ty jsou totiž nejlepší. Během chvíle máme buď chutný dezert, nebo vydatnou snídani.

Ingredience:

- | 120 g másla | 3 lžičky medu
- | 1 hrnek vloček | 1 hrnek celozrnné mouky
- | prášek do pečiva | 1 lžička skořice
- | 1/2 hrnku vlašských ořechů

Jak na to?

1 Nejdříve si připravíme sušenky. V malém hrnci zahřejeme máslo, do kterého vmícháme med. V míse smícháme vločky, mouku, prášek do pečiva, rozdrčené ořechy a skořici. Do této směsi přidáme povolené máslo s medem a vše důkladně zamícháme. Cílem je, abychom vytvořili tuhé kašovitě těsto. Nakonec do něj opatrně vmícháme borůvky tak, abychom je příliš nepomačkali. Na plech vyložený pečicím papírem vytvoříme pomocí polévkové lžice placičky o průměru asi 8 cm. Pečeme na 150 stupňů 15 minut dozlatova. Vychlazené sušenky chutnají nejlépe se sklenicí dobrého mléka.

2 Nyní se pustíme do krémového rizota. Na olivovém oleji orestujeme nejmenší nakrájenou šalotku, ke které přisypeme rýži. Osobně doporučuji zvolit takový

olej, který nebude příliš hořký. Pomocí polévkové naběračky postupně podléváme rýži vývarem. Rýže arborio se připravuje na skus, proto doporučuji rizoto neustále míchat a ochutnávat. Pokud bychom rýži zalili příliš velkým množstvím vývaru a odešli od ní, mohla by se rozvařit. Asi 5 minut před odstavením vmícháme hrášek a nastrohaný parmazán. Na větší krémovosti přidá ještě lžice másla. Nakonec rizoto dochutíme solí a pepřem a podáváme na stůl.

3 Jako poslední zbývá dodělat salát, který si necháváme nakonec z toho důvodu, aby nám nezvadl. Než se pustíme do finalizace našeho předkrmu, je potřeba mít vychladlé uvařené fazolky (pokrájené fazolky vaříme asi 4 minuty v osolené vodě a poté je prudce zchladíme, aby zůstaly krásně zele-

né), opečené brambory (pokrájené na kostičky o velikosti asi jednoho centimetru pečeme na pečicím papíře v troubě 15 minut na 190 stupňů) a nesmíme zapomenout na opečenou slaninu. V míse potom smícháme pokrájené listy salátu a špenátu, nakrájenou cibuli, fazolky, rajčata, brambory a slaninu. Zálivku připravíme z bílého jogurtu, prolisovaného česneku, hořčice, olivového oleje, bazalky a šťávy z půlky citronu. Nakonec přidáme ještě sůl a pepř a vše důkladně promícháme, nejlépe pomocí tyčového mixéru. Díky tomu totiž získáme krémovou emulzi a chuť a vůně se tak dokonale smísí. Těsně před servírováním salát po lžičkách pokapeme zálivkou. Nyní už honem ke stolu.

Dobrou chuť a zahrádkaření zdar!

1

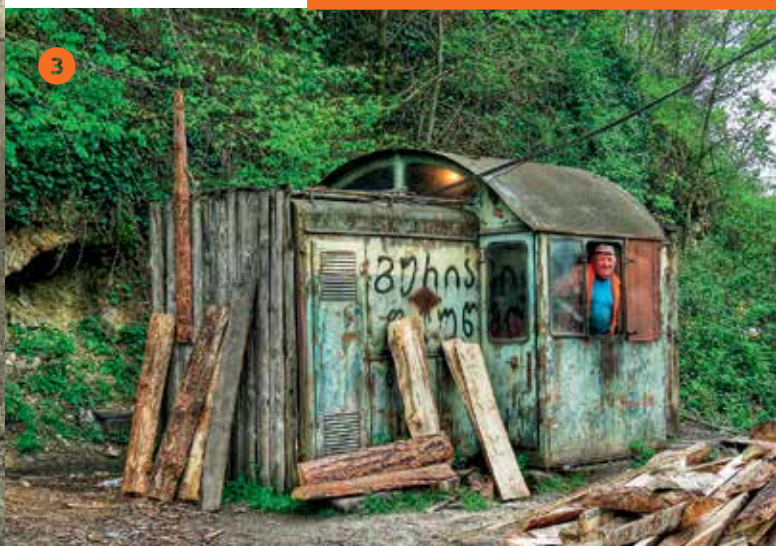

2

- 1 Radek Hortenský
Zahradní lokomotiva
- 2 Jaroslav Walter
Opuštěný
- 3 Jan Petrás
Fírova chata

FOTO SOUTĚŽ ŽELEZNICE, KDE BYSTE JI NEČEKALI

Vše o soutěži
na www.cdprovas.cz/fotosoutez

3

ETIKETA

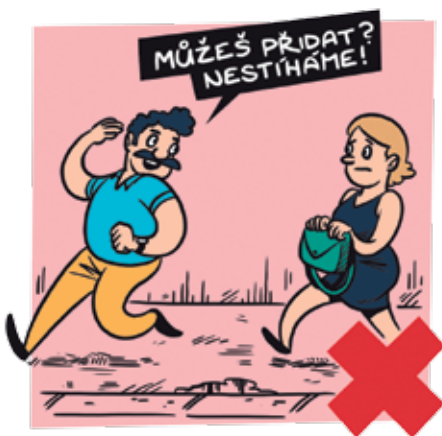
S DANIELEM ŠMÍDEM

ILUSTRACE: DIGISHOCK

Daniel Šmíd je lektor a mentor, přednáší o korektním chování a vztazích, soudobé společenské a obchodní etiketě a tématech spojených s moudrým oblékáním. Jeho vizí je zlepšit chování a oblékání lidí kolem něj. Více na www.danielsmid.cz. Přehled jeho aktuálních otevřených kurzů etikety najdete také na www.etiketaustolu.cz.

Chůze a příchody

Na procházku, na rande nebo na pohovor. Pohyb chůzí volíme jako velmi častý způsob, jak se dostat na nákup nebo třeba k přátelům v sousedství. Často se jdeme jen projít po vlastní zahradě a zastavíme se za humny, někdy bychom „šli světa kraj“ kvůli někomu, případně něčemu, a nezastavila by nás ani jedna překážka. Možná také s některým člověkem už delší dobu chodíte. V našich životech je zkrátka tolik chůze, procházení a chození, že je nemožné, aby se tomuto tématu moderní etiketa vyhýbala...

Jste-li muž, doporučuji, abyste své ženě nebo ženě, kterou doprovázíte, vždy nabídl místo po vaší pravici. To je místo, které považujeme stále za čestné. Dámy, svoji kabelku prosím převezměte do pravé ruky, aby nevytvořila mezi vámi a mužem bariéru. Jste-li mladá žena a doprovázíte kamkoli svoji matku, viditelně starší kolegyni nebo přítelkyni, je pro ni také vyhrazeno místo po vaší pravici. V případě, že je cesta po vaší levici bezpečnější nebo komfortnější, nabídněte osobě společensky významnější (ženě nebo staršímu) výměnu. Přijměte také, že to tyto osoby smejí odmítnout.

Jdete-li v dešti, je povinností nás mužů postarat se o deštník. Nejlépe o ten náš, pánský, který svojí velikostí většinou předčí ty dámské. Vypadali byste přece zvláštně, kdybyste ve vaší pravačce nesli kytičkovaný skládací mikrodeštník, nemyslíte? Dámě nabídněte rámě. Pokrčte svoji paži v lokti a nechejte dámu uchopit se. Vcházíte-li jako pár do jakékoli veřejné budovy

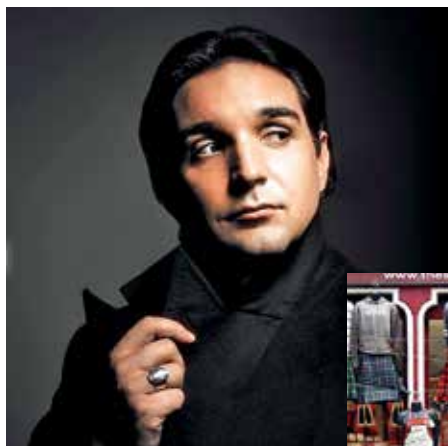
a jste muž, nechte ženu nebo staršího vejít jako první. O složený okapaný deštník se pochopitelně postará opět muž.

Do neznámých prostor, jakým se může například jevit podchod pod lešením, které je umístěno dočasně nad chodníkem, nebo vstup do činžovního domu, kam jdete poprvé na návštěvu k přátelům, vchází muž jako první. Přes překážky, například kovové mostky položené nad výkopem, jde muž, případně mladší, také jako první. Vstup do restaurace, jdete-li tam poprvé, je vyhrazen mužům. Pravděpodobnost létajícího popelníku či židle je stejná jako pravděpodobnost, že uvidíte létající talíř. Rozumnější důvod je, že nikdy nevíme, zda se za vchodem nenachází závěs, schod nebo shrnutá rohožka, a také fakt, že muž je ten, který hovoří s číšníkem o rezervaci nebo přímo vybírá stůl.

Ať jdete kamkoli, pánové, zvolněte tempo tak, abyste svoji ženu netahali za sebou. Přizpůsobte rytmus chůze ženě, případně

staršímu. Není vhodné, aby muž šel o několik metrů před ženou a v myšlenkách nebo nahlas ji popoháněl. Ani v případě, že jdete pozdě.

Včasný příchod kamkoli je stále známkou dobrého vychování a vyjádření úcty k tomu, kdo vás očekává. Termíny v době, kdy řešíme každou minutu v práci, v rodině i ve volném čase, hrají důležitou roli. Chodte přesně. Přijít pozdě je snadné. Stejně tak snadné je (v okamžiku zjištění) ale zavolat a omluvit svůj pozdní příchod. Nedovoláte-li se, pošlete krátkou zprávu s omluvou a přibližným časem příchodu či příjezdu. Důvodem ke zpoždění není většinou jen výluka na trati, že? Většinou je to naše nakládání s časem. Jsou místa, kam je vhodné přijít dříve. Na nádraží, nástupišť nebo do recepce firmy, kde máte obchodní jednání. Nikdy však nechodte dříve na návštěvu ke známým nebo rodině. Je to nevhodné a bezohledné. Můžete-li přijít dříve, můžete přijít i včas. Počkejte. ■

SOU TĚŽ PRO CHYTRÉ HLAVY

1 Jak se jmenuje koncert, který Adam Plachetka chystá na leden 2020 v O₂ areně?

- A Plachetka a přátelé
- B Na tenkém ledě
- C Bez mantinelů

2 Kdy byl v Předmostí u Přerova objeven hromadný hrob lovců mamutů?

- A na začátku 20. století
- B na konci 20. století
- C na konci 19. století

3 Jak se říká látce, z níž ve Skotsku šijou kilt?

- A tartar
- B tartan
- C tatar

4 Kolik zvonů má celkem zvonkohra na Masarykově náměstí v Brodce u Přerova?

- A 11
- B 22
- C 33

5 Ve které písničce se věnuje kapela Hop Trop tématu amerických hoboos?

- A Dál šíny zvoní
- B Osamělý hobo
- C Amazonka

6 Který článek v tomto čísle vás nejvíce zaujal?*

*Na tuto otázku je nutné odpovědět, její správnost se však neposuzuje.

Soutěžit můžete na www.cdprovas.cz, kde vyplníte příslušný formulář, své odpovědi zadávejte do **17. července 2019**. Nezapomeňte uvést svůj e-mailový kontakt nebo zpětnou adresu.

Tři správné odpovědi odměníme Kilometrickou bankou ČD – poukazem na volné cestování vlaky ČD v hodnotě 2 200 Kč – a další tři z vás obdrží poukázky do obchodní sítě PONT v hodnotě 1 000 Kč.

Správné odpovědi z minulého čísla:

- 1 – Prostor pro duši
- 2 – 15.
- 3 – Elizabeth
- 4 – v roce 1981
- 5 – z němčiny

pont to go

ČERVNOVÉ SOUTĚŽE

Soutěžili jste v minulém čísle ČD pro vás? Přesvědčte se, zda jste odpovídali správně.

Soutěž o předplatné

Kolik milimetrů činí rozchod úzkokolejné trati z Jindřichova Hradce do Nové Bystřice?
A 760 mm

Soutěž o knihu

Kolikáté narozeniny letos (na konci května) oslavil Clint Eastwood?
A 89.

Soutěž o čelovku

Tajenka zní:
Když někdo stráví přespíliš času cestováním, nakonec se stane cizincem ve vlastní zemi.

Kompletní pravidla soutěží najdete na www.cdprovas.cz.

Vlakem na Ukrajinu

Pohodlně a bez zdržení
na hranici

S Včasnou
jízdenkou
Evropa
od **842 Kč**

- » trasa Praha – Košice – Mukačevo a zpět, v Košicích přestup z nočního spoje z Prahy nebo na noční spoj v opačném směru
- » rychleji než po silnici, celní a pasové formality během jízdy vlaku
- » čím dříve koupíte, tím levněji pojedete – jízdenky v prodeji 60 dní před vypravením vlaku
- » ideální pro turistiku na západní Ukrajině nebo pro přestup na vlaky do celé země
- » v nočních spojkách také k dispozici lůžkové a lehátkové vozy

Pojd' se bavit, s partou sdílet, stáhni apku

Vlakem na výlet

**SLEVA
75 %**

na jízdenky pro žáky
a studenty

Inspirujte se na www.cd.cz/vlakemnavylet
nebo si rovnou stáhněte aplikaci.

České dráhy

Národní dopravec